

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
ЗА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ

съгласно Модела за националните планове за действие в областта на енергията
от ВИ съгласно посоченото в Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и
на Съвета

Разработен от Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

с помощта на консорциум:

Ecosphere (Португалия), IT Power (Великобритания), ЧРЕЦ (България)

Договор № С20006/PORT- 2010-01-01

на Европейската банка за възстановяване и развитие

20 април 2011

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	ОБОБЩЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВИ	8
2.	ПРОГНОЗНО КРАЙНО ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2010–2020 Г.	19
3.	ЦЕЛИ И КРИВИ НА РАСТЕЖА НА ДЕЛА НА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВИ.....	23
3.1.	Обща национална цел	23
3.2.	Секторни цели и криви на растежа.....	25
4.	МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ.....	30
4.1	Обзор на всички политики и мерки за насърчаване на използването на енергия от ВИ	30
4.2.	Специфични мерки за изпълнение на изискванията съгласно членове 13, 14 и 16 и от 17 до 21 от Директива 2009/28/ЕО	71
4.3.	Схеми за подпомагане и насърчаване на използването на енергия от ВИ в сектора на електроенергията, прилагани от държава-членка или от група от държави-членки	140
4.4.	Схеми за подпомагане и насърчаване на използването на енергия от ВИ при производството на енергия за топлинни и охладителни цели, прилагани от държава-членка или от група от държави-членки	156
4.5.	Схеми за подпомагане и насърчаване на използването на енергия от ВИ в транспорта, прилагани от държава-членка или от група от държави-членки	162
4.6.	Специфични мерки за насърчаване на използването на енергия от биомаса	173
4.7.	Планирано използване на статистически прехвърляния между държави-членки и планирано участие в съвместни проекти с други държави-членки и трети страни	182
5.	ОЦЕНКИ	187
5.1.	Общ очакван принос на всяка една технология за производство на енергия от ВИ с оглед постигане на обвързващите цели за 2020 г. и на	

индикативната крива за дела на енергията от ВИ в производството на електроенергия, на енергия за топлинни и охладителни цели, както и в транспорта.....	187
5.2. Общ очакван принос на мерките за енергийна ефективност и енергоспестяване с оглед постигане на обвързващите цели за 2020 г. и на индикативната крива за дела на енергията от ВИ в производството на електроенергия, на енергия за топлинни и охладителни цели и на енергия в транспорта.	197
5.3. Оценка на въздействията (попълва се по желание).....	198
5.4. Подготовка на национален план за действие в областта на енергията от ВИ и проследяване на неговото прилагане	198
ОПРЕДЕЛЕНИЯ:	201
ЛИТЕРАТУРА:	204

ТАБЛИЦА НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращение	Описание
АЕЕ	Агенция по енергийна ефективност
АППД	Агенция за поддържане и проучване на р. Дунав
АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
БВП	Брутен вътрешен продукт
БГВ	Битово горещо водоснабдяване
БДС	Брутна добавена стойност
БФЕЕ	Български фонд за енергийна ефективност
ВИ	Възобновяеми източници
ВИ-Е	Възобновяеми източници за производство на електроенергия
ВИ-Т и О	Възобновяеми източници за топлинна енергия и енергия за охлаждане
ВИ-Т	Енергия от ВИ в транспорта
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ВтЕЦ	Вятърна електрическа централа
ГИС	Географска информационна система
ДАМТН	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор
ДВ	Държавен вестник
ДКЕВР	Държавна комисия за енергийно и водно регулиране
ДПЕ	Децентрализирано производство на енергия
ЕБВР	Европейска банка за възстановяване и развитие
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕЕС	Електроенергийна система
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селски райони
ЕИ	Енергийна интензивност
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕО	Европейска общност
ЕП	Европейски парламент
ЕРП	Електроразпределително предприятие
ЕС	Европейски съюз
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЕЦ	Електрическа централа
ЗАДС	Закон за акцизите и данъчните складове
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВАЕИБ	Закон за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и

Съкращение	Описание
	биогоривата
ЗВ	Закон за водите
ЗДС	Закон за държавната собственост
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗЕЕ	Закон за енергийната ефективност
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗНИ	Закон за насърчаване на инвестициите
ЗОЗЗ	Закон за опазване на земеделските земи
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗПЗП	Закон за подпомагане на земеделските производители
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИРЕ	Източници на разпределена енергия
КАТ-ПП	Контрол на автомобилния транспорт - пътна полиция
КЕИ	Крайна енергийна интензивност
КЕП	Крайно енергийно потребление
КЛЕЕВИ	Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници
КН	Комбинирана номенклатура
КПД	Коефициент на полезно действие
КПЕТ	Комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИЕТ	Министерство на икономиката, енергетиката и туризма
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МФ	Министерство на финансите
НДПВИ	Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВИ, 2005-2015 г.
НДФ	Национален доверителен фонд
НЕК	Национална електрическа компания

Съкращение	Описание
НПДЕВИ	Национален план за действие за енергията от ВИ
НПИК	Национален план за изменение на климата
НСИ	Национален статистически институт
НСОСПД	Национална стратегия по околна среда и План за действие
ОВОС	Оценка за въздействието върху околната среда
ОП	Оперативна програма
ОС	Оценка за съвместимост
ОУП	Общ устройствен план
ПАВЕЦ	Помпено-акумулираща водноелектрическа централа
ПГ	Парникови газове
ПЕЕ	Програма „Енергийна ефективност”
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ППЗОЗ	Правилник за прилагане на ЗОЗЗ
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
РИОКОЗ	Регионалната инспекция за опазване и контрол на общественото здраве
РДНСК	Регионална дирекция за национален строителен контрол
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РПЕ	Разпределено производство на енергия
СИ	Съвместно изпълнение
СТЕ на ЕС	Схема за търговия с емисии на Европейския съюз
ТЗС	Търгуеми зелени сертификати
ФЕ	Фотоволтаична енергия
EPBD	Директива за енергийните характеристики на сградния фонд
REECL	Кредитна линия за енергийната ефективност в домакинствата

МЕРНИ ЕДИНИЦИ

ktoe	килотон нефтен еквивалент
kV	киловолт, мерна единица за електрическо напрежение
kW	киловат, мерна единица за електрическа мощност
kWp	киловат, мощност на фото-електричен модул при стандартни условия
MW	Мегават, мерна единица за електрическа мощност
MWh	Мегават час = 0,085984522786 т.н.е., мерна единица за енергия 1 MWh =

	3,6 GJ = 0,0860 toe
t	Тон
toe	тон нефтен еквивалент 1 toe = 11,63 MWh, нестандартна мерна единица за енергия
GJ	Гигаджаул
пр. м3	Пространствен кубичен метър

1. ОБОБЩЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВИ

Приоритетна цел за управлението на България е модернизация на обществения, политически и икономически живот в страната в съответствие с европейските норми и стандарти.

България активно се включи в международните усилия за предотвратяване изменението на климата, като прие съгласуваните цели на Европейския съюз и широко-мащабния пакет от мерки в областта на енергетиката. Тези мерки дават нов тласък на енергийната сигурност в Европа и са в подкрепа на европейските цели „20-20-20“. Широкото използване на възобновяемите източници (ВИ) и въвеждането на мерките за енергийна ефективност са сред приоритети в енергийната политика на страната и кореспондират с целите в новата енергийна политика на Европа.

Настоящият Национален план за действие за енергията от ВИ е документът, който ще осигури реализирането на националните цели в областта на възобновяемата енергия.

Националният план за действие за енергията от ВИ (НПДЕВИ) е разработен въз основа на изискванията на Директива 2009/28/ЕО съгласно образеца приет с Решение на Европейската комисия от 30 юни 2009 г. Планът се основава на интегрирания подход по отношение обществения и социален живот, развитието на икономическите сектори, при опазване и съхраняване на околна среда и живота и здравето на хората. Целта е да се осигури устойчив преход към ниско въглеродна икономика, основана на съвременни технологии и широко използване на възобновяеми енергийни източници.

Използването на ВИ, заедно с рационалното използване на енергията е важна движеща сила на устойчивото развитие и същевременно осигурява постигането на целите за сигурност на енергийните доставки и намалява зависимостта от резки промени на цените на петрола, допринася за намаляване на търговския дисбаланс и стимулира създаването на нови работни места.

Основните инструменти на НПДЕВИ - регулаторни, икономически, финансови, информационни - отчитат особеностите на българската икономика, социалните условия, наличните ресурси и технологии, но в същото време, и възможностите за сътрудничество със страните от региона и Европейския съюз.

При разработването на НПДЕВИ се отчита, че България тръгва от много по-ниска степен на икономическо развитие в сравнение с повечето държави-членки на ЕС. Изграждането и въвеждането на институционалната и законова уредба за насърчаване

производството и потреблението на възобновяемата енергия започна през 2007 г., значително по-късно отколкото при дългогодишните държави-членки на ЕС. След 1989 г. трябваше да се извършат огромни промени във всяка област на политиката, икономиката и общественото устройство. Кризата през 90-те години допринесе значително за забавяне на реформите и специално в енергетиката, въвеждането на разходно ориентирани тарифи, а с това и въвеждане на пазарни отношения.

Все още предстои да бъде напълно развит енергиен пазар с необходимите компоненти, както в електроенергетиката, така и в газовия сектор. Недостатъчният опит на енергийните доставчици и консуматори в областта на ВИ технологиите и относително по-високите им цени, водят до по-слабото търсене на технологиите за ВИ с малка мощност в сравнение с други части на Европейския съюз. В определени аспекти, особено по отношение на системите за отопление и транспорт, бавно навлизат нови технологии, което пречи за използването на значителния потенциал за намаляване на енергийната интензивност на икономиката.

Търговията с въглеродни кредити, сертификатите за произход и други подобни пазарни механизми, които имат важна роля за развитието на устойчива енергетика в много европейски страни, все още не се прилагат в България.

Развитието на сектора за ВИ и изпълнението на НПДЕВИ са пряко свързани с напредъка и внедряването на мерките по енергийна ефективност. Значими фактори са развитието на капацитета от човешки ресурси на всички нива (държавни и местни органи, секторите за доставки и услуги, т.е. бизнеса) и осигуряването на информираност на заинтересованите страни. Особено важно е потребителите да бъдат осведомени и да приемат политиката за опазване на околната среда, както и инвеститорите да имат достъп до информация за потенциала на ВИ и условията за неговото използване. Преди всичко обаче разработването на задължителните национални цели на страната за ВИ се опира на икономическите условия и възможностите ѝ за прилагане на финансови инструменти.

Националната индикативна цел за 2010 г., определена в Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз и Директива 2001/77/ЕО е достигане на 11 % дял на електрическата енергия от ВИ в брутното вътрешно потребление на електрическа енергия. С Националната дългосрочна програма за насърчаване на потреблението на биогоривата в транспортния сектор беше определена национална индикативна цел от 5,75 % дял на биогоривата в потреблението на бензини и дизелови горива в транспорта, която съвпада с определената цел за Общността в Директива 2003/30/ЕО.

Съгласно Директива 2009/28/ЕО, задължителната национална цел на България е през 2020 г. дялът на енергията от ВИ да достигне 16 % дял от крайното брутно потребление на

енергия, включително 10 % дял на енергията от ВИ от потребление на енергия в транспорта. През 2005 г. първият от тези показатели за България беше 9,27 %, докато вторият беше нула.

Използването на енергията от ВИ, според изискването на Директива 2009/28/ЕО се анализира, поощрява и отчита поотделно в три направления:

- ◆ Потребление на електроенергия - от водна, вятърна, слънчева и геотермална енергия и биомаса;
- ◆ Потребление на топлинна енергия и енергия за охлаждане - слънчева и геотермална енергия и биомаса;
- ◆ Потребление на енергия от ВИ в транспорта - биогорива и електрическа енергия, произведена от ВИ.

Дългосрочното изпълнение на политиката в областта на възобновяемата енергия се осигурява от националното законодателство в рамка, която отразява и напълно въвежда изискванията, определени от Европейския парламент и Съвета по отношение на производството на енергия от ВИ.

Националната политика за насърчаване на производството на енергия от ВИ има следните цели:

- ◆ насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от ВИ и алтернативни енергийни източници;
- ◆ насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива в транспорта;
- ◆ диверсификация на енергийните доставки;
- ◆ повишаване капацитета на малките и средните предприятия, производителите на енергия от ВИ и алтернативни енергийни източници и производителите на биогорива и други възобновяеми горива;
- ◆ опазване на околната среда;
- ◆ създаване на условия за постигане устойчиво развитие на местно и регионално ниво.

Действащата национална политика предвижда тези цели да се постигнат чрез следните групи дейности:

- ◆ въвеждане на механизми за насърчаване производството и потреблението на енергия, произведена от ВИ и алтернативни енергийни източници, и производството и потреблението на биогорива и на друга възобновяема енергия в транспорта;
- ◆ регламентиране на правата и задълженията на органите на изпълнителната власт и местното самоуправление при провеждането на държавната политика за насърчаване използването на ВИ, алтернативни енергийни източници, биогорива и друга възобновяема енергия;
- ◆ създаване на национална публична информационна система, която да обхване:
  - а) разполагаемите ресурси на ВИ, алтернативни енергийни източници, биогорива и други възобновяеми горива;
  - б) производителите на енергия от ВИ и алтернативни енергийни източници;
  - в) производителите на биогорива и други възобновяеми горива.
- ◆ подкрепа на научните изследвания и развойна дейност, свързани с производството и използването на ВИ, алтернативни енергийни източници и биогорива.

При съществуващото законодателство енергийната политика в България по отношение на ВИ се определя от Закона за енергетиката и Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (ЗВАЕИБ). Разработен е проект на нов Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), одобрен от Министерския съвет с Решение № 73 от 8 февруари 2011 г. и приет на първо четене от Народното събрание на Р България на 24 февруари 2011 г. С предстоящото приемане на законопроекта от НС ще бъде отменен ЗВАЕИБ и ще бъдат въведени изискванията на Директива 2009/28/ЕО.

Законът за енергетиката “урежда обществените отношения, свързани с осъществяването на дейностите по производство, внос и износ, пренос, транзитен пренос, разпределение на електрическа и топлинна енергия и природен газ, пренос на нефт и нефтопродукти по тръбопроводи, търговия с електрическа и топлинна енергия и природен газ, както и правомощията на държавните органи по определянето на енергийната политика, регулирането и контрола”. Законът има като основна цел създаването на условия за:

- ◆ Високо качество и надеждност на доставките на електрическа и топлинна енергия, и природен газ за обществеността;

- ◆ Развитие на енергетиката и енергийната сигурност на страната чрез ефективно използване на енергията и енергийните ресурси;
- ◆ Създаване и развитие на конкурентен и финансово устойчив енергиен пазар;
- ◆ Осигуряване на енергия на минимални цени;
- ◆ Стимулиране на комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия;
- ◆ Развитие на инфраструктурата за пренос на електрическа енергия, природен газ, суров петрол или нефтени продукти в рамките на и през цялата територия на страната, като всички дейности по производство, внос, износ, пренос, транзитен пренос, разпределение и търговия с електрическа и топлинна енергия, природен газ, нефт и нефтопродукти се извършват при гарантирана защита на живота и здравето на гражданите, собствеността, околната среда, интересите на потребителите и националните интереси.

За стимулирането на производството на енергия от ВИ и биогорива, както и насърчаването на тяхното потребление, България има единна национална политика. Проектът на ЗЕВИ, който ще замести ЗВАЕИБ е основният национален документ, който определя политиката на страната в областта на ВИ.

Този закон “урежда обществените отношения, свързани с насърчаване на производството и потреблението на електрическа, топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от ВИ и от алтернативни енергийни източници, на производството и потреблението на биогорива и на други възобновяеми горива в транспорта”. Той гарантира пълното хармонизиране с Директива 2001/77/ЕО относно насърчаване на производството и потреблението на електроенергия от ВИ на вътрешния електроенергиен пазар и Директива 2003/30/ЕО относно насърчаването на използването на биогорива и други възобновяеми горива за транспорт.

Със Закона са въведени стимули и задължения към участниците на пазара за електрическа енергия от ВИ, а именно:

- ◆ приоритетно присъединяване на производителите на електрическа енергия от ВИ към преносната и/или разпределителната мрежа;
- ◆ задължително изкупуване на произведената електрическа енергия от ВИ с изключение на водноелектрическите централи (ВЕЦ) с инсталирана мощност над 10 MW;

- ◆ преференциални цени на изкупуване на произведената електрическа енергия с изключение на ВЕЦ с инсталирана мощност над 10 MW;
- ◆ срок за присъединяване не по-дълъг от заявения от производителя срок за въвеждане в експлоатация на енергийния обект;
- ◆ собствениците на преносната и разпределителните мрежи предвиждат средства за развитие на мрежите, свързани с насърчаване на производството на електрическа енергия от ВИ в инвестиционните си програми.

Преференциалните цени се определят от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) до 31 март всяка година. В края на 2008 г. бяха направени промени в закона по отношение на срока на действие на дългосрочните договори, а именно:

- ◆ срокът на договорите за производители на електрическата енергия, произведена от геотермална и слънчева енергия се увеличава от 12 години на 25 години;
- ◆ срокът на договорите за производители на електрическата енергия, произведена от други видове ВИ се увеличава от 12 години на 15 години.

Сроковете за задължително изкупуване за новите производители на електрическа енергия от ВИ, с изключение на ВЕЦ с инсталирана мощност над 10 MW са в сила от въвеждане в експлоатация на енергийния обект, но не по-късно от 31 декември 2015 г.

Преференциалната политика в съответствие със ЗЕ и ЗВАЕИБ по отношение на електроенергията се прилага от Държавната комисия по енергийно и водно регулиране (ДКЕВР). Преференциалните тарифи за изкупуване на електроенергия от ВИ се определят в съответствие с Наредбата за регулиране на цените на електрическа енергия. Тези тарифи са в размер 80 на сто от средната продажна цена за предходната календарна година на обществените или крайните снабдители и добавка, определена от ДКЕВР. Размерът на добавката зависи от вида на технологията и мощността на енергийния обект и се определят от Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия по Закона за енергетиката.

По отношение на използването на ВИ за топлинна енергия и енергия за охлаждане, нормативната рамка е слабо развита и не предлага съществено насърчаване. Основната подкрепа за развитието на ВИ в тези направления се дава от фондове и програми, подпомагащи първоначалната инвестиция в тези технологии.

ЗВИАЕБ въвежда национални индикативни цели за използване на биогорива или други ВИ в транспортния сектор, както и техния минимален дял от общата годишна консумация на бензин и дизел за автомобилите. Той посочва, че: „лицата, които пускат на пазара течни горива от нефтен произход за нуждите на транспорта, са длъжни при [Министерство на икономиката, енергетиката и туризма](#)

освобождаване за потребление по смисъла на Закона за акцизите и данъчните складове да предлагат горивата за дизелови и бензинови двигатели смесени с биогорива”. Смесването на биогорива с изкопаеми течни горива се извършва само в лицензирани данъчни складове по реда на Закона за акцизите и данъчните складове.

Със Закона за акцизите и данъчните складове се урежда прилагането на следните финансови стимули за потреблението на биогорива:

- ◆ намалена акцизна ставка за безоловния бензин със съдържание между 4 % и 5 % включително на биоетанол с код по КН 2207 20 00;
- ◆ намалена акцизна ставка за газьол със съдържание между 4 % и 5 % включително на биодизел с код по КН 3824 90 99.

Производството на електроенергия от ВИ беше в обхвата на насърчаваните сектори по Закона за насърчаване на инвестициите. Насърчителните мерки по този Закон са насочени към създаване на по-благоприятна бизнес среда и инвестиционен климат и са в съответствие с Регламент (ЕО) 800/2008 относно деклариране на някои категории помощи за съвместими с общия пазар.

В Националната дългосрочна програма за насърчаване на използването на ВИ 2005-2015 (НДПВИ) е заложено значително увеличаване на дела на ВИ. НДПВИ има за цел делът на електроенергията от ВИ през 2015 година да надвиши 9 % от брутно производство на електрическа енергия. Тази програма формулира мерките и политиката за стимулиране на използването на ВИ в националния енергиен баланс, вземайки предвид условията за ВИ в страната, нуждата за ускоряване на използването на ВИ през следващите десет години и взаимното влияние на повишената енергийна ефективност и увеличеното използване на ВИ в страната от гледна точка на постигането на устойчиво енергийно развитие.

За поощряване на използването на ВИ в транспорта е разработена Национална дългосрочна програма за насърчаване на потреблението на биогорива в транспортния сектор 2008-2020 г. приета през 2007 г., която предвижда мерки за увеличаване на производството и потреблението на биогорива до 2020 г, заедно с оценка на необходимите за производство земеделски площи.

Към настоящия период на развитие и разпространение на технологиите, енергията получавана от ВИ е по-скъпа, понякога значително от тази на изкопаемите източници. Изпълнението на програмите и мерките за насърчаване на използването на ВИ не би могло да бъде проведено без източници и механизми на финансиране. Основният източник на финансиране на прехода и изпълнението на нисковъглеродната енергийна политика е потреблението, т.е. икономиката като цяло. Финансовите потоци се определят главно от

финансовите механизми за поощряване на производството и доставката на енергия от ВИ - преференциални тарифи, които покриват повишените разходи не само на производството на енергия, но и повишените разходи на енергийните системи и мрежи за изграждане на различни видове съоръжения, резервни и регулиращи мощности, системи за управление и много други - но те се допълват от спомагателни източници, които имат специфични цели и направления, мащаб и възможности.

Основните финансови механизми, които се прилагат в страната за насърчаване производството и потреблението на енергия от ВИ са:

- ◆ Оползотворяването на потенциала на местните ВИ е заложено като приоритет и в Националната стратегическа референтна рамка за периода 2007-2013 г. Отделни операции са включени в Оперативни програми „Конкурентноспособност на българската икономика” и „Регионално развитие”, както и по „Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г.”. Двете оперативни програми се финансират със средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), който предлага подкрепа за ВИ проектите. Около 66,5 млн. евро са отделени за ВИ проекти за програмния период 2007-2013 (2,1 % от общия ЕФРР бюджет за страната). ЕФРР основно финансира публични (нестопански) организации. Субсидията за публичните организации е до 100 %, докато при частните - от 50 до 70 %, в зависимост от размера на предприятието. Свързаните с мрежата ВИ инсталации не получат финансова подкрепа от ЕФРР, понеже те се стимулират чрез преференциални цени.
- ◆ Фондът за енергийна ефективност, който финансира инвестиции в енергийна ефективност и ВИ. Той предлага безплатна техническа помощ и по-ниски от пазарните лихви по кредити. Финансират се проекти с размер от 30 хил.лв. до 3 млн. лв. и възвращаемост до 5 години.
- ◆ Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (КЛЕЕВИ) предлага на частните предприятия безплатна техническа помощ и субсидия в размер до 15 % от размера на главницата по заема. КЛЕЕВИ финансира голямо разнообразие от проекти в областта на енергийната ефективност и ВИ при частните предприятия.
- ◆ Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) - държавно предприятие, създадено със Закона за опазване на околната среда. Предприятието предоставя финансова помощ на множество проекти, допринасящи за по-чиста околна среда. В областта на ВИ предприятието подпомага изграждането на малки ВЕЦ като предоставя безлихвен заем със срок

до 5 години в размер до 70 % от общата стойност на проекта, но не повече от 1,5 млн. лв., като има изискване инвестиционната стойност на застроен киловат да е до 2500 лв./kW.

- ◆ Програмата „Енергийна ефективност” (ПЕЕ) на Европейската инвестиционна банка и Международния фонд „Козлодуй” насърчава развитието на енергийната ефективност и ВИ в България. ПЕЕ предоставя заем, комбиниран с 20 % субсидия (дарение), както и техническа помощ за подготовката и изпълнението на проекти. Изисква се проектите да са в размер от 40 хил. до 25 млн. евро.
- ◆ Кредитната линия за енергийна ефективност в бита на ЕБВР и Международния фонд „Козлодуй”, предоставя помощ на домакинства и асоциации на собственици на сгради за намаляване на разходите за отопление, чрез прилагане на мерки по енергийна ефективност и ВИ. Мерките, свързани с ВИ се предоставят за инсталиране на ефективни печки и котли на биомаса и слънчеви нагреватели за вода. Подкрепата включва кредит, субсидия (дарение) и техническа помощ. Размерът на субсидията е до 20 % или до 30 % от размера на заема, но не повече от 2000 евро. Програмата преустанови работа през месец януари 2010 г., но е възможно тя да бъде подновена.

По отношение на енергийната ефективност в България действа Закон за енергийната ефективност, чиято цел е да стимулира енергийната ефективност като основен фактор за подобряване на конкурентоспособността на икономиката, надеждността на енергийните доставки и опазването на околната среда чрез разнообразни възможности:

- ◆ използване на система от мерки и дейности за подобряване на енергийната ефективност при крайните потребители на енергия;
- ◆ развитие на пазара на енергийните услуги и извършване на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност при крайните потребители от търговците на енергия.

Съгласно Директива 2006/32/ЕС за енергийна ефективност при крайното потребление и енергийните услуги, страната ни е приела индикативна национална цел за енергийно спестяване до 2016 г. в размер на не по-малко от 9 % от крайното енергийно потребление за 9 години (2008-2016, средно по 1 % годишно), което означава, че трябва да се осигури спестяване на горива и енергия в размер 627 хил.т.н.е. Директивата изисква държавите-членки да разработят три Национални плана за действие по енергийна ефективност, всеки с обхват от три години. България е разработила и изпълнява първия от

тези планове, обхващащ периода 2008-2010 г. Предстои разработването и приемането на Втория Национален план за периода 2011 - 2013 г.

Разработен е проект на Енергийна стратегия на България до 2020 г., одобрен от Министерския съвет и предстои разглеждане и приемане от Народното събрание на Р. България. Увеличаването на дела на ВИ в брутно крайно потребление на енергия и повишаването на енергийната ефективност са сред заложените приоритети, които ще бъдат поддържани от правителството през следващите 10 години.

В ЗВАЕИБ бяха зададени редица насърчения за производството на електроенергия от ВИ по отношение на цените, задълженията за изкупуване на произведената електроенергия и дългосрочните договори. Тези насърчителни механизми са съществен фактор за привличане и засилване на инвеститорския интерес и създаването на благоприятна бизнес среда, която да стимулира изграждането на централи за производство на електрическа енергия от ВИ. Това доведе до засилен инвеститорски интерес към производството на възобновяема енергия през последните години, но в същото време породиха и някои проблеми, които представляват пречка пред развитието на сектора, най-основните от които са:

- ◆ Заявяване на прекалено много инвестиционни намерения за вятърни и соларни паркове, непосилни за енергийната система;
- ◆ Случаи на изграждане на ВИ проекти в чувствителни екологични зони с неспазени процедури по издаване на екологични оценки;
- ◆ Получаване на искания за промяна на предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди във връзка с реализиране на проекти за изграждане на вятърни и фотоволтаични централи от инвеститори с неосигурени финансови средства за проектите, води до промяна в статута и предназначението на плодородни земи и невъзможност за по-нататъшното им използване за селскостопански дейности;
- ◆ Голяма част от потенциалните инвеститори, които подават заявления за проучване нямат сериозни инвестиционни намерения или не са достатъчно финансово и технически подготвени за реализирането на тези проекти. Едва 10-15% от заявените проекти са активни и действително се работи по тяхната реализация.

На базата на направените изводи и вече натрупания опит при прилагането на действащото законодателство, настоящият НПДЕВИ и новият Закон за енергията от ВИ

включват нови и допълнителни мерки и стимули за развитието на възобновяемата енергия, като се избегнат констатираните до настоящия момент слабости и пропуски.

С разработването на НПДЕВИ се отговаря на изискванията на Директива 2009/28/ЕО всяка държава-членка да разработи план за действие, който да гарантира постигане на националните цели за използването на ВИ, както по отношение на брутното енергийно потребление, така и по отношение потреблението в транспорта.

НПДЕВИ дава общата рамка, която ще бъде осъществена чрез отразяването ѝ в законите и нормативните актове на страната ни, и дефинира действията, които трябва да предприемат държавните, общинските и регионални институции до 2020 г. за насърчаване използването на ВИ.

Българският енергиен подход има за цел да направи производството на енергия по-чисто и ефективно, чрез разгръщане на ВИ и по-ефективно използване на изкопаемите енергийни източници, да минимизира влиянието на производството и използването на енергията върху околната среда, да подобри управлението на естествените ресурси. Очакваните резултати от тая политика са двояки: минимизиране на замърсяването и предоставяне на нови възможности за дейност - чрез по-голяма ефективност и поощряване на нови технологии за бързо развиващия се глобален пазар, от намаляването на енергийното потребление до сигурно, разнообразно и евтино енергоснабдяване.

2. ПРОГНОЗНО КРАЙНО ЕНЕРГОПОТРЕБЛЕНИЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2010–2020 Г.

Прогнозата за брутно крайно потребление на енергия на Р България за периода от 2010 до 2020 г. е структурирана по вид на потребената енергия, произведена от конвенционални и ВИ (Таблица 1) и включва два сценария за развитие:

- ◆ “сценарии за сравнение”, вземащ под внимание действащите преди 2009 г. мерки за енергийна ефективност и енергийни спестявания;
- ◆ “сценарии за допълнителна енергийна ефективност”, отразяващ предприемането на бъдещи мерки за подобряване на ефективността при потреблението на енергия след 2009 г.

През 2005 г. изчисленото брутно крайно потребление на енергия е въз основа на данни от Енергийните баланси за 2005 г. на Националния статистически институт (НСИ) на Р България е 10 314 ktоe. С най-голям принос в брутно крайно потребление на енергия е енергията за топлинни и охладителни нужди (44,1 %), следвана от потреблението на електроенергия (30,3%) и енергията за транспорта (25,6 %). Предвижданията и по двата сценария са тази структура да не търпи съществени промени през 2020 г., спрямо базовата 2005 г.

При „сценарии за сравнение” се очаква брутно крайно потребление на енергия да достигне 13 263 ktоe или това е увеличени с близо 29 % в сравнение с базовата 2005 г. Тези показатели при “сценарии за допълнителна енергийна ефективност” търпят много по-малки промени и предполагат увеличение на брутно крайно потребление на енергия до 10 738 ktоe или ръст само от 4 %. Констатираната значителна разлика между двата сценария се дължи най-вече на масираното прилагане на допълнителни мерки за енергийна ефективност при крайното потребление във всички сектори на икономиката - индустрия, транспорт, домакинства, услуги, и селско стопанство, в съответствие с ангажиментите на страната по изпълнение на Директива 2006/32/ЕС. Допълнителните мерки засягат и подобряване на ефективността при преобразователните процеси, както и намаляване на технологичните разходи и загуби по пренос и разпределение на енергия. С прилагането на всички тези мерки по енергийна ефективност към 2020 г. необходимото производство и потребление на енергия от ВИ при сценария за допълнителна енергийна ефективност предполага изпълнение на задължителната национална цел с 404 ktоe по-малко енергия от ВИ.

Сравняването на прогнозите по двата сценария през 2020 г. води до следните констатации:

Изпълнението на сценария за допълнителна енергийна ефективност през 2020 г. означава спестяване на 2 525 ktoe горива и енергия. Най-значително е намалението при енергията за топлинни и охладителни цели с около 25 % (1 555 ktoe), което се дължи на комплекс от мерки по енергийна ефективност, прилагани в индустрията, услугите и сградния фонд. Намалението в транспортния сектор е с около 15 % (521 ktoe) и предвид тенденциите към непрекъснато увеличаване на потреблението в този сектор, постигането на такова потребление е оптимистична задача, постижима единствено чрез модернизиране на автомобилния парк, разширяване използването на железопътния транспорт и балансираното развитие на отделните видове транспорт. При електроенергията намалението е най-малко с 12 % (449 ktoe) и се дължи на повишаване ефективността на преобразуване.

В т. 2 на настоящия документ са представени двата сценария на прогноза, докато всички останали части на НПДЕВИ се основават само на сценария с допълнителна енергийна ефективност.

Съгласно член 5, параграф 6 от Директива 2009/28/ЕО за целите на определяне на степента на постигане на целта за 2020 г. и на кривата на растежа се приема, че енергопотреблението в авиацията не трябва да надвишава 6,18 % от брутното крайно потребление на енергия на съответната държава-членка. За периода 2005-2008 г., делът на въздушния транспорт в България е бил в рамките на 1,9-2,4 % от брутното крайно потребление на енергия в транспорта. Тези стойности са значително по-малки от въведеното с модела за Националните планове за действие ограничение от 6,18 % дял на въздушния транспорт в брутното крайно потребление на енергия, поради което не се налага преизчисляването му. В представената прогноза е прието, че тази тенденция ще се запази до 2020 г.

Таблица 1

Прогноза за брутно крайно потребление на енергия по видове енергия в Р България за периода от 2010 до 2020 г. при отчитане на резултатите от мерките за енергийна ефективност и енергоспестяване, ktoe

	2005	2010		2011		2012		2013		2014	
	Базова година	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност
Енергия за топлинни и охладителни цели	4 543	4 851	4 492	4 854	4 413	5 036	4 462	5 258	4 509	5 461	4 538
Електроенергия	3 129	3 130	3 130	3 174	3 164	3 218	3 182	3 263	3 181	3 309	3 175
Енергия за транспорт, съгласно чл. 3, пар. 4, буква а)	2 642	2 830	2 776	2 857	2 846	2 928	2 872	3 021	2 888	3 110	2 895
Брутно крайно потребление на енергия	10 314	10 811	10 398	10 885	10 423	11 182	10 516	11 542	10 578	11 880	10 608

Таблица 1 - продължение

Прогноза за брутно крайно потребление на енергия по видове енергия в Р България за периода от 2010 до 2020 г. при отчитане на резултатите от мерките за енергийна ефективност и енергоспестяване, ktоe

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност	Сценарий за сравнение	Сценарий за допълнителна енергийна ефективност
Енергия за топлинни и охладителни цели	5 640	4 539	5 765	4 494	5 898	4 557	6 008	4 611	6 105	4 626	6 193	4 638
Електроенергия	3 355	3 171	3 402	3 163	3 450	3 155	3 498	3 148	3 547	3 144	3 597	3 148
Енергия за транспорт, съгласно чл. 3, пар. 4, буква а)	3 191	2 898	3 252	2 900	3 315	2 914	3 372	2 929	3 423	2 941	3 473	2 952
Брутно крайно потребление на енергия	12 186	10 608	12 419	10 557	12 663	10 626	12 878	10 688	13 075	10 711	13 263	10 738

3. ЦЕЛИ И КРИВИ НА РАСТЕЖА НА ДЕЛА НА ЕНЕРГИЯТА ОТ ВИ

3.1. Обща национална цел

Прогнозата за оползотворяване на съществуващия технически потенциал на ВИ в България до 2020 г. е извършена на базата на възприети изходни предположения, относно комплексното развитие на българската икономика. Основните насоки при съставяне на настоящата прогноза са:

- ◆ Промяна на БВП до 2020 г. според прогноза предоставена от Министерство на финансите.
- ◆ Прогноза за крайно потребление на горива и енергия за периода 2010-2020 г. в сектор Транспорт, предоставена от Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщения.
- ◆ Намален обем на инвестициите в индустрията, в т.ч. и в енергетиката, до 2011 г. под влияние на световната финансова криза.
- ◆ Повишен инвеститорски интерес в областта на ВИ, в периода 2012-31.12.2015 г. във връзка със срока за задължително изкупуване по преференциални цени на електрическата енергия произведена от ВИ.
- ◆ Намаляване на инвеститорския интерес в областта на ВИ след 31.12.2015 г. във връзка с изтичане на срока за задължително изкупуване по преференциални цени на електроенергия произведена от ВИ.
- ◆ Тенденцията за промяна в ефективността на технологиите за оползотворяване на потенциала от ВИ.
- ◆ Тенденцията за промяна на маргиналните разходи на технологиите за оползотворяване на потенциала от ВИ.
- ◆ Прогноза за цените на петрола в периода 2010-2020 г. и отражението им върху цените на петролните горива, водещи до повишена (понижена) пазарна конкурентоспособност на течните биогорива.
- ◆ Прогноза за цените на петрола и природния газ в периода 2010-2020 г. и отражението им върху себестойността на селскостопанската продукция, представляваща суровинна база за твърда биомаса, биогаз и течни биогорива.

Задължителната национална цел на България за дял на енергията от ВИ в брутното крайно потребление на енергия през 2020 г. (съгласно приложение I, част А от Директива

2009/28/ЕО) възлиза на 16 %. Изразена в количество енергия при сценарий с допълнителна енергийна ефективност тази цел съответства на 1 718 ktоe енергия от ВИ.

В края на месец декември 2009 г. България представи Прогнозен документ за енергията от ВИ, съгласно който техническият потенциал на ВИ е около 4 500 ktоe. Разпределението му между различните видове източници е неравномерно, като най-голям дял притежават хидроенергията (~31%) и биомасата (~36%). Географското положение на България предопределя минималния дял на вятърната енергия (~7.5%) и енергията на приливи, отливи и морски вълни. В същото време страната ни притежава значителни горски ресурси и развито селскостопанско производство - източници, както на твърда биомаса, така и на суровина за производство на биогаз и течни горива от биомаса. Към 2008 г. в България най-пълноценно се използва потенциалът на хидроенергията, посредством ВЕЦ, и отчасти твърдата биомаса, използвана предимно като гориво за отопление в бита и в обществени сгради. С бързи темпове се развива производството на електроенергия от вятърни и фотоволтаични електрически централи, както и използването на слънчева енергия за покриване на нуждите от топла вода в бита и услугите.

Проучванията показват, че съществуващият технически потенциал от ВИ в страната е достатъчен и гарантира изпълнението на задължителната национална цел от 16 % дял на енергията от ВИ в брунтото крайно потребление на енергия през 2020 г.

В Таблица 2 е представено постигането на задължителната национална цел от 16 % дял на енергията от ВИ в брунтото крайно потребление на енергия до 2020 г. при сценарий за допълнителна енергийна ефективност, разгледани в т. 2 от настоящия документ. Посоченият дял на енергията от ВИ през 2005 г. съответства на стойността за Р България по Приложение I от Директива 2009/28/ЕО.

Таблица 2: Задължителна национална цел за дела на енергията от ВИ в брунтото крайно потребление на енергия през 2005 г. и 2020 г. (с възпроизвеждане на стойности от приложение I, част А от Директива 2009/28/ЕО) при сценарий за допълнителна енергийна ефективност

А. Дял на енергията от ВИ в брунтото крайно енергопотребление през 2005 г. (S_{2005}) (%)	9,4
В. Цел за дела на енергията от ВИ в брунтото крайно енергопотребление през 2020 г. (S_{2020}) (%)	16,0
С. Очаквано брунтото крайно приведено потребление на енергия през 2020 г. (от Таблица 1, последната клетка) (ktоe)	10 738
Д. Очаквано количество на енергията от ВИ, съответстващо на целта за 2020 г. (изчислява се като В x С) (ktоe)	1 718

3.2. Секторни цели и криви на растежа

В настоящата точка са представени секторните цели и криви на растежа, разработени в съответствие с Модела за националните планове за действие в областта на енергията от ВИ. Определянето на прогнозни дялове на енергията от ВИ в отделните сектори се основа на общи показатели и критерии, и на предположения за специфично развитие на всеки вид ВИ.

Таблица 3: Национални цели за 2020 г. и индикативна крива на растежа на енергията от ВИ съответно в секторите на енергията за топлинни и охладителни цели, електроенергията и транспорта, при сценарий за сравнение, (%)

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ВЕИ - Т и О	15.9	16.5	17.3	17.9	18.5	19.8	20.8	21.9	22.0	22.3	23.0	23.8
ВЕИ - Е	8.4	10.6	12.1	13.4	15.0	16.7	18.6	19.0	20.1	20.4	20.6	20.8
ВЕИ - Т	0.1	1.3	1.8	2.5	3.3	4.5	5.8	7.1	8.4	9.4	10.1	10.8
Общ дял на ВЕИ	9.6	10.1	10.7	10.7	11.4	11.4	12.4	12.4	13.7	13.7	14.8	16.0
Включително дял на ВЕИ, придобит по механизма за сътрудничество	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Излишък, който може да се използва по механизма за сътрудничество	0	0.6	0.8	1.6	1.9	3.3	3.6	4.6	4.0	4.4	3.8	3.2

В съответствие с данните, посочени в приложение I, част Б от директивата	2010	2011-2012	2013-2014	2015-2016	2017-2018	2019	2020
	S_{2010}	$S_{2005}+20\% (S_{2020}-S_{2005})$	$S_{2005}+30\% (S_{2020}-S_{2005})$	$S_{2005}+45\% (S_{2020}-S_{2005})$	$S_{2005}+65\% (S_{2020}-S_{2005})$	S_{2019}	S_{2020}
Минимална индикативна крива на растежа на ВЕИ %	10.1	10.7	11.4	12.4	13.7	14.8	16.0
Минимална индикативна крива на растежа на ВЕИ (ktoe)	1 025	1 122	1 205	1 309	1 459	1 590	1718

Таблица 4а: Изчислителна таблица за енергията от ВИ, влизаща в състава на крайното енергопотребление на всеки от секторите, (ktoe)

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
(A) Прогнозно брутно крайно потребление на енергия от ВЕИ за топлинни и охладителни цели	724	741	765	799	833	900	943	983	1 003	1 028	1 065	1 103
(B) Прогнозно брутно крайно потребление на електроенергия от ВЕИ	264	330	381	425	478	530	590	601	633	641	647	654
(C) Прогнозно крайно потребление на енергия от ВЕИ в транспорта	3	36	51	71	95	130	166	202	239	265	284	302
(D) Прогнозно общо потребление на енергия от ВЕИ	991	1 107	1 197	1 296	1 406	1 560	1 699	1 786	1 875	1 934	1 996	2 059
(E) Прогнозно прехвърляне на потребление на енергия от ВЕИ към други държави-членки	0	61	80	168	202	353	386	481	420	471	411	341
(F) Прогнозно прехвърляне на потребление на енергия от ВЕИ от други държави-членки	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
(G) Прогнозно потребление на енергия от ВЕИ, приведено за сравняване с целта (D)-(E)+(F)	991	1 046	1 117	1 128	1 204	1 207	1 313	1 305	1 455	1 463	1 585	1 718

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

Таблица 46: Изчислителна таблица за енергията от ВИ в транспорта, (ktoe)

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
(C) Прогнозно крайно потребление на енергия от ВЕИ в транспорта	3	36	51	71	95	130	166	202	239	265	284	302
(H) Прогнозно крайно потребление на електроенергия от ВЕИ в транспорта	0	0	0	0	0	0	1	2	3	6	6	8
(I) Прогнозно потребление в транспорта на биогорива, произведени от отпадъци, остатъци, нехранителни целулозни и от лигноцелулозни материали	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	4
(J) Очаквано прехвърляне за изпълнение на транспортната цел за енергия от ВЕИ RES-T target: (C) + (2,5-1) x (H) + (2 - 1) x (I)	3	36	51	71	95	130	168	205	244	276	296	318

Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
(С) Прогнозно крайно потребление на енергия от ВЕИ в транспорта	0	30	51	67	81	100	115	127	150	164	178	195
(Н) Прогнозно крайно потребление на електроенергия от ВЕИ в транспорта	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3
(I) Прогнозно потребление в транспорта на биогорива, произведени от отпадъци, остатъци, нехранителни целулозни и от лигноцелулозни материали	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	4
(J) Очаквано прехвърляне за изпълнение на транспортната цел за енергия от ВЕИ RES-T target: (C) + (2,5-1) x (H) + (2 - 1) x (I)	0	30	51	67	81	100	115	127	151	171	186	204

4. МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

4.1 Обзор на всички политики и мерки за насърчаване на използването на енергия от ВИ

Република България е предприела мерки за въвеждане изискванията на европейското законодателство в националната енергийна политика свързани с общите правила за създаване и развитие на вътрешния пазар на енергия и с насърчаване на производството и потреблението на електрическа енергия от ВИ. В страната за производство на електрическа енергия основно се използва водна енергия, а за отопление енергия от биомаса.

Директива 2001/77/ЕО за насърчаване производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар беше въведена в България със закона за възобновяемите, алтернативните енергийни източници и биогоривата и съответстващото вторично законодателство. След анализ на възможните насърчителни механизми и преглед на добрите практики в другите държави-членки беше приета системата на преференциални тарифи, която дава по-голяма сигурност на инвеститорите, а както показва и европейският опит, постига значително по-бързи резултати.

Системата на преференциалните тарифи създава условия за насърчаване производството на електрическа енергия от ВИ, като тарифите са съобразени с вида на технологиите и ефективността на съоръженията за производство.

В закона за възобновяемите, алтернативните енергийни източници и биогоривата (ЗВАЕИБ) съществуват и други насърчения, като:

- ◆ задължително присъединяване към мрежата на преносното или разпределителните дружества;
- ◆ заплащане само на преките разходи при присъединяване към преносната или разпределителните електрически мрежи;
- ◆ дългосрочни договори за изкупуване на произведената електрическа енергия (25 г. - за електрическата енергия, произведена от геотермална и слънчева енергия, и 15 г. - за електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, както и за електрическа енергия, произведена от други видове ВИ);
- ◆ задължително изкупуване на произведената от ВИ електрическа енергия

Дефинирани са и редица насърчения свързани с потреблението на биогорива в транспорта:

- ◆ задължително смесване на горивата от нефтен произход с биогорива;
- ◆ намален акциз на смесени в определено съотношение биогорива и горива от нефтен произход

В резултат на тези мерки интересът към ВИ продължава и активно се изграждат нови инсталации - малки водноелектрически централи, вятърни и фотоволтаични паркове.

Проектът на ЗЕВИ продължава подкрепата, чрез преференциални тарифи и други механизми като:

- ◆ предоставяне на гарантиран достъп на електрическата енергия, произведена от ВИ, до преносната и разпределителните електрически мрежи;
- ◆ гарантиране на преноса и разпределението на електрическата енергия, произведена от ВИ;
- ◆ осигуряване изграждането на необходимата инфраструктура и електроенергийни мощности за регулиране на електроенергийната система (ЕЕС);
- ◆ предоставяне на приоритет при диспечериране на електрическата енергия, произведена от ВИ;
- ◆ изкупуване на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници.

Разширен е обхвата на секторите, които се разглеждат в Проекта на Закона. Освен секторите електропроизводство и транспорт, към който бяха насочени насърчителните механизми в настоящия Закон за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогоривата, целите и механизмите вече са насочени и към сектор отопление и охлаждане.

Действащите в момента в България мерки за насърчаване на ВИ са представени в Таблица 5.

4.1.1 Съществуващи мерки

Таблица 5: Специфични мерки за изпълнение на изискванията съгласно членове 13, 14, 16 и членове 17 до 21 на Директива 2009/28/ЕО

Наименование и означение на мярката	Вид мярка	Очакван резултат	Целева група и/или дейност	Съществуваща или планирана мярка	Начална и крайна дата на мярката
1. Преференциални цени за електрическа енергия, произведена от ВИ (FiT)	Финансова	Производство на електрическа енергия (ktoe)	Инвеститори	Съществуваща	За нови проекти мерките ще приключат през 2015г. Продължителност на договора: 25 г. за слънчева и геотермална енергия и 15 г. за енергията от другите ВИ
2. Задължително и приоритетно присъединяване на производители на електрическа енергия от ВИ към мрежата	Регулаторна	Произведена електроенергия (ktoe)	Инвеститори	Съществуваща	Няма определен срок
3. Заплащане само на преките разходи за присъединяване към мрежата	Регулаторна	Инсталирана мощност (MW/година)	Инвеститори	Съществуваща	Няма определен срок
4. Дългосрочен договор за изкупуване на електроенергията, произведена от ВИ	Регулаторна	Произведена електроенергия (ktoe)	Инвеститори	Съществуваща	15 / 25 години
5. Задължително изкупуване на произведената електроенергия от ВИ, с изключение на ВЕЦ с инсталирана мощност по-голяма от 10 MW	Регулаторна	Произведена електроенергия (ktoe)	Инвеститори	Съществуваща	15 / 25 години

Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

Наименование и означение на мярката	Вид мярка	Очакван резултат	Целева група и/или дейност	Съществуваща или планирана мярка	Начална и крайна дата на мярката
6. Изплащане на неустойка при ограничаване на производството по вина на оператора на мрежата ¹	Финансова	Произведена електроенергия (ktoe)	Инвеститори	Съществуваща	15 / 25 години
7. Механизъм за компенсирание на разходите на обществения доставчик и крайните снабдители при изкупуване на електрическа енергия от ВИ по преференциални цени	Регулаторна	Произведена електроенергия	Мрежи, инвеститори потребители	Съществуваща	15 / 25 години
8. Лицензионен режим за производители на електрическа енергия от ВИ с инсталирана мощност над 5 MW	Регулаторна	Произведена енергия	Производители	Съществуваща	15 / 25 години
9. Сертификати за произход	Регулаторна	Произведена електроенергия (ktoe)	Инвеститори	Съществуваща	Няма определен срок
10. Задължение за лицата, които предлагат на пазара течни горива от нефтен произход за нуждите на транспорта да предлагат горивата за дизелови и бензинови двигатели смесени с биогорива в процентното съотношение, регламентирано със ЗВАЕИБ и понастоящем със ЗЕВИ	Финансова	Производство и потребление на биогориво (ktoe)	Инвеститори, търговци и администрация	Съществуваща	В сила от 2007 г., с последните промени в ЗВАЕИБ - от 1 март 2010 ²

¹ Операторът на електроенергийната система трябва да дава приоритет на работата и натоварването на ВИ. При оперативното управление за запазване сигурността на работата системата или за предотвратяване претоварване на елементи от електрическата мрежа, Електроенергийния системен оператор или операторите на разпределителните електрически мрежи могат да ограничават, включително да изключват от работа, производители на електрическа енергия от ВИ. Тези случаи не се смятат за вина на операторите на електрически мрежи и те не дължат неустойки или компенсации за пропуснати ползи.

² Закон за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогоривата (посл изм. и доп., бр. 102 от 22.12.2009 г.)

Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

Наименование и означение на мярката	Вид мярка	Очакван резултат	Целева група и/или дейност	Съществуваща или планирана мярка	Начална и крайна дата на мярката
11. Въведена намаление на акцизната ставка за смеси на биогорива с течни горива от нефтен произход при определено процентно съотношение	Финансова	Производство и потребление на биогориво (ktoe)	Инвеститори, търговци и администрация	Съществуваща	ноември 2009 - ноември 2011 ¹
12. Определен е органа осъществяващ контрол върху качеството на чистите биогорива и смесите на биогорива	Административна	Потребление на биогорива в транспорта	Разпространители и крайни потребители	Съществуваща	2007 г.
13. Осигурено оборудване за изпитване на чисти биогорива от Държавната агенция за метрологичен и технически контрол	Административна	Потребление на биогорива в транспорта	Разпространители, крайни потребители, администрация	Съществуваща	Краят на 2009 г.
14. Кредитна линия за енергийна ефективност и ВИ (КЛЕЕВИ)	Финансова	Произведена електроенергия (ktoe)	Инвеститори, крайни потребители (стопански)	Съществуваща	Сегашната програма изтича до 2011 г. Има опции за продължаването ѝ
15. Програма „Енергийна ефективност” на Европейската Инвестиционна Банка и Международен Фонд „Козлодуй	Финансова	Производство на енергия от ВИ	Инвеститори	Съществуваща	Няма срок
16. Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда	Финансова	Производство на електроенергия от малки ВЕЦ	Инвеститори	Съществуваща	Няма срок

¹ Нотификация за държавна помощ № N 607/2008 - България: Намаляване на облагането на биогоривата, 23.11.2009 г.

Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

Наименование и означение на мярката	Вид мярка	Очакван резултат	Целева група и/или дейност	Съществуваща или планирана мярка	Начална и крайна дата на мярката
17. Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007-2013”	Финансова	Производство на електроенергия от ВИ	Инвеститори	Съществуваща	Начало 2010 г.
18. Програма за развитие на селските райони, 2007-2013 г.	Финансова	Производство на енергия от ВИ	Инвеститори	Съществуваща	Начало 2010 г.
19. Оперативна програма „Регионално развитие”	финансова	Производство и потребление на енергия от ВИ	Инвеститори, население	съществуваща	Начало 2010 г.
20. Прилагане на мерките по ЗНИ и правилника за неговото прилагане, когато са приложими	Административни, Финансови	Подобряване на бизнес средата	Инвеститори	Съществуваща	Начало 2008

4.1.2 Планирани мерки

Благоприятната законова и регулаторна рамка за развитие на производството на електрическа енергия от ВИ в Република България дадоха силен първоначален тласък на инвестициите, но по-нататъшното му развитие се нуждае от значително разширяване на мерките за да се премахнат съществуващите административни, технически и финансови пречки.

Анализът на съществуващата рамка показва, че тя се нуждае от усъвършенстване и развитие в следните посоки, както за отстраняване на някои недостатъци, така и за разширяването ѝ в съответствие с Директива 2009/28/ЕО:

- ◆ Съгласуване на изпълнението на плана за действие между всички държавни органи на страната и усъвършенстване на административната система, определяне на отделна изпълнителна институция, която да следи за процеса на изпълнение на националния план и да предлага мерки за подобряване на законовата рамка, опростяване на административната система.
- ◆ Разработване на необходимата информационна система и развиване на съществуващата база данни за производството и потреблението на енергия от ВИ свързани с изпълнение на плана, които включват провеждане на изследователска дейност и установяване на териториалното разпределение на потенциала на ВИ и възможностите за усвояването му чрез разработване на Географска информационна система при отчитане на климатичните характеристики и очаквани изменения, на плановете за развитие на преносната и разпределителните мрежи, идентифициране на екологични, урбанистични и технологични ограничения и др.
- ◆ Въвеждане на изисквания към производителите на електрическа енергия от ВИ свързани с изискванията за сигурна експлоатация на преносната и разпределителните електрически мрежи като се има предвид и необходимостта от въвеждане на нови технологии, свързани с изграждането на интелигентни мрежи, регулиращи мощности, модерни акумулиращи системи и комуникации.
- ◆ Привличане на потенциални участници в инвестиционния процес по изграждане на инсталации за производство на енергия от ВИ чрез предоставяне на информация и създаване на бази данни по отношение, както на инвеститорите, така и по условията за присъединяване към преносната и разпределителните мрежи, състоянието на разработваните и изградени обекти, наличните

технологии, доставчиците на съоръжения, както и друга необходима информация.

- ◆ Подобряване на условията и разширяване на възможностите за финансиране на проекти за изграждане на нови инсталации и за разширяване на мрежата.
- ◆ Усъвършенстване на регулаторната рамка за прилагане на насърчения свързани с въвеждане на нови технологии за управление на енергийната система и изпреварващо развитие на преносната и разпределителните електрически мрежи за присъединяване на нови инсталации.
- ◆ Съобразяване на законовата и регулаторна рамка за постигане на целите с по-малки разходи чрез пренасочване на потребителите, където е възможно, към:
  - a) използване на ВИ за отопление и подгряване на вода (многократно по-евтино от използване на електроенергия);
  - b) насърчаване на потреблението на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане енергия произведена от малки генериращи инсталации на мястото на потреблението, с цел намаляване на загубите от трансформация, пренос и разпределение на електрическа енергия;
  - c) управление на потреблението (включително използването на електрически автомобили) така, че да се облекчава регулирането и намалява нуждата от акумулиране на електрическа енергия и изграждането на резервни и регулиращи мощности;
  - d) въвеждане на конкуренция между технологиите за производство на топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ.
- ◆ Усъвършенстване на механизмите за насърчаване използването на биогорива, в т.ч. на биогорива от второ поколение, при спазване на изискванията на критериите за устойчивост и отчитане спецификата на процеса от отглеждането на суровините до крайното потребление на биогоривата в транспорта.

Мерките и техните обосновки са представени накратко в следващите таблици разделени по категории-направления:

1. Институционални
2. Мерки за интегриране на електроенергията
3. Финансови
4. Строителни

5. Информационни
6. Сгради
7. Разпределено производство на енергия
8. Биогорива

Таблица 5 (Продължение 1): Мерки в областта на институциите и информацията

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката ¹	Очакван резултат ²	Целева група и или дейност ³	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
1. Създаване на Агенция за устойчиво енергийно развитие	Административна	Инсталирана мощност, произведена енергия, Потребена енергия, Промяна на поведението	Инвеститори, енергийни предприятия, крайни потребители, органи по планирането, Асоциации и браншови камари Монтажни организации	Планирана	2011

Ще бъде създаден национален орган Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР), наследник на Агенцията по енергийна ефективност, който да наблюдава и информира за изпълнението на НПДЕВИ. АУЕР ще използва вече създадените регионални звена по енергийна ефективност и ще доразвие своя административен капацитет. АУЕР ще оказва съдействие при разработването на общинските програми, промяната на административните процедури в общините, и повишаване на информираността на местното население за ползите от въвеждане на енергия от ВИ в домакинствата и малките и средните предприятия, използването на биогорива в личния и обществения транспорт и др.

Създаването на тази агенция се предвижда в настоящата промяна на закона за ВИ.

¹ Показва дали мярката е (предимно) регулаторна, финансова, административна или мека (например информационна)

² Очакваният резултат включва изменение на поведението, инсталирана мощност (MW; t/year), произведена енергия (ktoe)

³ Към кого е насочена: инвеститори, крайни потребители, обществена администрация, архитекти, доставчици на съоръжения, монтажници и др. или към какви дейности / сектори: индустрия, транспорт, крайни потребители и др.

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката ¹	Очакван резултат ²	Целева група и или дейност ³	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
2. Съставяне на междуведомствен съвет на политическо ниво за координиране на политиката за развитие на ВИ	Административна	Създаване на политики и законодателни инициативи за развитие на ВИ	Министри/заместник министри на МИЕТ, МОСВ, МЗХ, МРРБ, МТИТ	Планирана	2011
<p>Междуведомственият съвет ще осигури политическата рамка за стратегическото внедряване и развитие на енергията от ВИ в България и ще инициира законодателни промени съгласно компетенциите на отделните министерства. Тези дейности ще бъдат свързани с НПДЕВИ и ще гарантират неговото изпълнение.</p>					
3. Съставяне на консултативна група за подпомагане изпълнението на Плана за действие за ВИ	Мека	Инсталирана мощност, произведена енергия, промяна на поведението, Въвеждане на ефективни технологии	Инвеститори, енергийни предприятия, крайни потребители, органи по планирането, Асоциации и браншови камари, монтажни организации	Планирана	2011

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката ¹	Очакван резултат ²	Целева група и или дейност ³	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<p>Групата ще съдейства за преодоляване на бариерите пред развитието на възобновяемите източници, подобряване на хоризонталната координация на мерките, засягащи производството и потреблението на енергия от ВИ, ще информира за изискванията към заинтересованите лица и др.</p> <p>Дейността на консултативна групата ще бъде прозрачна, с провеждане на консултации с обществеността, като в нея освен енергийните предприятия ще бъдат привлечени национално признати неправителствени организации с необходимите опит и компетенция по въпросите на ВИ.</p> <p>Консултативната група ще съдейства за преодоляване на бариерите пред развитието на ВИ, подобряване на хоризонталната координация на мерките, засягащи производството и потреблението на енергия от ВИ, ще информира за изискванията към заинтересованите лица и др.</p> <p>В допълнение, консултативната група ще подпомага Агенцията за устойчиво енергийно развитие за изпълнението и мониторинга на НПДЕВИ.</p>					
4. Разработване на географска информационна система (ГИС) за България	Мека	Инсталирана мощност, производство на енергия	Инвеститори, органи по планирането, Енергийни предприятия, Крайни потребители	Планирана	2011 - постоянно
<p>Географските и климатични характеристики на България определят разпределението на потенциала на възобновяемите източници върху територията на страната. Оценката на тези териториални ресурси и последващия анализ трябва да вземат предвид екологичните, социалните и дори гео-политическите ограничения с оглед на оптимално им използване.</p> <p>Развитието на ВИ ще се насърчава чрез технологии с ниски инвестиционни и експлоатационни разходи, достигнали нивото на техническа „зрялост“ и висока ефективност в процесите на трансформация „възобновяем ресурс-количество произведена енергия“. Използването на такива технологии ще изисква най-малки обществени разходи и цената на енергията от ВИ ще бъде съпоставима с цената на енергията за крайния потребител.</p> <p>Първоначалната дейност на Агенцията за устойчиво енергийно развитие ще включва разработване на Национална публична информационна система, в която чрез Географска информационна система за възобновяемите източници в България ще бъде показан техническия потенциал от ВИ по региони. Тази система ще подпомогне инвеститорите, като ги информира за областите с ограничения, такива като местонахождения,</p>					

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката ¹	Очакван резултат ²	Целева група и или дейност ³	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<p>чувствителни в екологично отношение, национални паркове, защитени територии (Натура 2000, Рамсарски места, влажни територии, защитени видове и др.). Отделни слоеве ще определят свързаната с производството на енергия инфраструктура, включително и с преноса и разпределението на природен газ инфраструктура. Системата ще бъде периодично обновявана с планираните нови енергийни мощности и местата на присъединяване към мрежата. Национална публична информационна система ще обменя данни с информационната система на Електроенергийния системен оператор и ще информира за възможните за присъединяване мощности, точките на присъединяване, съществуващи или възникнали вследствие на инвеститорския интерес теснини и възникналите рискове за електроенергийната система. Национална публична информационна система ще помогне за отстраняване на съществуващите административни пречки, както и за оптимизиране на процедурите за издаване на разрешения, лицензии, оценки за въздействие върху околната среда или екологични оценки.</p> <p>Броят на обжалваните процедури ще бъде ефективно намален, чрез включването на планове за производство на енергия от ВИ в местното и регионално териториално планиране.</p>					
<p>5. Методически ръководства за етапите в процеса на инвестиране във ВИ по видове източници</p>	<p>Административна</p>	<p>Инвестиционен процес, Инсталирана мощност, промяна на поведението</p>	<p>Инвеститори, органи по планирането, Крайни потребители</p>	<p>Планирана</p>	<p>2011 - постоянно</p>
<p>Предложените методически ръководства са необходими за осигуряване на прозрачност, информираност и улесняване процеса на разработване на проекти за възобновяеми енергийни източници.</p> <p>В ръководствата ще бъде представена информация за законодателната рамка в съответствие с която се разработват и реализират проектите, изчерпателен списък с необходимите разрешителни документи, органите които ги издават, сроковете, в които следва да се произнесат, документите, които инвеститора следва да представи за да получи необходимото разрешение, както и допълнителна информация свързана с преносната и разпределителните електрически мрежи, с газо- или топлопреносна мрежа и други. Методическите ръководства и информация по инвестиционните намерения ще се предоставя от АУЕР в реално време. За да се улесни достъпът на инвеститори от другите държави-членки, тази информация ще бъде предоставена на един или повече работни езици от ЕС.</p>					

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката ¹	Очакван резултат ²	Целева група и или дейност ³	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
6. Съгласуване на сключените предварителни договори за присъединяване с изискванията на новия закон за енергията от ВИ	Административна	Инсталирана мощност, промяна на поведението	Инвеститори , органи по планирането	Планирана	2011
<p>До средата на 2010 г. мрежовите предприятия са сключили предварителни договори за повече от 2 500 MW инсталирани мощности от ВИ, които се очаква да бъдат въведени в експлоатация до 2015 г. Те могат да окажат сериозно влияние върху управлението, надеждността на работата на електроенергийната система и качеството на електроснабдяването. Ще се предприеме действие, вкл. и времеви график за привеждане на проектите без сключени договори за присъединяване, към изискванията, които ще бъдат въведени с новия Закон за енергията от ВИ. Тези промени ще бъдат насочени най-вече по отношение срока на действие на договора и изискуемите документи за сключване на същия.</p> <p>Целта е да се достигне до плавно развитие на преносната и разпределителните електрически мрежи и присъединяване на инсталации за производство на електрическа енергия при строго спазване на критериите за устойчивост на системата и безопасното и управление.</p>					
7. Административно обслужване на едно гише	Административна	Нова инсталирана мощност (MW/year)	Инвеститори, крайни потребители	Предложена	2015 - постоянно

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката ¹	Очакван резултат ²	Целева група и или дейност ³	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<p>Процесът на получаване на разрешения за изграждане на възобновяеми енергийни проекти ще се облекчи значително ако административното обслужване се осъществява на едно гише. В този случай ще бъде постигнато уеднаквяване и стандартизиране на процедурите и административните изисквания, както и обменът на информация между различните органи на държавната власт и на местното самоуправление.</p> <p>Процесът за създаване на административен модел „обслужване на едно гише” все още не е завършен. С окончателното му приключване и влизане в действие на системата ще се гарантира по-доброто обслужване на инвеститорите и намаляване времетраенето на процедурите свързани с изграждането на инсталации за производство на енергия от ВИ.</p> <p>АУЕР ще отговаря за административното управление на териториалните си звена и обмена на информация, за да бъдат отразени специфичните изисквания на регионално и централно ниво.</p> <p>МРРБ и МИЕТ ще оптимизират административните процедури за издаване на разрешителни, сертификационни и лицензионни документи по процедури. Таксите за услуги, които трябва да плащат потребители, инвеститори, проектантите, изпълнители, строители, архитекти и др. ще бъдат публично оповестени.</p>					
8. Повишаване на административната компетентност и капацитет на служителите отговорни за издаване на разрешения и лицензии	Административна	Промяна на поведението	Органи, издаващи разрешения (всички нива)	Планирана	2011 - постоянно

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката ¹	Очакван резултат ²	Целева група и или дейност ³	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<p>Административната компетентност и капацитет на служителите определя до голяма степен ефективността на цялата система за разгръщане на използването на ВИ. В това се включват аспекти като оценка на риска, анализ на приходи и разходи, екологична оценка и т.н., които биха позволили да се вземе информирано решение в ясна времева рамка. Особена нужда за повишаване на компетентността има местното ниво заради ограничени финансови и човешки ресурси.</p> <p>Република България, ще предприеме инициативи за обучаване, информиране и повишаване на административния и техническия капацитет на всички нива на държавните и общинските администрации водещи до по-ефективни (по-бързи и технически по-надеждни) решения за издаване на разрешения, с което ще се подобри процесът на взимане на решение и ще се намали рискът за инвеститорите по проекта.</p> <p>Държавните и общински административни органи ще си сътрудничество с признатите неправителствени организации и асоциации, активни в сферата на ВИ, за да бъдат привлечени опитът и компетенцията им, с цел повишаване качеството на работа на административните органи на национално и местно ниво, както и подобряване на взаимодействието с общественния сектор.</p>					
9. Финансиране на проекти за производство на енергия от ВИ и енергийна ефективност	Финансова	Инсталирана мощност, Произведена и потребена енергия Спестени емисии	Инвеститори, крайни потребители	Планирана	2011 - 2012
<p>Схемата за зелени инвестиции (СЗИ) се очаква да осигури средства за финансиране на разнообразни мерки за борба с измененията на климата. Очаква се тя да заработи през 2011 г. Обект на международната търговия с емисии по чл. 17 на Протокола от Киото са свободните количества предписани емисионни единици (ПЕЕ), с които разполагат редица страни. Изискването е средствата от продажба на ПЕЕ да „позеленеят”, т. е. да бъдат изразходвани за финансиране на проекти за производство на енергия от ВИ, проекти за енергийна ефективност, както и други дейности, водещи до намаляване на емисиите на парникови газове.</p> <p>Република България е създала необходимата правна рамка за участие в международната търговия с емисии чрез Национална схема за зелени инвестиции, определила е отговорните институции, изградила е административната структура и подготвя процедурите за кандидатстване на проектите и правилата за финансирането им.</p>					

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката ¹	Очакван резултат ²	Целева група и или дейност ³	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
10. Разработване на правила и използване на средства от схемата за търговия с емисии (СТЕ)	финансова	Инсталирана мощност, Произведена и потребена енергия Спестени емисии	Инвеститори, крайни потребители	Планирана	2013 - 2020
<p>Схемата за търговия с емисии (СТЕ) на ЕС ще осигури средства за финансиране на разнообразни мерки за борба с измененията на климата. Очаква се тя да заработи през 2013 г.</p> <p>Република България до 2013 година ще подготви административната структура, ще определи отговорните институции, правилата за разпределение и процедурите за използване на ресурсите от СТЕ.</p>					

Следващите предложения предлагат допълнителни мерки, които да разпределят задълженията по развитието на ВИ между инвеститорите и собствениците на преносната и електрическите мрежи, с цел съгласувано развитие и ограничаване на финансовата тежест върху потребителите.

Таблица 5 (продължение 2): Мерки за интегриране на производството на електроенергия от ВИ

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
11. Подобряване на процедурите за издаване на разрешения и подписване на договори за присъединяване	Регулаторна	Инсталирана мощност, производство на енергия	Ел. компании, инвеститори	Предложена	2011 - постоянно
<p>Република България ще преразгледа и подобри законодателната рамка за уеднаквяване на разрешителните, лицензионни и сертификационни процедури на национално и общинско ниво. Ще бъде установен механизъм, чрез който да се гарантира, че потенциалните инвеститори, които са проявили интерес и са доказали своите възможности за финансово обезпечаване на проектите ще имат възможност да ги реализират. Механизмът ще включва авансово плащане на част от цена за присъединяване, която ще зависи от инсталираната мощност на бъдещата инсталация, задължения на собствениците на преносната и разпределителните мрежи за оптимизиране, разширяване и изграждане на нови отклонения на преносната и разпределителните електрически мрежи и разпределение на отговорностите между административните звена въввлечени в инвестиционния процес.</p>					
12. Подкрепа на изграждането на нова инфраструктура за пренос и разпределение свързана с присъединяването на нови производители от ВИ-статут на национален инфраструктурен обект	Административна и регулаторна	Нова инсталирана мощност (MW/year)	Инвеститори, крайни потребители	Предложена	2011-постоянно

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<p>Разрешенията и административните процедури за изграждане на обекти и национална инфраструктура са в рамките на обема на дейност на Закона за устройство на територията (ЗУТ) и Закона за енергетиката (ЗЕ). ЗЕ определя специален режим за получаване на разрешение за строителство, когато изграждането или разширяването на обект и/или линейни енергийни съоръжения и оборудване за производство на електроенергия се изпълняват на имот, който е държавна или общинска частна собственост. В тези случаи компетентните органи са задължени да учредят в полза на оператора възмездно право на строеж върху земята без провеждането на търг или конкурс.</p> <p>Когато строителството се извършва върху имот, който е частна собственост, енергийното предприятие трябва да получи предварително правата на собственост или разрешение за строеж върху земята. В случай на отказ или неизпълнение поради причини извън контрола на енергийната компания, имотът може да бъде отчужден в полза на държавата, следвайки условията и процедурите на Закона за държавната собственост (ЗДС).</p> <p>ЗДС изисква отчуждаването на имоти - частна собственост да бъде извършено само тогава, когато имотите са предназначени за изграждане на съоръжения от националната инфраструктура. В тези случаи отчуждаването ще бъде извършено с решение на Министерския съвет от заинтересованите министри.</p> <p>С цел подобряване на условията за инвестиции във ВИ, новите площадкова и мрежова инфраструктура на разпределителните и преносното предприятия в зоните с висок потенциал на развитие на ВИ ще получат статут на национален инфраструктурен обект. Въвеждането на подобна практика ще ускори инвестиционния процес и ще намали разходите му.</p>					
<p>13. Въвеждане на конкуренция между ВИ за производство на електроенергия</p>	<p>Регулаторна</p>	<p>Инсталирана мощност, производство на енергия</p>	<p>Ел. компании, инвеститори</p>	<p>Планирана</p>	<p>2012 - постоянно</p>
<p>Конкуренцията между отделните ВИ технологии на практика се осъществява чрез системата на преференциалните тарифи. Механизмът е прозрачен и пазарно ориентиран. Цените за закупуване на електрическата енергия ще бъдат редовно актуализирани и променени в съответствие ефективността на технологиите за производство на енергия от ВИ, инвестиционния интерес, цената на съоръженията за производство и др. Ценообразуваният механизъм със своята гъвкавост ще дава възможност за адекватна реакция на промените в сектора на ВИ.</p> <p>В Република България, поради икономическите условия, защитата на потребителя има висок приоритет и въвеждането на по-ефективни и по-евтини технологии ще гарантира изпълнението на този приоритет.</p>					

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
14. Съдействие за развитие на интелигентни мрежи и акумулиращи съоръжения	Регулаторна	Инсталирана мощност (по-ефективна интеграция)	Собственици на мрежи, Инвеститори, Крайни потребители	Планирана	2012 - постоянно
<p>Въвеждането на концепцията „Интелигентна мрежа” (Smart Grid) е задължително условие за ефективно управление на присъединени производители и потребители непредвидими по отношение на произведена и отдадена на мрежата електрическа енергия или на приета от мрежата и потребена електрическа енергия. Измерването на производството и потреблението, управлението на потоците и напрежението, съхранението на енергията и управлението на товара са в основата на интелигентните мрежи, ще осигурят ефективното разпределение на енергията и сериозно намаление на загубите по мрежата.</p> <p>Република България има намерение да определи като приоритет изграждането на интелигентни мрежи и акумулиращи съоръжения.</p> <p>Собствениците на преносната и разпределителните електрически мрежи ще бъдат насърчавани да изградят и развиват интелигентните мрежи, акумулиращи и регулиращи съоръжения, като им се признават разходите за разработване и изпълнение на такива проекти.</p>					
15. Използване възможностите за управление на потреблението и реакцията на товара	Регулаторна	Инсталирана мощност (по-ефективна интеграция)	Изследователска общност, промишленост	Планирана	2012 - постоянно
<p>Усилията на собствениците на преносната и разпределителните електрически мрежи са и ще бъдат насочени към намаляване на непроизведената енергия (пропусната генерация) от ВИ, като резултат от недостатъчни преносни възможности.</p> <p>Увеличаването на мощността на ВИ създава затруднения за управлението на енергийната система. За гарантиране сигурността на електроенергийната система и качествено и управление ще бъдат необходими допълнителни мерки, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Изграждане на регулиращи мощности; ◆ Изграждане на акумулиращи мощности; ◆ Оптимизиране, разширяване и изграждане на нови части от мрежите; ◆ Въвеждане на системи за дистанционно управление на мощностите от ВИ и др. 					

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<p>Потреблението разполага с възможности за регулиране, такива като намаляване или увеличаване на товара, акумулиране на енергията- които могат да се използват чрез подходяща тарифна система, договори между системата и потребителите и подходяща автоматика.</p> <p>ДКЕВР ще разработи правила за управление на потреблението и реакцията на товара, както и подходящ механизъм за разпределение на разходите свързани с управлението.</p> <p>Оптималното решение за използване потенциала на потреблението е да се създаде пазар „ден напред” и „почасов пазар”, като при последния цените се определят в реално време.</p> <p>Република България ще насърчи създаването на тези пазари на електроенергия в съгласие със съседните страни.</p>					

Таблица 5 (Продължение 3): Подпомагане изграждането на инсталации за използване на ВИ

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
16. Кодекс/правила на монтажниците	Информационна	Промяна на поведението	Монтажници доставчици на съоръжения, крайни потребители	Планирана	2011 - 2013

За да се подпомогне създаването на доверие към монтажниците тези физически лица или фирми ще бъдат поощрени да участват в браншови камари или асоциации, както и да създадат доброволен кодекс или правила за дейността си по предоставяне на услугите свързани с монтаж на съоръжения за производство на енергия от ВИ.

Кодекса/правилата могат да включват изисквания към лицата предоставящи монтажни услуги, изисквания за спазване на стандартите на предлаганото от доставчици оборудване, задължения за техническа безопасност на монтажната дейност, възможност за разрешаване на договорни спорове, нелоялна конкуренция, създаването на управляващ и контролен органи и др.

Браншовите камари или асоциации ще могат да:

- ◆ поддържат и актуализират списък на квалифицираните монтажници;
- ◆ ще могат да отстраняват от списъка монтажници, за които се докаже наличие на големи и/или повтарящи се неизпълнения на кодекса/правилата;
- ◆ разрешават при необходимост спорове между монтажници и крайни клиенти и др.

В случай на оплакване от крайни клиенти, управляващият орган, отговорен за кодекса/правилата, ще работи както с тях, така и с монтажниците, за да определи нивото на нарушението и последващите мерки за недопускане на отклонения и защита на клиентите.

В случай, че бъде установено, че лицето предоставящо услуги по монтаж на съоръжения за производство на енергия от ВИ е причинило вреди на клиента, ще се изисква коригиращо действие. При наличие на големи и/или повтарящи се неизпълнения, органът, управляващ Кодекса/правилата, може да отстрани от списъка на членовете организацията.

Целия този процес ще се въведе и контролира чрез създаването на Браншова камара или Асоциация, която да регламентира отношенията между членуващите монтажни организации, да определи условията за сертифициране и обучение на специалисти, да поддържа актуален списък на правоспособните лица и т.н.

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
17. Изисквания за придобиване на професионална квалификация „монтажник”	Административна	Промяна на поведението, произведена енергия	Монтажни организации, крайни потребители, инвеститори, органи, издаващи разрешения, финансови организации	Планирана	2012 - постоянно

Не по-късно от 31 декември 2012 г- Република България ще въведе квалификационна схема за монтажници , в съответствие с Член 14(3) и Приложение IV от Директива 2009/28/ЕО. Компонентите на схемата ще бъдат свързани с дейностите по монтаж на:

- ◆ Съоръжения за изгаряне на биомаса;
- ◆ Термпомпи;
- ◆ Повърхностни геотермални системи;
- ◆ Слънчеви фотоволтаични преобразуватели;
- ◆ Слънчеви топлинни инсталации;
- ◆ Инсталации използващи силата на вятъра.

МИЕТ ще си сътрудничи с Министерството на образованието, младежта и науката за да се създаде квалификационна рамка, която да е в съответствие както с изискванията на директивата на ЕС за възобновяемите източници така и с българската национална образователна и квалификационна система.

Придобиването на квалификация за извършване на дейностите по монтаж на съоръжения за производство на енергия от ВИ ще се извършва по реда и при условията на Закона за професионалното образование и обучение.

Държавните образователни изисквания за придобиването на професионалната квалификация „монтажник” както и сроковете на валидност на документите, удостоверяващи наличието на такъв вид квалификация, ще бъдат се определени с наредба на министъра на образованието, младежта и науката и министъра на икономиката, енергетиката и туризма.

Институциите, които имат право да осъществяват обучение за придобиване на професионална квалификация, съгласно ЗППО, са длъжни да представят ежегодно в АУЕР списък на лицата, придобили квалификация за извършване на дейностите по ал. 1.

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<p>Професионалната квалификация на лица, които са граждани на държави-членки на Европейския съюз ще бъде признавана по реда на Закона за признаване на професионални квалификации (обн., ДВ, бр. 13 от 2008 г.).</p> <p>МИЕТ ще се консултира с Министерството на труда и социалната политика, неправителствения сектор и представителните организации промишлеността, за да поощри предварителното приемане на всяка квалификационна схема от по-широк кръг заинтересовани страни.</p> <p>АУЕР ще подпомага методически и информационно обучаващите институции за настъпили изменения в европейското и националното законодателство, за необходимостта от допълнителни изисквания към квалификационните схеми и към лицата, които подлежат на обучение.</p> <p>България вече се включи в общата система за сертифициране и акредитиране на инсталатори на малки ВИ системи в Европейския съюз, която се очаква да бъде въведена след 2011 г. Разработката ѝ се подпомага от проекта QualiCert на програмата на Европейския съюз Интелигентна енергия-Европа.</p>					
18. Списък на квалифицираните монтажници	Регулаторна	Промяна на поведението, произведена енергия	Монтажни организации, крайни потребители, инвеститори, органи, издаващи разрешения, финансови организации	Планирана	2012 - 2013
<p>АУЕР ще създаде, актуализира и поддържа Национална информационна система за потенциала, производството и потреблението на енергия от ВИ в Република България, като тази система ще предоставя информация не само за националните цели за производство и потребление на енергия от ВИ и отчет за изпълнението на националния план за действие за енергията от ВИ, но също така и за:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ квалификационните схеми за обучение на монтажници на съоръжения за биомаса, термопомпи, повърхностни геотермални и слънчеви фотоелектрични преобразуватели, слънчеви топлинни инсталации и инсталации за оползотворяване на вятърната енергия; ◆ списък на квалифицирани или сертифицирани монтажници на съоръжения за биомаса, термопомпи, повърхностни геотермални и слънчеви фотоелектрични преобразуватели, слънчеви топлинни инсталации и инсталации за оползотворяване на вятърната енергия; ◆ списък на доставчици на инсталации за производство на електрическа енергия, топлинна и енергия за охлаждане от ВИ; <p>разходите и енергийната ефективност на оборудването и системите за производство и потребление на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ предоставяна от доставчиците на оборудване и системи или от компетентните национални органи относно</p>					

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
чистите печалби.					
19. Прилагане или използване на анализ полза-разход	Неопределена, финансова, регулаторна		Инвеститори, крайни потребители, органи по планирането	Предложена	2012 - 2013
<p>МИЕТ, Министерството на здравеопазването, ДКЕВР, АУЕР и други засегнати институции и организации ще разработят и въведат методи за интернализация на външните разходи. Външните разходи, като например увеличена заболеваемост вследствие замърсяване на околната среда, увеличена застрахователна премия при по-екстремални климатични събития или разходи за извеждане от експлоатация и съхраняване на отпадъците, свързани с ядрената енергия, намалено плодородие са трудни за определяне, но представляват значителна тежест за обществото. Влиянието на енергийните технологии върху изменението на климата се определя от цената на въглеродния двуокис изхвърлян от енергийните инсталации. В резултат на многобройни изследвания има достатъчни оценки и за останалите компоненти на външните разходи.</p> <p>Икономическите предимствата на възобновяемата енергия не е възможно да се оценят без те да бъдат включени в икономическите сравнения, както и да се направи съпоставка между различните видове възобновяема енергия. Ще се разработи опростена методика, която да включва външните разходи в икономическите оценки.</p>					

Таблица 5 (продължение 4): Разпространение на информация

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
20. Обществена информационна кампания, популяризираща ВИ	Неопределена	Промяна на поведението	Монтажни организации, крайни потребители, инвеститори, органи, издаващи разрешения, финансови организации	Планирана	2012 - постоянно

АУЕР ще провежда постоянна информационна кампания за изпълнението на НПДЕВИ. Ще бъдат използвани всички възможности за предоставяне на информация на потребителите, които са пряко заинтересовани в опазването на околната среда. Информационната кампания ще създаде прозрачна среда за пазара на енергия от ВИ, ще запознава потребителите с ползите от потреблението на енергия от ВИ за осветление, отопление и охлаждане, както и ползите от намаляване на емисиите от парникови газове получени в резултат на транспортните средства. В кампанията ще бъде представена и информация засягаща важни за потребителите проблеми, като:

- ◆ Разглеждане на изкупната цена на зелената енергия не само в посока - „по-висока изкупна цена на енергията от ВИ и следователно по-висока цена на електрическата енергия за краен потребител”, а в посока - спестени емисии CO₂, следователно постигнат положителен екологичен ефект, следователно постигнато намаляване на заболяемостта в следствие на замърсените въздух и вода от производството на електроенергия с минерални суровини;
- ◆ Неизчерпаемост на възобновяемите източници;
- ◆ Достигане на високо ниво на конкурентоспособност при производството на стоки и услуги чрез използване на енергията от ВИ в технологичните процеси;
- ◆ Приносът на Република България за изпълнение на общата европейска енергийна политика за нисковъглеродна икономика, и възможност за приходи от продадена енергия от ВИ.

Обща и специализирана информация ще се ползва от държавни и общински институции, производители, енергийни компании, изпълнители, различни организации, фирми и крайни потребители.

Ще се предлага информация за капиталовите и експлоатационни разходи, предимства, недостатъци, постижения, алтернативи, изисквания към поддръжката и пр. Ще се засегнат различни аспекти на възобновяемите източници, като:

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Влиянието им върху енергийната сигурност; ◆ Влиянието им, като евтин местен ресурс и степен на енергийна независимост на отделните потребители; ◆ Качество на произведената енергия; ◆ Възможност за използване на възобновяемите източници при строителството на нови сгради; ◆ Възможност за използване на възобновяемите източници при извършване на основен ремонт на съществуващи сгради. ◆ Изменение на цените на изкопаемите горива; ◆ Отражението им върху околната среда <p>Голяма част от дейността по повишаването на осведомеността на потребители и инвеститори и разпространяването на информацията ще бъде извършена от и с помощта на частния сектор и неправителствените организации.</p>					
21. Списък на съоръжения за производство на енергия от ВИ	Информационна	Промяна на поведението	Инвеститори, крайни потребители, органи по планирането	Планирана	2011 - постоянно
<p>Република България ще създаде и поддържа „Списък на съоръжения за производство на енергия от ВИ”, който ще съдържа съоръжения съответстващи на техническите стандарти на европейско и национално ниво. Така ще се увеличи информираността и доверието на потребителите в технологиите за възобновяема енергия и ще се избегне вероятността от сриване на пазара поради действително или предполагаемо лошо качество на оборудването. Това е особено важно за индивидуалните системи за производство на енергия от ВИ.</p> <p>Списъкът ще бъде създаден, актуализиран и поддържан от Държавната агенция за метрология и технически надзор (ДАМТН) и АУЕР с участието на бизнес и неправителствени организации.</p> <p>Списъкът ще бъде широко популяризиран в интернет и достъпен за всички заинтересовани лица.</p> <p>АУЕР и ДАМТН ще наблюдават и своевременно ще информират за въвеждането на нови европейски и национални стандарти за оборудването, а също така ще предлагат и нови технически спецификации.</p>					

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
22. Превод на националното законодателство	Информационна	Промяна на поведението	Инвеститори	Планирана	2011 - няма крайна дата
<p>За постигане на по-голяма информираност за правилата на вътрешния и външните енергийни пазари, възможностите за производство на енергия от ВИ, експлоатацията и доставката на оборудване и съоръжения за производство, както и улесняването на трансграничното сътрудничество и инвестиции, Република България ще осигури актуализирането и поддържането на информация за националното законодателство в това число стратегии, политики, закони, подзаконовни актове и т.н. на един или повече от работните езици на ЕС -английски, френски, немски.</p>					
23. Списък с подробна и актуална информация за инвестиционния интерес и състоянието на административните и разрешителни процедури	Информационна	Нова инсталирана мощност (MW/year)	Инвеститори, крайни потребители	Предложена	2011 - 2013
<p>За да се улесни инвестиционният процес и ускорят процедурите по изграждане и присъединяване на ВИ ще се извърши промяна на разпоредбите, които трябва да бъдат съобразени с изискванията на Директива 2009/28/ЕО и Директива 2009/72/ЕО и ще се създаде единен списък на издадените разрешения и сключените „договори за присъединяване” на инсталации на ВИ по райони и по видове мрежи. Списъкът ще предоставя информация за сроковете на процедурите за вземане на решения, сключените предварителни договори и договорите за присъединяване към мрежата, причини за отказ за присъединяване, използваните схеми за подпомагане, обявени търгове за техническо изпълнение на присъединяването и др. По този начин гражданският контрол над администрацията ще бъде засилен и инвеститорът ще получава изчерпателна информация за обема на проявения инвеститорски интерес.</p> <p>Списъкът ще се създаде и поддържа от ДКЕВР, която съгласно своите правомощия има право да изисква от търговските компании предоставянето на наличната информация.</p> <p>Заинтересованите лица ще могат по подходящ начин да оценят динамиката на пазара, адекватността на създадените административни актове, продължителността на процедурите и т.н. Ще се подобри административното обслужване и инвеститорите ще имат достатъчно информация за да избегнат погрешни инвестиционни решения.</p>					

Таблица 5 (Продължение 5): Поощряване на използването на ВИ в сгради

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
24. Хармонизиране на българското законодателство с изискванията на изменената Директива 2002/91/ЕО и на Директива 2009/28/ЕО, Директива 2009/29/ЕО, Директива 2009/30/ЕО.	Регулаторна	Инсталирана мощност, производство на енергия	Строителни проектни организации, органи по планирането	Планирана	2012 - постоянно
<p>В изменената Директива 2002/91/ЕО се въвеждат по-строги изисквания за енергийните характеристики на съществуващите сгради, като подобрението при тях се извършват на основата на технико-икономически анализ, дали инвестицията се изплаща за времето на оставащия експлоатационен живот на сградата.</p> <p>Изискване на директивата е след 2020 г. всички нови сгради да отговарят на стандарт за нетно енергийно потребление „близо до нула“. Това изискване поставя сериозни задачи пред държавната администрация и строителния отрасъл.</p> <p>Р България ще хармонизира националното законодателство с изискванията на Директивата, като въведе изменения в методиката за проектиране на сгради, технологията за производство на строителни материали, методите на строителство, прилагане на мерки за енергийна ефективност, масово навлизане на ВИ в сградите и т.н. Целта ще бъде тези мерки да бъдат въведени преди 2018 г.</p> <p>Изискванията по Директива 2009/28/ЕО, Директива 2009/29/ЕО и Директива 2009/30/ЕО са в процес на транспониране в българското законодателство чрез ЗЕВИ, ЗЧАВ и ЗООС.</p>					
25. Подмяна на течните горива и електроенергията за отопление на обществени сгради с биогорива и енергия от	Регулаторна и финансова	ktoe	Доставчици на енергия, общини	Планирана	2011 - постоянно

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
ВИ					

В Р България има значителни възможности за повишаването на енергийната ефективност, чрез преминаване от отопление с електроенергия (най-неефективната измежду всички възможности и е доста разпространено) към отопление чрез централизирани или индивидуални отоплителни системи. Използването на течни горива - мазут или нафта също може да се замени с ВИ, като ще окаже положително въздействие, както от икономическа, така и от екологична гледна точка. Отопление с биомаса, чрез съвременни високо ефективни котли, загряване на вода със слънчеви топлинни инсталации, термопомпи и повърхностни геотермални системи са съвременните алтернативи, които ще бъдат насърчавани.

Органите на държавната власт и местното самоуправление ще разработват и осигуряват изпълнението на дългосрочни и краткосрочни програми, които включват:

1. оценка за наличния и прогнозният потенциал на ресурса на съответния вид енергия от ВИ на територията на общината;
2. анализ на възможностите за изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от ВИ или на инсталации за производство на биогорива в транспорта и на течни горива от биомаса върху пустеещи земи публична общинска и частна общинска собственост и подходящи мерки за оползотворяването на тези земи;
3. анализ на възможностите за отглеждане на растителни видове, от които се произвеждат суровините както и за оползотворяване на остатъци и отпадъци от тях, за производство на биогорива и на течни горива от биомаса, върху пустеещи земи и подходящи мерки за оползотворяването на тези земи;
4. анализ на възможностите за отглеждане на растителни и горски видове, от които се произвеждат суровините, както и за оползотворяване на остатъци и отпадъци от тях, за производство на топлинна и/или електрическа енергия, върху пустеещи земи и подходящи мерки за оползотворяването на тези земи;
5. мерки за използване на енергия от ВИ и мерки за енергийна ефективност при реализация на проекти за реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост - държавна и общинска;
6. мерки за използване на енергия от ВИ при изграждане и реконструкция на мрежите за улично осветление на територията на общината;

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<p>7. мерки за използване на енергия от ВИ при изграждане и реконструкция на парково, декоративно и фасадно осветление на територията на общината;</p> <p>8. мерки за подмяна на общинския транспорт използващ конвенционални горива с транспорт използващ биогорива и/или енергия от ВИ;</p> <p>9. мерки за подпомагане изграждането на инсталации за производство на топлинна енергия от ВИ или на топлопреносна мрежа в границите на територия на общината, за която има издадена лицензия за пренос на топлинна енергия;</p> <p>10. анализ на възможностите за използване на топлинна енергия от ВИ, свързани с издаването на лицензия за изграждане на централа за производство на топлинна енергия от ВИ и за изграждането на топлопреносна мрежа на територията на общината;</p> <p>11. анализ на възможностите за изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от ВИ върху покривните конструкции на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост - държавна и общинска;</p> <p>12. схеми за подпомагане на проекти за производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, производство и потребление на газ от ВИ, както и за производство и потребление на биогорива и енергия от ВИ в транспорта;</p> <p>13. схеми за подпомагане на проекти за реализация на индивидуални системи за използване на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ;</p> <p>14. разработване и/или актуализиране на общите и подробните устройствени планове във връзка с реализация на благоустройствени работи за изпълнение на проекти по т. 6, 7, 8, 9 и 10;</p> <p>15. информационни и обучителни кампании сред населението на съответните общини за мерките за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на енергия от ВИ;</p> <p>16. други специфични за общината мерки, свързани с производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, на производството и потреблението на газ от ВИ, на производството и потреблението на биогорива и енергия от ВИ в транспорта.</p> <p>След консултации с общините и други държавни и обществени институции - собственици или ползватели на сгради, АУЕР ще разработи програма за постепенна подмяна на електроенергията и изкопаемите горива за отопление и подгриване на вода, като към 2020 г. всички обществените сгради ще бъдат отоплявани с биомаса до практически възможната степен.</p>					

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
26. Задължително използване на ВИ в нови сгради	Законодателна	ktoe	Крайни потребители	Планирана	2012 - постоянно

Биомасата е значителна компонента в баланса на енергията за отопление в България. Вследствие повишаването на цените, голяма част от населението разчита на биомаса (особено печки на дърва), за да задоволи нуждите си от отопление и - в по-малка степен - за подгряване на вода. Масово ползваните уреди са камини и печки с много високи загуби.

Решенията за избор на уреди за отопление и нагреватели за вода се влияят най-много от инвестиционните разходи и това често води до пренебрегване на ефективността.

За да се подобри използването на енергията законодателството ще бъде променено в частта, предназначена за използване на възобновяема енергия за целите на отоплението и охлаждането, като за новите сгради ще се включи задължение да се използват ефективни енергийни технологии.

Собствениците на новопостроени сгради ще се задължат да избират един от следните източници за отопление:

- ◆ Индивидуални съоръжения за изгаряне на биомаса;
- ◆ слънчеви фотоволтаични преобразуватели;
- ◆ слънчеви топлинни инсталации;
- ◆ термпомпи;
- ◆ повърхностни геотермални системи.
- ◆ Локални мрежи за отопление и/или комбиниран цикъл

Условията за тези задължения ще бъдат разработени подробно в националното законодателство свързано с изисквания към проектиране на нови и обновяване или ремонт на съществуващи сгради.

Всички сгради, които няма да имат възможност за въвеждане на индивидуални системи за производство на енергия от ВИ ще могат да използват други мерки за опазване на климата, такива като изолации на сградата над стандартите, свързване към разпределителните отоплителни мрежи или оборудване за комбинирано производство на топлина и енергия, или присъединяване към мрежата за природен газ.

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
27. Финансиране на проекти чрез Фонда за енергийна ефективност и ВИ	Финансова	ktoe	Крайни потребители	Планирана	2011-постоянно

Собствениците на сгради съгласно изискванията на ЗЕЕ са задължени, при реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на съществуващи сгради да прилагат мерки за намаляване на потреблението на енергия при тяхната експлоатация. В същото време законът изисква анализ за възможностите да бъде използвана енергия от ВИ да са част от инвестиционния проект за съществуващите и новите сгради. Процесът на обновяване и сертифициране на сградния фонд има висок потенциал за развитие, но все още се развива бавно, поради трудности във финансирането.

Република България ще продължи да използва Фонда за енергийна ефективност и ще разшири неговите функции свързани с финансиране на проекти за ВИ. Фондът, като Фонд за енергийна ефективност и ВИ (ФЕЕВИ) пряко финансира или предоставя гаранции за подкрепа на собствениците на сгради. Основната цел на Фонда за енергийна ефективност и ВИ ще бъде при доказана възможност да предлага финансиране за едновременното прилагане на мерки за енергийна ефективност и използване на енергия от ВИ. Очакваният ефект, от приложените мерки, ще бъде създаване на икономически, финансов, екологичен и енергиен комфорт на собствениците на сгради и на крайните потребители. За целта ще се използват средства от различни донори, като Международен фонд Козлодуй, държавния бюджет, Схемата за търговия с емисии, Националната схема за зелени инвеститори, Европейската банка за възстановяване и развитие и други финансови институции.

Таблица 5 (Продължение 6): Насърчаване разпределеното производство на енергия

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
28. Насърчаване използването на индивидуални системи за производство на енергия от ВИ	Финансови	Нова инсталирана мощност (MW/година)	Инвеститори, крайни потребители, органи по планирането	Предложена	2011 - постоянно

Насърчаване използването на индивидуални системи за производство на енергия от ВИ е надежден начин за постигане на нисковъглеродните цели при ниски обществени разходи. Индивидуалните системи ще бъдат предмет на допълнителни стимули, като:

1. Няма да се изисква оценка на потенциала на ВИ за територията на която ще бъдат построени и въведени в експлоатация:
  - ◆ Енергийни обекти за производство на електрическа енергия от ВИ с обща инсталирана мощност до 30 kW върху покривни и фасадни конструкции на сгради, и върху недвижими имоти в границите на населени места;
  - ◆ Енергийни обекти на малки и средни предприятия за производство на електрическа енергия от ВИ върху покривни и фасадни конструкции и върху недвижими имоти в производствени зони, с обща инсталирана мощност до 1 MW, включително;
  - ◆ Енергийни обекти или монтиране и въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от ВИ с обща инсталирана мощност до 100 kW, включително, в границите на населени места и производствени зони.
2. Използването на схема за подпомагане изграждането на покривни и фасадни фотоволтаични инсталации върху частни, обществени и индустриални сгради, чрез облекчен административен режим за узаконяване и присъединяване към разпределителната мрежа.
3. Цената, която ще заплащат собствениците на индивидуални системи при присъединяване към разпределителната мрежа ще обхваща само действително направените разходи.

Предимствата при изграждането на индивидуални системи са свързани с намалените или отложени инвестиционни разходи за развитие на мрежата, намалените загуби от недоставена енергия, подобряването на режима на напрежение в мрежата, намалените загуби за пренос и разпределение.

Таблица 5 (продължение 7): Производство на топлина

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
29. Схема за подпомагане на производството на топлина и охлаждане от ВИ в промишлеността	Финансова, регулаторна	Промяна на поведението, инсталирана мощност (MWt/година) произведена енергия (ktoe)	Инвеститори, крайни потребители, органи по планирането	Предложена	2011 - постоянно
<p>Производството на енергия за нискотемпературни процеси (отопление, охлаждане, сушене и др.) не се подкрепя от съществуващата регулаторна рамка. МИЕТ и ДКЕВР ще разработят схема за подпомагане използването на ВИ в промишлеността, като основно условие за предоставяне на подкрепа ще се изисква задължително улавяне и оползотворяване на топлината, отделена при охлаждането в комбинация с мерки за енергийна ефективност.</p>					
30. Схема за подпомагане на производството на топлинна енергия от ВИ в битовите и обществени сгради	Финансова, регулаторна	Промяна на поведението, инсталирана мощност (MWt/година) произведена енергия (ktoe)	Инвеститори, крайни потребители, органи по планирането	Предложена	2011 - постоянно
<p>Република България ще стимулира пазара на отопление и охлаждане чрез подходящи законодателни промени. Ще бъдат определени задължително минимални нива, като най-малко 15 % от общото количество топлинна енергия и енергия за охлаждане, необходима на сградата трябва да бъде произведена от ВИ, чрез въвеждане на:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ централизирано отопление използващо биомаса или геотермална енергия; ◆ индивидуални съоръжения за изгаряне на биомаса с ефективност на преобразуването от поне 85 % при жилищни и търговски сгради и 70 % при промишлени сгради; 					

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
<ul style="list-style-type: none"> ◆ слънчеви топлинни инсталации; ◆ термопомпи и повърхностни геотермални системи. <p>Ще бъдат анализирани всички възможни опции за използване на съоръженията за производство на енергия от ВИ в конвенционалните отоплителни/охлаждащи системи - така наречените “хибридни” системи, както и подходящи схеми за подпомагане. Също така ще се насърчава намаляването на потреблението на енергия произведена от конвенционални горива в сградите, чрез мерки за енергийна ефективност и ефективното използване на съоръжения за производство на топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ.</p> <p>Схемата за подпомагане ще насърчава използването на съоръжения за производство на енергия с високо КПД, като например е възможно да бъдат обвързани финансови стимули със стандартите и минимален коефициент на ефективност.</p> <p>Дотолкова, доколкото държавата и общините притежават и управляват голям брой сгради, те ще станат основната движеща сила за използване на енергията за отопление и/или охлаждане с ВИ.</p> <p>Република България ще анализира внимателно и при доказана възможност ще предложи допълнително данъчни облекчения или финансови стимули на собствениците на сгради, които изграждат и въвеждат в експлоатация съоръжения за производство на топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ.</p>					
31. Програма за финансови насърчения за използване на локално отопление	Финансова	ktoe	Инвеститори	Планирана	2013 - постоянно
<p>Локалните отоплителни системи за няколко жилища или жилищни блокове представляват добра алтернатива на индивидуалното отопление от ВИ, като например биомаса. Те имат предимството, че работят с модерни съоръжения за изгаряне на дървесни трески или пелети, при автоматично подаване и регулиране без да се нарушава комфорта на жилищата.</p> <p>Република България ще разработи и въведе в законодателната рамка схеми за подпомагане на локални отоплителни системи за жилищни и обществени сгради, които могат да включват, но да не се изчерпват със субсидии за закупените съоръжения за производство на енергия от ВИ, нисколихвени кредити и др.</p>					

Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
32. Данъчни стимули за инвестиране в производството на енергия от ВИ за бита	Финансова	ktoe	Крайни потребители	Съществуваща	2011 - постоянно
<p>Република България е предвидила в своето законодателство данъчни облекчения за собственици на сгради, които са изградили и въвели в експлоатация съоръжения за производство на енергия от ВИ. Законодателната рамка ще бъде анализирана с опция да се определят възможностите за други данъчни облекчения свързани с покупка на ВИ уреди за бита, като например цената на оборудването (или част от стойността) би могла да се приеме за разход и използва за намаляване на данък общ доход за отделните лица.</p>					
33. Създаване на процедури за оценка, които да налагат задължителното маркиране на оборудването, изгарящо биомаса	Регулаторна, финансова	ktoe	Доставчици на енергия	Планирана	2011 - постоянно
<p>Република България в съответствие с Директива 2009/28/ЕО, ще въведе изискване към оборудването, изгарящо биомаса, да отговаря на минималното ниво за ефективност на преобразуване. От производителите на оборудване, изгарящо биомаса, ще се изисква да оценят и предоставят данни за ефективността на работа на техните уреди, получени при определени условия на изпитване.</p> <p>Браншовите камари или асоциации, ще координират спазването на стандартите на предлаганото от доставчици оборудване, изискванията към лицата предоставящи монтажни услуги, задълженията за техническа безопасност на оборудването. Съоръжения, които не отговарят на изискваните условия за работа и не отговарят на европейски или национални стандарти и технически спецификации, няма да могат да се ползват от на схема за подпомагане и ще се предвидят санкциониращи мерки, насочени към доставката и/или продажбата на несъответстващо оборудване.</p>					
34. Постепенно увеличаване на дела на горивата от биомаса в програмата за енергийни	Регулаторна, финансова	ktoe	Доставчици на енергия	Планирана	2011 - постоянно

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
помощи					
<p>Традиционно в страната се извършват социални плащания за енергийни нужди на социално-слаби домакинства през отоплителния сезон, с цел да се осигури базова енергия за отопление. Начинът на отпускане на помощите в момента благоприятства използването на въглища или други изкопаеми горива.</p> <p>МИЕТ съвместно с МТСП ще разработи програма за преминаване към индивидуални системи за производство на енергия от ВИ, като например използване на биомаса, която да включва, както оборудването за отопление, така и горивата. По този начин ще бъдат внедрявани по-ефективни технологии за социално слабите домакинства, което ще намали обема на използваното гориво, съответно помощта и първичната енергия на единица доставена полезна топлина.</p>					

Таблица 5 (продължение 8): Производство на биогорива

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
35. Разработване на програма за ускорено преминаване на държавния и общински транспорт на биогорива	Регулаторна, финансова	ktoe	Доставчици на енергия	Планирана	2011 - постоянно
<p>Република България ще насърчава производството на биогорива и ще изисква от държавните и общински администрации да дават пример за добра практика по прилагане на мерките за енергийна ефективност и използване на ВИ в транспорта, като при обявяване на обществени поръчки за закупуване на превозни средства за нуждите на съответната община да изискват оферти за превозни средства с двигатели, пригодени за работа със смесени и чисти биогорива. Така ще се даде възможност за плавна подмяна на общественият транспорт да премине от конвенционални горива към използване на смесени и чисти биогорива.</p> <p>Навлизането на смесени и чисти биогорива в обществения транспорт ще бъде съобразено с финансовите възможности и планове на общините, финансовата стабилност на превозвачите, както и бюджетите на държавните институции.</p> <p>Изискването ще бъде уредено в правилниците на съответните ведомства.</p> <p>При съществена разлика в цените между конвенционалните горива и биогоривата и след анализ и отчитане на икономическите и екологични ползи от използването на биогорива да се търси схема на подпомагане на превозвачите.</p>					
36. Система за контрол на качеството на биогоривата	Регулаторна, финансова	ktoe	Доставчици на енергия	Планирана	2010 - Постоянно
<p>Република България е определила в действащото законодателство темпа на увеличаване на минималния обем биодизел и биоетанол в дизеловите и бензиновите горива. Поради естеството на дейността по използване на смеси на биогорива с течни горива от нефтен произход е необходим строг контрол за спазването на процентното съдържание на смесване, съответствие със стандартите за бензинови и дизелови горива, както и изискванията за качеството на биогоривата.</p> <p>За да се осигури реализирането на програмата за биогоривата ДАМТН има правомощията за санкциониране на доставчици, чиито биогорива или смеси с течни горива от нефтен произход не представят за всяка партия декларация за съответствие с изискванията за качество и не отговарят</p>					

Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
на националните стандарти. Контролът се осъществява в данъчните и акцизни складове, при разпространителите и крайните разпространители.					
37. Да се задължат разпространителите и крайните разпространители на течни горива от нефтен произход да поддържат колонки за зареждане с чисти биогорива	Регулаторна	ktoe	Доставчици на енергия	Планирана	2015 - постоянно
Разпространителите и крайните разпространители на течни горива от нефтен произход ще бъдат задължени да поддържат колонки за зареждане с чисти биогорива и ще предоставят информация на потребителите чрез етикетиране на съответните колонки.					
38. Програма за популяризиране и въвеждане на електрически автомобили	Неопределена	Инсталирана мощност (по-ефективно интегриране)	Изследователска общност, промишленост	Планирана	2012 - постоянно
Електрическите автомобили могат да подпомогнат развитието на сектора на ВИ в България като предоставят възможност за съхранение на енергия в акумулаторните си батерии. Заедно с това нарастването на броя на електромобилите поставя допълнителни задачи пред мрежите и заедно с индивидуалните системи за производство на електрическа енергия от ВИ, налага изграждането и развитието на интелигентни мрежи (Smart Grid). Засега Република България не произвежда електрически автомобили и няма програма, която да разглежда или разработва електрически автомобили или възможности за тяхното присъствие на пазара. Извършват се различни дейности по популяризиране на електрическите автомобили, например по програмата на Интелигентна енергия-Европа. Съществуват възможности за конверсия на стандартни автомобили и други превозни средства, но липсва развита мрежа от зарядни станции, които да обезпечат дълъг пробег на електрическите автомобили. Република България ще разработи програма за възможностите свързани с въвеждане на електрически автомобили в държавния, общинския и частния сектор, изграждане на станции за зареждане на електрически автомобили при строеж на нови или реконструкция на съществуващи					

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

Наименование и описание на мярката	Вид на мярката	Очакван резултат	Целева група и или дейност	Съществуваща или планирана	Начални и крайни дати на мярката
паркинги, в населени места и промишлени зони, изграждане на инфраструктура за зареждане на електрически автомобили извън населени места и ще търси участие в европейски пилотни и демонстрационни програми.					

4.2. Специфични мерки за изпълнение на изискванията съгласно членове 13, 14 и 16 и от 17 до 21 от Директива 2009/28/ЕО

4.2.1 Административни процедури и териториално и ресурсно планиране (член 13, параграф 1 от Директива 2009/28/ЕО)

а) Списък на съществуващите национални (и областни, ако има такива) законодателни и нормативни актове относно разрешителните, сертификационните и лицензионните процедури и относно териториалното и ресурсно планиране (spatial planning), които се прилагат по отношение на енергийните централи и съответната инфраструктура от преносни и разпределителни мрежи:

1. Закон за енергетиката

- ◆ Наредба № 6 от 9 юни 2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителните електрически мрежи;
- ◆ Наредба № 3 от 2004 г. за устройството на електрическите уредби и електропроводни линии;
- ◆ Наредба № 8 от 9 юни 2004 г. за условията и реда, при които се осъществява дейността на операторите на електроенергийната система и на разпределителните мрежи, както и на оперативния дежурен персонал от електроенергийните обекти;
- ◆ Наредба № 9 от 9 юни 2004 г. за техническата експлоатация на електрически централи и мрежи;
- ◆ Наредба № 16-334 от 2007 г. за топлоснабдяването;
- ◆ Наредба за лицензиране на дейностите в енергетиката;
- ◆ Правила за управление на електроразпределителните мрежи, приети с решение на ДКЕВР;
- ◆ Правила за управление на електроенергийната система;
- ◆ Правила за условията и реда за достъп до електрическите преносни и разпределителни мрежи;

- ◆ Наредба № 14 от 15 юни 2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия;
  - ◆ Наредба № 15 от 28 юли 2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на топлинна енергия
2. Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата;
- ◆ Наредба за издаване на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници. Обн. ДВ. бр.10 от 6 февруари 2009 г.

2. Закон за устройство на територията

- ◆ Наредба № 1 от 30 юли 2003 г. за номенклатурата на видовете строежи;
- ◆ Наредба № 4 от 14 август 2003 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на електрически уредби в сгради;
- ◆ Наредба № 4 от 21.05.2001 г. за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти;
- ◆ Наредба № 8 от 14 юни 2001 г. за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове;
- ◆ Наредба № 2 от 31 юли 2003 г. за въвеждане в експлоатация на строежите в Република България и минимални гаранционни срокове за изпълнени строителни и монтажни работи, съоръжения и строителни обекти;
- ◆ Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради;
- ◆ Наредба № 3 от 31 юли 2003 г. за съставяне на актове и протоколи по време на строителството;
- ◆ Наредба № 5 от 28 декември 2006 г. за техническите паспорти на строежите;
- ◆ Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони.

3. Закон за опазване на околната среда

- ◆ Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешения (Държавен вестник № 80 от 09.10.2009 г.);
- ◆ Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ №. 80 от 09.10.2009 г.);
- ◆ Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ № 3 от 2006 г.).

4. Закон за чистотата на атмосферния въздух

- ◆ Наредба за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за техния контрол

5. Закон за водите

6. Закон за рибарството и аквакултурите

7. Закона за почвите

8. Закон за опазване на земеделските земи

9. Закона за горите

10. Закон за биологичното разнообразие

11. Закон за собствеността и ползването на земеделските земи

б) Отговорно(и) министерство(а)/орган(и) и какви са неговите/техните компетенции в тази област:

1. Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

Министерството на икономиката, енергетиката и туризма (МИЕТ) е отговорната институция по прилагането на политиката за насърчаване производството и използването на енергия, произведена от възобновяеми и алтернативни източници, както и производството и потреблението на биогорива и други възобновяеми горива в транспорта.

Министърът на икономиката, енергетиката и туризма:

- ◆ разработва, актуализира и внася за приемане от Министерския съвет Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници;
- ◆ изготвя и представя на Европейската комисия доклади за изпълнението на НПДЕВИ;
- ◆ предлага на Министерския съвет за одобряване проектите на споразумения за съвместни схеми, съвместните проекти и статистическите прехвърляния;

- ◆ организира и ръководи дейностите по планиране и изпълнение на съвместни проекти;
- ◆ предлага съвместно с министъра на финансите национални схеми за подпомагане използването на енергия от ВИ;
- ◆ осъществява контрол върху издаването, прехвърлянето и отмяната на гаранциите за произход на енергия;
- ◆ осъществява взаимодействие с органите на изпълнителната власт, с браншовите организации и заинтересуваните юридически лица с нестопанска цел по отношение на провеждането на държавната политика за насърчаване производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, производството и потреблението на газ от ВИ, както и производството и потреблението на биогорива и енергия от ВИ в транспорта;
- ◆ предоставя на компетентните институции на Европейския съюз информацията, предвидена в правото на Европейския съюз;
- ◆ осъществява международното сътрудничество на Р България в областта на ВИ и биогоривата;
- ◆ разработва и внася за приемане от Министерския съвет проекти на подзаконови нормативни актове.

2. Държавна комисия за енергийно и водно регулиране

Функциите на независим регулатор на енергийните и водни пазари се осъществяват от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР). Основните отговорности на Регулатора, определени със Закона за енергетиката са следните:

- ◆ издава и контролира лицензии, свързани с електроенергията, отоплението и природния газ;
- ◆ регулиране на цените на електроенергията, централното отопление и природния газ (вкл. тези свързани с ВИ и когенерация);
- ◆ определя правила за връзка с електропреносната и газова мрежи;
- ◆ издава сертификати за произход за електроенергията, произведена от ВИ ;
- ◆ признава сертификатите за произход, издадени от други правоспособни организации в други страни-членки на ЕС;

- ◆ всяка година определя преференциалните цени (feed-in tariffs) за продажба на електроенергия, генерирана от ВИ, с изключение на енергията генерирана от ВЕЦ с инсталирана мощност над 10 MW.

3. Други министерства

Други министерства с компетенции в тази област са Министерството на земеделието и храните (МЗХ), Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС), Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) и Министерството на околната среда и водите (МОСВ).

МЗХ координира земеползването и правилата за промяната на предназначението на земеделските и горските земи. Тази дейност е тясно свързана с производството и използването на биомасата. По Наредба № 25 от 29 юли 2008 г. МЗХ управлява изпълнението на Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. Финансира се изграждане или рехабилитация на инсталации за производство на топлинна и/или електрическа енергия от ВИ за общински и общественообслужващи сгради; изграждане на разпределителна мрежа за биогорива или произведена топлинна/електрическа енергия от биомаса или други ВИ; инвестиции за подобряване на енергийната ефективност на общински или обществено-обслужващи сгради; строителство или реконструкция на културни центрове, театри, библиотеки, спортни и младежки центрове, центрове за социални услуги (ясли, детски градини), центрове за възрастни и хора с увреждания и др.

МТИТС и МИЕТ съвместно координират целите за използване на биогоривата в транспорта, разработват национални дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на биогоривата в транспорта и мониторинг на тяхното изпълнение.

МРРБ определя правилата за предоставяне на площадки и трасета и изграждане на съоръжения, издава разрешения и наблюдава изпълнението. МРРБ има отговорността да подобрява сградния сектор включително енергийните характеристики на сградите и използването на ВИ. Също така МРРБ е определено за Управляващ орган на ОП "Регионално развитие", по която се финансира въвеждането на мерки за енергийна ефективност и използването на потенциала на възобновяемите енергийни източници.

МОСВ има две важни функции, свързани с използването на ВИ:

- ◆ неговите регионални клонове (РИОСВ) взимат решения по проверката дали за проектите ще бъде необходима Оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС) и ОС, както и Министърът на МОСВ е този, който има последната дума за становище дали ОВОС ще бъде приет;

- ◆ издава разрешения за водоползване. Съгласно изискванията на Закона за водите: използването на водите и водните обекти включва водовземане и ползване на водния обект. Водовземането включва отнемането на води от водните обекти и/или отклоняването им от тях, както и използването на енергията на водата, като за преобразуване на енергията на водата без отклоняването ѝ от водните течения в електрическа енергия чрез турбини с мощност до 20 киловата не се изисква разрешение по реда на този закон. Когато естеството на дейността, за която се иска разрешението, включва едновременно водовземане и ползване на водния обект, се издава едно общо разрешение, съдържащо условията за водовземане и за ползване на водния обект. Разрешение за водовземане/ползване на воден обект се издава от директора на съответната басейнова дирекция, а от министъра на околната среда и водите се издава, когато се отнася за язовирите по приложение № 1; прехвърляне на води между речните басейни; вътрешните морски води, за териториалното море и за река Дунав, с изключение за ползването им за целите на водния транспорт.

в) Предвидено ли е преразглеждане с оглед на предприемане на подходящи стъпки съгласно посоченото в член 13, параграф 1 от Директива 2009/28/ЕО в срок до:

Проектът на ЗЕВИ предвижда създаване на нова административна структура - Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР), която да изпълнява държавната политика в тази област като оптимизира административните процедури при разгръщането и използването на енергията от ВИ. Функциите на изпълнителния директор на АУЕР са:

- ◆ участие в разработването и актуализирането на НПДЕВИ в сътрудничество с органите на изпълнителната власт, включително с кметовете на общини;
- ◆ организиране на изпълнението на дейностите и мерките, включени в НПДЕВИ, в сътрудничество със заинтересуваните лица, съдействие при разработването и изпълнението на общинските програми за насърчаване използването на енергията от ВИ и биогорива;
- ◆ организиране извършването на оценки за наличния и прогнозния потенциал на видовете ресурси за производство на енергия от ВИ на територията на страната;
- ◆ предоставяне на министъра на икономиката, енергетиката и туризма необходимата информация за изготвяне на докладите за изпълнението на НПДЕВИ;

- ◆ организиране създаването и поддържането на Националната информационна система за потенциала, производството и потреблението на енергия от ВИ и контролира актуализирането на данните и поддържането на системата от кметовете на общини
- ◆ организиране създаването и поддържането на система за издаване на гаранции за произход на енергията, произведена от ВИ;
- ◆ издаване на производителите на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ гаранции за произход на енергията, извършва дейности по прехвърляне и отмяна на тези гаранции
- ◆ организира планираните статистически прехвърляния на определени количества енергия от ВИ от Р България към друга държава-членка на ЕС, както и към Р България от друга държава - членка на ЕС;
- ◆ осъществяване на взаимодействие с органите на изпълнителната власт, с браншови организации и заинтересувани юридически лица с нестопанска цел при изпълнението на дейностите и мерките за насърчаване производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, производството и потреблението на газ от ВИ, производството и потреблението на биогорива и енергия от ВИ в транспорта;
- ◆ организиране популяризиране на мерките за насърчаване производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, производството и потреблението на газ от ВИ, както и производството и потреблението на биогорива и енергия от ВИ в транспорта;
- ◆ оказва съдействие на органите на изпълнителната власт и на органите на местното самоуправление при изпълнението на задълженията им по този закон;
- ◆ организира информационни и обучителни кампании за мерките за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, газ от ВИ, биогорива и енергия от ВИ в транспорта.

След приемането на проекта на ЗЕВИ ще бъде разработена и подзаконовата нормативна база към този закон.

Паралелно протичат процеси по разработването и приемане на нормативни документи, които имат отношение към разрешителните, сертификационните и лицензионните процедури във връзка с развитието на възобновяемата енергия:

- ◆ Закон за устройство на територията по отношение разрешителните и административни процедури за изграждане на малки инсталации за оползотворяване на възобновяемата енергия;
- ◆ Закон за опазването на земеделските земи по отношение отреждане статута на земите и правото на ползване за изграждане на системи за оползотворяване на потенциала на възобновяемата енергия. Целта е да се избегнат някои от констатираните до настоящия момент проблеми във връзка с предвиждания за изграждане на вятърни и фотоволтаични електрически централи върху земеделски земи, което налага необходимостта от промяна в статута и предназначението им за неземеделски нужди и невъзможност за по нататъшното им използване за селскостопански дейности - в момента се разглежда от НС.

Проектът на ЗЕВИ инициира изменения на ЗУТ свързана с облекчаване на процедурите при монтаж на инсталации за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, към съществуващите сгради в урбанизираните територии, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции и в собствените им поземлени имоти.

По отношение на използването на геотермалната енергия проектът на ЗЕВИ предвижда облекчаване на процедурите при ползване за собствени нужди на индивидуални системи за отопление и/или охлаждане с обща инсталирана мощност до 50 kW, чрез промяна в Закона за водите (ЗВ).

Във връзка с изграждането на ВЕЦ в проекта на ЗВ се предвижда облекчаване и синхронизиране на разрешителните режими:

- ◆ Намаляват се случаите, в които се изисква издаване на разрешения за ползване на водни обекти. В случаите на ползване на водни обекти за изграждане или реконструкция на съоръжения, които пресичат, но не оказват въздействие върху водните обекти, на поддържане проводимостта на речните легла, на отдих и воден спорт, изграждане на съоръжения за мониторинг - разрешителният режим се заменя с писмено уведомяване на компетентните органи. Дефинира се една процедура, в рамките на която се издава разрешението за водовземане от подземни води и разрешението за отвеждане на замърсители в подземните води (чрез нови или чрез съществуващи съоръжения). Дефинира се ясна тристепенна процедура за издаване на разрешенията за водовземане от повърхностни води (в процес на проектиране, в процес на изграждане и в процес на експлоатация). Ясно са определени изискващите се документи за издаване на разрешенията, включително на отделните етапи от процедурите.

- ◆ Децентрализират се процедурите по издаване на разрешения - с изключение на разрешенията за управление на комплексните и значими язовири, всички разрешения е предвидено да бъдат издавани от басейновите дирекции за управление на водите, а за ползване на р. Дунав изземване на наносни отложения - от Агенцията за поддържане и проучване на р. Дунав (АППД). Част от находищата на минерални води, изключителна държавна собственост, се предоставят за управление от общините, на чиято територия са разположени.
- ◆ Намаляват се сроковете за произнасяне от страна на администрацията и се увеличава срокът, в който заявителите имат възможност да допълнят представените документи за издаване на разрешения.

Когато искането е за издаване на разрешение за водоземане от повърхностни води, в етап на проектиране към заявлението се прилагат и следните документи:

- ◆ прединвестиционно проучване, разработено съгласно изискванията на Закона за устройство на територията съдържащо хидроложка част и водостопански изследвания, доказващи наличието на исканото водно количество във водния обект;
- ◆ сравнителна оценка на енергийните ползи и на вредите за околната среда, когато искането е за хидроенергетика.

За издаване на разрешение за водоземане от повърхностен обект, чрез водостопански системи и съоръжения в етап на експлоатация към заявлението се прилагат и документ за собственост на съоръженията или документ за въвеждане в експлоатация, съгласно Закона за устройство на територията и водностопански баланс, доказващ наличието на исканото водно количество във водния обект.

Няма да се разрешава водоземане от повърхностни води за производство на електроенергия:

- ◆ При каскадно изграждане на деривационен и руслов тип водно-електрически централи;
- ◆ Когато средно многогодишното водно количество в реката е по-малко от 100 л/сек;
- ◆ На по-малко от 500 м преди и след пункт за мониторинг на повърхностите води;
- ◆ Когато реката попада в зони за защита, обявени за опазване на природни местообитания и местообитания на видове;

- ◆ Когато са въведени ограничения и забрани в плана за управление на речните басейни.

Предвидени са изменения на Закона за опазване на земеделските земи с цел уреждане правния режим за промяна на предназначението на земеделските земи за неземеделски нужди, включително за изграждане на инсталации за използване на ВИ, трасета и площадки за електроенергийната система.

С цел прилагане разпоредбите на Директивата за опазване дивите птици и Директивата за местообитанията на ЕС за защитените зони от Европейската екологична мрежа „Натура 2000“ са въведени забранителни режими относно изграждане на инсталации за използване на ВИ в тези зони. Режимите са въведени със Заповедите за обявяване на защитените зони, както и с процедурите по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда планове за управление на четирите речни басейна.

За разработваните от МИЕТ и процедурани по реда на ЗООС и Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) два основни стратегически документа - Енергийна стратегия на България до 2020 г. и Националният план за действие по ВИ е предвидено разработване на екологична оценка и Оценка на съвместимостта на Националната енергийна стратегия с предмета и целите на опазване на защитените зони по Директивата за местообитания и Директивата за птиците от мрежата Натура 2000.

Изготвена е Екологична оценка на настоящия план за действие. Констатациите и препоръките от Екологичната оценка и оценката за съвместимостта на Националния план за действие относно енергията от възобновяеми източници ще бъдат отразени допълнително в документа.

г) Описание в резюме на съществуващите и на планираните мерки на областно/местно равнище (в случаите, когато има такива)

Съгласно сега действащия ЗВАЕИБ:

◆ **Областните управители:**

1. осигуряват провеждането на държавната политика за насърчаване производството и потреблението на енергия от възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и производството и потреблението на биогорива и на други възобновяеми горива в транспорта на територията на областта;
2. координират дейностите по провеждане на политиката за насърчаване производството и потреблението на енергия от възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и производството и Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

потреблението на биогорива и на други възобновяеми горива в транспорта между общините в областта;

3. предоставят на Министъра на икономиката, енергетиката и туризма информация за изпълнението на програмите на територията на областта;
4. организират на територията на областта актуализирането и поддържането на публичната информационна система.

◆ **Кметовете на общини:**

1. разработват и внасят за приемане от общинските съвети на общински дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и потреблението на биогорива и на други възобновяеми горива в транспорта и контролират изпълнението им;
2. разработват и прилагат схеми за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и биогорива в зависимост от специфичните условия в общината;
3. организират информационни кампании сред населението на съответните общини в съответствие с националните програми за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и биогорива в транспорта;
4. предоставят на областните управители информация за изпълнението на програмите по т.1;
5. организират на територията на общината актуализирането и поддържането на публичната информационна система.

В проекта на ЗЕВИ се предвижда запазване и допълнително разширяване правомощията на областните управители и кметовете на общините, в т.ч. :

1. да определят ясно и с прозрачни срокове произнасяне по съответните заявления;
2. да не пораждат дискриминация между заинтересуваните лица;
3. да отчитат особеностите на отделните технологии за енергия от възобновяеми източници;
4. в случай че въвеждат такси за административно обслужване, те следва да са определени ясно, прозрачно и обусловено от разходите за извършване на административната услуга;

5. да предвиждат опростени процедури за получаване на разрешения за проекти, свързани с реализация на индивидуални системи за производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, когато това е целесъобразно;

6. да предвиждат ускорени процедури за произнасяне във връзка с планирането, проектирането и изграждането на електроенергийна мрежова инфраструктура.

д) Има ли установени излишни препятствия или непропорционални изисквания във връзка с разрешителните, сертификационни и лицензионни процедури, прилагани по отношение на енергийните централи и съответната инфраструктура от преносни и разпределителни мрежи, за производството на електроенергия, топлинна енергия или енергия за охлаждане от ВИ, както и по отношение на процесите на преобразуване на биомаса в биогорива или други енергийни продукти? Ако отговорът е положителен, кои са тези препятствия или непрофесионални изисквания?

Да, има пречки и те са следните:

- ◆ Процедурите за издаване на разрешения, включващи тези за териториално планиране, не са ясно координирани и определени и не са прозрачни по отношение на вземането на решения по заявленията за координиране на проекти и разрешения за строителство;
- ◆ Няма обществен регистър и не винаги е ясно каква информация е необходима, за да се задейства обработката на заявленията за разрешения, сертификати и лицензи за инсталации, произвеждащи електроенергия от ВИ и за съществуващата подкрепа на кандидатите;
- ◆ За малки проекти и децентрализирани съоръжения за производство на електрическа енергия от ВИ в момента няма опростени процедури за получаване на разрешение за проектиране и строителство. Това обаче, както беше отбелязано по-горе, е насочено към соларните системи.
- ◆ Законът за местното самоуправление и местната администрация дава право на общините да приемат собствени наредби и правилници. Процесът на изпълнение на инвестиционните проекти са свързани и с изпълнение на изисквания на такива „местни“ нормативни документи, които са различни за съответните общини.

За отстраняването на гореописаните пречки в ЗЕВИ са предвидени конкретни мерки за повишаване координацията на административните процедури, повишаване на прозрачността и ефективността на административните процедури.

В допълнение към представените мерки в точки (в) и (г), ЗЕВИ предвижда:

С цел координация и съгласуваност на процедурите по присъединяване на производители на електрическа енергия от ВИ е предвиден нов подход, въвеждащ следните основни стъпки, предхождащи процеса по присъединяване:

- ◆ Планиране развитието на преносната и разпределителните електрически мрежи и съгласуване на инвестиционните намерения на операторите на тези мрежи за присъединяване на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от ВИ по зони на присъединяване и нива на напрежение;
- ◆ Одобряване от ДКЕВР на предвидените максимални електрически мощности, които могат да бъдат предоставени за присъединяване на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от ВИ към преносната и разпределителните електрически мрежи след съгласуване с министъра на икономиката, енергетиката и туризма.

С цел осигуряване на прозрачност се предвижда изискване за осигуряване публичност на информацията, вкл. и публикуване на интернет страниците на съответните институции за:

- ◆ предвижданите максимални електрически мощности, които могат да бъдат предоставяни за присъединяване към преносната и разпределителните електрически мрежи на обекти за производство на електрическа енергия от ВИ по зони на присъединяване и нива на напрежение - от ДКЕВР;
- ◆ краткосрочните и дългосрочните програми на общините;
- ◆ становищата и пълна информация за хода на процедурите по присъединяване на производителите - от операторите на електро разпределителната и преносната мрежа;
- ◆ тарифите за присъединяване на обекти за производство на газ от ВИ - оператори на газопреносната и газоразпределителните мрежи;

Проектът на ЗЕВИ предвижда облекчаване на процедурите за инсталациите за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от ВИ с обща инсталирана мощност до 30 kW включително към съществуващите сгради в урбанизираните територии, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции и в собствените им поземлени имоти, както и за такива сгради в производствени зони с обща инсталирана мощност до 1 MW.

е) Какво е равнището (местно, областно или национално) на администрацията, отговаряща за разрешаването, сертифицирането и лицензирането на инсталации за възобновяема енергия и за местното териториално и ресурсно планиране (spatial planning)? (Ако това зависи от вида на инсталацията, моля да уточните.) Ако в процедурата участва повече от едно административно равнище, как се постига координацията между различните равнища? Как координацията между различните отговорни власти ще бъде подобрявана в бъдеще?

Централната, областната и общинска администрации участват в различни етапи на разработването на проекти както следва:

Процедури

- ◆ Оценка на потенциала на съответния възобновяем източник;
- ◆ Придобиване право на собственост върху земята, или учредяване на вещно право (право на строеж) върху нея в полза на дружеството. Придобиването на собственост върху земята само по себе си не е административна процедура. Придобиването на собственост върху земята в случай, че бъде променено предназначението на земята се извършва от централна администрация, а при терен под 50 дка е в компетентността на регионалните земеделски служби.

Следваща фаза може да бъде наречена фаза на разрешителни и договори и включва:

- ◆ Изготвяне на инвестиционно намерение - на този етап се изисква подаването на различни видове уведомления - до общината, до РИОСВ (МОСВ) за определяне на съответно необходимата процедура по глава VI от ЗООС относно необходимостта от ЕО, ОС или/и ОВОС;
- ◆ Оценка за въздействието върху околната среда - Решенията се издават от регионалните инспекции (РИОСВ), но изискват и съгласуване с Министерството на здравеопазването (централното);
- ◆ Смяна статута на земята и одобряване на ПУП;
- ◆ Получаване на виза за проектиране;
- ◆ Изработване и съгласуване на инвестиционен проект;
- ◆ Получаване становище от преносното/разпределителното предприятие и сключване на предварителен договор за присъединяване;
- ◆ Одобряване на инвестиционния проект и издаване на разрешение за строеж от общината;

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

- ◆ Сключване на окончателен договор за присъединяване към мрежата със съответното ЕРП/НЕК;
- ◆ Разрешение за строителство - общинска администрация;
- ◆ Разрешение за въвеждане в експлоатация - Издава се от регионалните инспекции на строителен контрол (РДНСК).

Сертификационни процедури

- ◆ Сертификати за произход на произведената електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници - Държавна комисия за енергийно и водно регулиране (централна администрация);

Лицензионни процедури

- ◆ Лиценз за производство на електрическа енергия от ВЕИ:
  - За електрически централи под 5 MW - уведомителен режим;
  - За електрически централи над 5 MW - ДКЕВР (централна администрация).

Общата връзка по отношение на различните административни процедури се осъществява при подписването на предварителните договори за присъединяване на производителя на електрическа енергия и в заключителния етап при сключването на договорите за присъединяване, които стават на база определения изискуем набор от документи. По този начин се проследява завършеността на процеса по набирането на необходимите разрешителни в междинен и заключителен етап.

Координацията на процедурите за издаване на разрешения ще бъде подобрена по 2 основни начина:

- ◆ Агенцията по устойчиво енергийно развитие (АУЕР) ще осъществява дейности по координиране на процедурите и информацията. Целта е подобряване на бизнес средата, чрез предоставяне на необходимата информация и оказване на съдействие на инвеститорите в целия процес по осъществяване на инвестиционния проект, вкл. и за процеса по издаване на разрешения. Очаква се по този начин да се координацията и връзката с регионалните органи (включително Общинските власти), които могат да имат специфични местни изисквания;
- ◆ Ще се предприемат мерки за разработване и издаване на Ръководство за системи за инвестиране в проекти за възобновяема енергия в България, включващо в частност подробен обзор на процедурите за издаване на разрешения, които ще

бъдат разработени. То също така ще бъде предоставено на един или повече от работните езици на ЕС.

ж) Как се осигурява достъпът до цялостна информация за процедурането със заявките за разрешаване, сертифициране и лицензиране и относно предоставяното съдействие на заявителите? Каква информация и какво съдействие относно заявките за разрешения за нови инсталации за възобновяема енергия са на разположение на потенциалните заявители?

Достъпът до процедурната информация по отношение на заявителите се осъществява предимно посредством писмена кореспонденция за уточняване на приложимите за инвестиционното предложение процедури. По Закона за достъп до обществената информация се предоставя пълен достъп на всеки, подал искане към съответната институция. Освен това част от процедурите и заявките се публикува на интернет страниците на държавните ведомства и дружествата.

Към момента няма единна система за представяне на информация, различна от Закона за достъп до обществената информация. За да се подтикне разгръщането на използването на ВИ и в съответствие с чл. 13 на Директива 2009/28/ЕО, съществуващият ЗВАЕИБ и проектът на ЗЕВИ предвижда създаване на Национална информационна система за потенциала, производството и потреблението на енергия от ВИ, която ще предоставя достъп до информация на всички заинтересовани в развитието на възобновяемата енергия лица и институции: местните и държавни власти, производители, оператори, инвеститори, собственици, доставчици, одитори, разпространители, научни и изследователски организации и др. Предвижда се системата да съдържа следната информация:

- ◆ национални цели за производство и потребление на енергия от ВИ, общо и по сектори;
- ◆ доклади за изпълнението на НПДЕВИ;
- ◆ процедури за изграждане и въвеждане на нови инсталации;
- ◆ квалификационни схеми за обучение на монтажници;
- ◆ списък на монтажници;
- ◆ списък на одитори;
- ◆ мерки за стимулиране на производството и потреблението на енергия от ВИ;
- ◆ чистите ползи, разходите на енергия и енергийната ефективност на оборудването и системите за производство и потребление на енергия от ВИ;

- ◆ семинари, конференции и други мероприятия, свързани с производството и потреблението на енергия, от ВИ;
- ◆ информационни и обучителни кампании;
- ◆ реда за разглеждане на заявленията за издаване на разрешения, сертификати и лицензи;
- ◆ производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници;
- ◆ проектите, финансирани от Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“;
- ◆ друга информация;

з) Как се улеснява хоризонталната координация между различните административни институции, отговарящи за различните части на разрешението? Колко на брой процедурни стъпки са необходими за получаване на окончателното позволение/лиценз/разрешение? Има ли обслужване на едно гише за координиране на всички стъпки? Съобщават ли се предварително сроковете и графици за процедуриране със заявките? Колко е средно необходимото време за получаване на решение по заявката?

Хоризонталната координация е осигурена законодателно. В съответните нормативни документи е посочена връзката със други свързани актове. В съответните актове са посочени отговорните институции.

Координацията между административните институции се извършва чрез кореспонденция. Все още няма обслужване на "едно гише", но мерки са предвидени за неговото въвеждане.

Администрациите имат устройствени правилници, които също така предоставят индикативни графици за обработка на заявленията. Тези срокове са с различна продължителност в зависимост от сложността на административната процедура.

Важен фактор за подобряване координацията е и повишаването на административния капацитет , с което ще се минимизира влиянието на субективния фактор при осъществяването на процедурите.

Броят на процедурните етапи за изпълнение на необходимите административни процедури е максимум 20. Трябва да се отбележи, че не всички стъпки са необходими във всеки от случаите, поради което необходимото време за получаване на решение по заявката е трудно определимо. То се движи в широки граници и може да бъде от 6 месеца до 1 година, но може да продължи и по-дълго.

и) В разрешителните процедури отчитат ли се специфичните особености на различните технологии за възобновяема енергия? Ако отговорът е положителен, моля, опишете как става това. Ако те не се отчитат, предвиждате ли да правите това в бъдеще?

Изпълнението на процедурата за получаване на строително разрешение зависи от специфичните особености на различните технологии. Например, изграждането на соларни колектори за топла вода се извършва без разрешение за строителство, докато такова разрешение се изисква за фото-електрични инсталации със същата мощност.

Допълнително, според Закона за устройство на териториите процедурите отчитат технологичния капацитет. При издаване на разрешение за строителство инсталациите за използване на ВИ се категоризират в три категории:

- ◆ 1-ва категория - повече от 100 MW;
- ◆ 2-ра категория - 25-100 MW;
- ◆ 3-та категория - по-малко от 25 MW.

Централите за производство на електроенергия от ВИ с инсталирана мощност над 5 MW подлежат на лицензиране от ДКЕВР, могат да бъдат присъединени към преносната мрежа и по този начин да отговарят на повече изисквания в сравнение с централите под 5 MW, които най-често се присъединяват към разпределителната мрежа.

к) Има ли специални процедури, например обикновено известяване, за малки децентрализирани инсталации (като слънчеви фотоелектрични модули и слънчеви колектори върху сградите или котли за биомаса в сградите)? Ако отговорът е положителен, какви са процедурните стъпки? Дали тези правила са публично достъпни за гражданите? Къде са публикувани? Планирано ли е въвеждането в бъдеще на процедури с обикновено известяване? Ако отговорът е положителен, за какви видове инсталации/системи? (Възможно ли е нетно (двупосочно) измерване на енергията?)

Все още няма разработена специална улеснена процедура за малки децентрализирани инсталации. Изграждането на всеки енергиен обект следва една и съща законодателна процедура.

Понастоящем за слънчеви колектори за топла вода не се изисква разрешение за строителство.

Проектът на ЗЕВИ предвижда изключване от стандартната процедура за предоставянето на мощност за присъединяване на енергийните обекти върху покривни и

фасадни конструкции на сгради и върху недвижими имоти към тях в границите на урбанизирани територии и производствени зони с инсталирана мощност съответно до 30 kW и до 1 MW. .

За инсталациите за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от ВИ с обща инсталирана мощност до 30 kW включително към съществуващите сгради в урбанизираните територии, в т.ч. върху покривните и фасадните им конструкции и в собствените им поземлени имоти, законопроектът предвижда чрез промени в Закона за устройство на териториите облекчаване на процедурите, съпътстващи инвестиционния процес.

Двупосочното измерване на електрическата енергия е възможно и се практикува в момента.

л) Къде са публикувани таксите във връзка със заявките за позволения/лицензи/разрешения за нови инсталации? Отговарят ли те на административните разходи за предоставяне на такива разрешения? Планира ли се преразглеждане на тези такси?

Таксите, които се събират за издаване на всички необходими разрешителни за изграждане и експлоатация на нови инсталации и за разширяване на съществуващи такива са строго нормативно регламентирани и са свързани с извършваните административни разходи по предоставянето на съответните разрешения.

По отношение на екологичните разрешителни се прилага Тарифа за таксите, които се събират в системата на МОСВ. За другите разрешителни таксите се събират по реда на съответните нормативни документи: за промяна предназначението на земята - Тарифа за таксите, които се заплащат при промяна на предназначението на земеделските земи (Приета с ПМС № 112 от 31.05.2002 г. Обн. ДВ. бр.56 от 7 Юни 2002 г., изм. ДВ. бр.10 от 6 февруари 2004 г., изм. ДВ. бр.75 от 12 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.95 от 4 Ноември 2008 г.); За строителни разрешения такси се заплащат по решения на местните общински съвети.

В процес на изменение е Законът за биологичното разнообразие и Наредбата за оценка на съвместимостта на планове, програми и инвестиционни предложения с предмета и целите на зоните по НАТУРА 2000, което е възможно да доведе до промяна в размера на таксата за оценка на съвместимостта.

м) Има ли официални указания (Guidance) за местните и областните административни власти във връзка с планирането, проектирането, изграждането и реконструирането на промишлени и жилищни райони, препоръчващи инсталирането на съоръжения и системи на база възобновяеми енергийни източници

в секторите на електроенергията и на енергията за топлинни и охладителни нужди, включително в топлофикационни и мрежови охладителни системи? Ако не съществуват такива официални указания или те не са достатъчни, кога и как ще бъдат взети мерки за задоволяване на тази необходимост?

Има разработени национални стратегии, програми и планове във връзка с планирането, проектирането, изграждането и реконструкцията на промишлени и жилищни райони, както следва:

- ◆ Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008 - 2010 г., приет с Решение на МС от 4 октомври 2007 г.;
- ◆ Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници 2005-2015 г., МИЕТ/АЕЕ, декември 2005 г.;
- ◆ Националната дългосрочна програма за насърчаване използването на биомасата за периода 2008-2020 г.;
- ◆ Национална програма за обновяване на жилищните сгради в Република България, приета с Решение на Министерския съвет от 20 януари 2005 г.;
- ◆ Стратегия за финансиране на изолацията на сгради за постигане на енергийна ефективност и план-програма за изпълнението ѝ, приета с Решение на МС от 14 юли 2005.

Препоръка за използване на енергията от ВИ в жилищните сгради е дадена в Закона за енергийната ефективност, но не е императивна:

«Чл. 15. (1) Всеки инвестиционен проект за изграждане на нова сграда, реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на съществуваща сграда трябва да съответства на изискванията за енергийна ефективност, предвидени в този закон.

(2) Инвестиционните проекти за нови сгради по ал. 1 с разгъната застроена площ над 1000 кв. м трябва да са съобразени с възможностите за използване на:

- 1. децентрализирани системи за производство и потребление на енергия от ВИ;*
- 2. инсталации за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия;*
- 3. инсталации за централно или локално отопление и охлаждане;*
- 4. термпомпи.»*

За всеки инвестиционен проект по чл. 15 от Закона за енергийната ефективност, органите по Закона за устройство на територията изготвят оценка за съответствие на проекта с изискванията на Закона за енергийната ефективност. Тази оценка се извършва с участието на фирми, регистрирани в Агенцията по енергийна ефективност, които имат право да извършват одит на сгради за енергийна ефективност. Без оценка за съответствие не се издава разрешение за строителство на нови сгради.

Законът за енергийната ефективност въвежда изискване за задължително обследване за енергийна ефективност на енергийни потребители - производители на стоки и услуги с годишно потребление на енергия над 3000 MWh и за собственици на сгради с разгърнатата застроена площ над 1000 кв.м.

Обследването има за цел да определи потенциалните възможности за намаляване на разходите за енергия и да предложи технико-икономически и екологично обосновани мерки

Обследването завършва с изготвяне на доклад и резюме с предложение на мерки за подобряване на енергийните показатели за разход на енергия. Докладът съдържа - подробно описание на сградата, анализ и оценка на съществуващото състояние на техническите системи, вкл. системите за управление на енергоподаването, енергиен баланс и базова линия на енергопотребление за основните енергоносители; сравнение на показателите за специфичен разход на енергия с еталонните, оценка на потенциала за намаляване на разходите за енергия; подробно описание на идентифицираните мерки за намаляване на разходите на енергия и на предвидения срок за откупуване, подробна технико - икономическа оценка на избраните единични мерки и на комбинации от тях, предложение на последователност за въвеждане на мерките в експлоатация.

Обследването се извършва по единен модел. Препоръките задължително съдържат и съобразяване с възможностите за използване на ВЕИ с оглед намаляване на потреблението на конвенционални енергийни източници и съответно намаляване на въглеродни емисии.

При хармонизиране на българското законодателство с изискванията на изменената директива 2002/91/ЕО (EPBD) и също така на Директива 2009/28/ЕС ще бъде въведен режим за стимулиране използването на ВИ в сгради. Предвижда се въвеждане на минимално ниво на енергия от ВИ в нови сгради и в съществуващи такива, които подлежат на основен ремонт.

н) Има ли специални обучения за служителите, изпълняващи разрешителни, сертификационни и лицензионни процедури за инсталации за възобновяема енергия?

В момента няма задължителни стандартни обучения за посочената администрация.

Всяка институция в началото на календарната година приема годишен план за задължително и специализирано обучение на своите служители, който се актуализира според потребностите.

4.2.2 Технически спецификации (член 13, параграф 2 от Директива 2009/28/ЕО)

а) Необходимо ли е технологиите за възобновяема енергия да отговарят на някои качествени стандарти, за да могат да бъдат подкрепени от помощни схеми? Ако отговорът е положителен, за кои видове инсталации се отнася това и какви са качествените стандарти? Съществуват ли национални или областни стандарти, които са по-строги от европейските стандарти?

В момента няма разработени стандарти по качеството за оборудването за целите на участие в схемите за подпомагане. В същото време има много национални стандарти (пренесени от европейските норми и др.) за възобновяема енергия, но никой от тях не е свързан с участие в схемите за подпомагане. Има изисквания единствено по отношение типа на оборудването, чието финансиране се осигурява чрез помощни схеми и те се посочват в определенията за допустими дейности по съответните подпомагащи програми.

Въведени са няколко стандарта, които регулират характеристиките на твърдите биогорива - по отношение на съдържание на влага, съдържание на пепел, долна топлина на изгаряне и др., но това не е свързано с участие в схемите за подкрепа.

Изискването по Член 13(6) от Директива 2009/28/ЕО относно биомасата, което гласи, че страните членки трябва да стимулират такива технологии за преобразуване, които постигат КПД на преобразуване поне 85% за битовите и търговски приложения и поне 70% за приложения в промишлеността, все още не е въведено в българското законодателство.

4.2.3 Сгради (член 13, параграф 3 от Директива 2009/28/ЕО)

а) Посочете съществуващи национални или областни нормативни актове (ако има такива) и опишете в резюме местната правна уредба относно увеличаване на дела на енергията от ВИ в сградния сектор:

Използването на технологии за ВИ в сградите се насърчава чрез система от данъчни облекчения към собствениците на сградата, предвидени в Закона за местните данъци и такси и съответните нормативни актове към него. Действащото насърчение предвижда сграда, получила сертификат за енергийни характеристики клас „А” или „Б”, да се освобождава от данък сгради за по-дълъг период, ако в сградата се оползотворяват ВИ. Към момента тази схема за насърчаване не включва изискване за дела на енергията от ВИ.

Съгласно Закона за енергийната ефективност има задължение за спазване на възможностите за използване на ВИ в нови и съществуващи обновени сгради, както следва:

«Чл. 15. (1) Всеки инвестиционен проект за изграждане на нова сграда, реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на съществуваща сграда трябва да съответства на изискванията за енергийна ефективност, предвидени в този закон.

(2) Инвестиционните проекти за нови сгради по ал. 1 с разгъната застроена площ над 1000 кв. м трябва да са съобразени с възможностите за използване на:

1. децентрализирани системи за производство и потребление на енергия от ВИ;
2. инсталации за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия;
3. инсталации за централно или локално отопление и охлаждане;
4. термопомпи.»

Описаният режим в момента не съответства на изискванията за сградите (Член 13(4) от Директивата 2009/28/ЕО). При транспонирането на Директива 2009/28/ЕС се предвижда въвеждане на минимални нива на енергията от ВИ за нови и обновени съществуващи сгради. В Допълнение, общественият сектор може да се възползва от възможностите да се включи в изпълнението на демонстрационни проекти за осигуряване на образцово ръководство по този въпрос.

Законът за местното самоуправление и местната администрация дава права на местните власти да приемат правилници, наредби, инструкции, решения, както и стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват и европейските политики за развитие на местните общности

б) Отговорно(и) министерство(а)/институция(и):

Отговорните министерства в България са Министерството на икономиката, енергетиката и туризма (МИЕТ), и Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), общини.

в) Планирано преразглеждане на разпоредбите (ако има такова) със срок до:

При хармонизиране на националното законодателство с Директива 2009/28/ЕО и Директива 2010/31/ЕО за енергийните характеристики на сградите се предвижда да се въведе задължение към собствениците на нови и обновени сгради да въведат използването на инсталации за използване на ВИ в сградите.

С проекта на ЗЕВИ се въвеждат минимални изисквания към новите и към реконструирани съществуващи сгради за дела на енергията от ВИ в общото количество на необходимата на сградата енергия, съгласно сроковете по Директива 2009/28/ЕО:

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

- ◆ от 1 януари 2012 г. за сгради за обществено обслужване;
- ◆ от 31 декември 2014 г. за останалите сгради.

Към настоящия момент се прави оценка и преглед на съществуващото законодателство, което трябва да бъде актуализирано в съответствие със Сградната директива. Новите изисквания ще бъдат въведени в съответствие със сроковете за транспонирането ѝ по чл. 28 от Директива 2010/31/ЕО.

г) Описание в резюме на съществуващите и на планираните мерки на областно/местно равнище:

Съгласно ЗВАЕИБ, Областните управители:

1. осигуряват провеждането на държавната политика за насърчаване производството и потреблението на енергия от ВИ, алтернативни енергийни източници и производството и потреблението на биогорива и на други възобновяеми горива в транспорта на територията на областта;
2. координират дейностите по провеждане на политиката за насърчаване производството и потреблението на енергия от възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и производството и потреблението на биогорива и на други възобновяеми горива в транспорта между общините в областта;
3. предоставят на министъра на икономиката, енергетиката и туризма информация за изпълнението на програмите по чл. 7, т. 1 на територията на областта;
4. организират на територията на областта актуализирането и поддържането на публична информационна система.

Съгласно ЗВАЕИБ, кметовете на общини:

1. разработват и внасят за приемане от общинските съвети на общински дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и потреблението на биогорива и на други възобновяеми горива в транспорта и контролират изпълнението им;
2. разработват и прилагат схеми за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и биогорива в зависимост от специфичните условия в общината;
3. организират информационни кампании сред населението на съответните общини в съответствие с националните програми за насърчаване използването на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

възобновяеми енергийни източници, алтернативни енергийни източници и биогорива в транспорта;

4. предоставят на областните управители информация за изпълнението на програмите по т. 1;
6. организират на територията на общината актуализирането и поддържането на публична информационна система.

При хармонизирането на националното законодателство в съответствие с Директива 2009/28/ЕС се предвижда предоставянето на местните власти на следните задължения за насърчаване производството и потреблението на възобновяема енергия:

Областният управител:

1. осигурява провеждането на държавната политика за насърчаване на производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, на производството и потреблението на газ от ВИ, както и на производството и потреблението на биогорива и енергия от ВИ в транспорта, на територията на областта;
2. координира дейностите по насърчаване на производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, на производството и потреблението на газ от ВИ, на производството и потреблението на биогорива и енергия от ВИ в транспорта, между общините в областта;
3. предоставя на изпълнителния директор на АУЕР информация за изпълнението на дългосрочните и краткосрочните програми за насърчаване използването на енергия от ВИ и биогорива и общински схеми за подпомагане в общините на територията на областта;
4. организира актуализирането на данните и поддържането на Националната информационна система за потенциала, производството и потреблението на енергия от ВИ за територията на областта;
5. предлага изменения в приети от общинските съвети наредби и общи административни актове, когато разрешителни, сертификационни и лицензионни процедури, включително за устройственото планиране не отговарят на изискванията по отношение на политиката за ВИ;

6. оспорва по съдебен ред приети от общинските съвети наредби и общи административни актове по т. 5, които не отговарят на изискванията по отношение на политиката за ВИ.

Общинските съвети приемат дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергия от ВИ и биогорива и общински схеми за подпомагане.

Кметът на общината разработва и внася за приемане от общинския съвет, дългосрочни и краткосрочни програми, които включват:

1. оценка за наличния и прогнозния потенциал на ресурса на съответния вид енергия от възобновяем източник на територията на общината;
2. анализ на възможностите за изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от ВИ или на инсталации за производство на биогорива в транспорта и на течни горива от биомаса върху пустеещи земи публична общинска и частна общинска собственост и подходящи мерки за оползотворяването на тези земи;
3. анализ на възможностите за отглеждане на растителни видове, от които се произвеждат суровините както и за оползотворяване на остатъци и отпадъци от тях, за производство на биогорива и на течни горива от биомаса, върху пустеещи земи и подходящи мерки за оползотворяването на тези земи;
4. анализ на възможностите за отглеждане на растителни и горски видове, от които се произвеждат суровините, както и за оползотворяване на остатъци и отпадъци от тях, за производство на топлинна и/или електрическа енергия, върху пустеещи земи и подходящи мерки за оползотворяването на тези земи;
5. мерки за използване на енергия от ВИ и мерки за енергийна ефективност при реализация на проекти за реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост - държавна и общинска;
6. мерки за използване на енергия от ВИ при изграждане и реконструкция на мрежите за улично осветление на територията на общината;
7. мерки за използване на енергия от ВИ при изграждане и реконструкция на парково, декоративно и фасадно осветление на територията на общината;
8. мерки за подмяна на общинския транспорт използващ конвенционални горива с транспорт използващ биогорива и/или енергия от ВИ;
9. мерки за подпомагане изграждането на инсталации за производство на топлинна енергия от ВИ или на топлопреносна мрежа в границите на територия на

- общината, за която има издадена лицензия за пренос на топлинна енергия;
10. анализ на възможностите за използване на топлинна енергия от ВИ, свързани с издаването на лицензия за изграждане на централа за производство на топлинна енергия от ВИ и за изграждането на топлопреносна мрежа на територията на общината;
  11. анализ на възможностите за изграждане на енергийни обекти за производство на енергия от ВИ върху покривните конструкции на сгради общинска собственост или сгради със смесен режим на собственост - държавна и общинска;
  12. схеми за подпомагане на проекти за производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, производство и потребление на газ от ВИ, както и за производство и потребление на биогорива и енергия от ВИ в транспорта;
  13. схеми за подпомагане на проекти за реализация на индивидуални системи за използване на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ;
  14. разработване и/или актуализиране на общите и подробните устройствени планове във връзка с реализация на благоустройствени работи за изпълнение на проекти по т. 6, 7 и 8;
  15. информационни и обучителни кампании сред населението на съответните общини за мерките за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на енергия от ВИ;
  16. други специфични за общината мерки, свързани с производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от ВИ, на производството и потреблението на газ от ВИ, на производството и потреблението на биогорива и енергия от ВИ в транспорта.

д) Съществуват ли в строителните нормативи и правила минимално допустими равнища на използването на енергия от ВИ в сгради? В кои географски райони и какви са тези изисквания? (Моля, обобщете.) По-специално какви мерки са включени в тези правилници, за да се осигури увеличаване на използването на възобновяема енергия в сградния сектор? Какви планове за бъдещето има във връзка с тези изисквания/мерки?

Няма нормирани минимални нива в стандартите за използване на ВИ в сградите. Такова задължение ще възникне при хармонизирането на националното законодателство с изискванията на Директива 2002/91/ЕО].

Съгласно закона за местните данъци и такси, сградите, въведени в експлоатация преди 1 януари 2005 г. и получили сертификат категория А за енергийна ефективност са освободени от данък сгради за период от 7 или 10 години. По-дългият срок за освобождаване от данъци е за сгради, които успоредно с мерките за енергийна ефективност също така са приложили мерки за използване на възобновяема енергия. Периодите за освобождаване от данъци на сградите сертифицирани с клас Б са съответно 3 или 5 години, в зависимост от използването на възобновяемата енергия.

Няма изискван минимален дял на ВИ във връзка с тази фискална мярка.

Бъдещите планове се отнасят само за задължението за минимално необходимо ниво на ВИ в нови и реновирани сгради, въпреки че на този етап изискването за задължително използване не е въведено.

Няма задължително изискване за съществуващия сграден фонд, обаче бяха формулирани многобройни мерки, които ще окажат влияние на този сектор, особено чрез по-ефективното преобразуване на биомаса.

В подкрепа увеличаване ползването на енергия от ВИ в сградния фонд са изложените мерки в точки 4.2.1. (м) и 4.2.3. (и) по отношение изискванията за задължителни обследвания за енергийна ефективност по ЗЕЕ.

е) Какво е прогнозното увеличение на използването на енергия от ВИ в сградния сектор до 2020 г.? (Ако е възможно, поотделно за жилищните сгради – "еднофамилни" и "многофамилни", търговските, обществените и промишлените сгради.) (За да отговорите на този въпрос, може да използвате дадената по-долу таблица 6. Данните следва да са по години или за избрани години. Следва да бъде включено потреблението както на електроенергия, така и на енергия за топлинни и охладителни цели от ВИ.)

Сградният сектор в България не е обособен като отделен сектор в крайното енергийно потребление. По тази причина липсват исторически и прогнозни данни за енергийното му потребление и редът „общо” в горната таблица не може да бъде попълнен.

Таблица 6: Прогнозна оценка на енергията от ВИ в сградния сектор, %

	2005	2010	2015	2020
Жилищни сгради	32	34	36	38
Търговски сгради	4	6	8	10
Обществени сгради	4	6	8	10
Промишлени сгради	1	1	1	1

В енергийните баланси потреблението на жилищните сгради е включено в сектор "Домакинства" и в горната таблица е посочен делът на ВИ за отопление на тези сградите спрямо потреблението на посочения сектор.

В енергийните баланси потреблението на търговски и обществени сгради е включено в сектор „Услуги“ и в горната таблица е посочен делът на ВИ за отопление на тези сгради спрямо потреблението на посочения сектор.

Промишлените сгради не са включени в т.н. сграден сектор, а се третираат като част от промишлените системи. В енергийните баланси потреблението на промишлените сгради е включено в сектор "Индустрия" и в горната таблица е посочен делът на ВИ за отопление на тези сгради в общото потребление на посочения сектор. По експертна оценка се приема, че потреблението в промишлените сгради е 10% от общото потребление в индустрията. Прогнозата се основава на исторически и очаквани данни, получени чрез индикаторите за енергийна ефективност в секторите на домакинствата, услугите и индустрията.

ж) Дали в рамките на национална политика са разглеждани задължения за минимални равнища на възобновяемата енергия в нови и реконструирани сгради? Ако отговорът е положителен, какви са тези равнища? Ако засега не са разглеждани такива задължения, как ще бъде проучено до 2015 г. дали такъв политически вариант е уместен?

Съгласно ЗЕЕ новопостроените сгради трябва да съответстват на възможностите за използване на децентрализирани системи за производство и потребление на енергия от ВИ, но в момента няма нормативно въведени минимални нива, определени за ВИ.

Има планове да се въведе задължението за минимално ниво на ВИ в нови и новореновирани сгради, в съответствие с изискванията на Директива 2009/28/ЕО .

з) Моля, опишете планове за постигане на положение, при което обществените сгради на национално, областно и местно равнище да служат като пример за използването на енергия от ВИ и за превръщането им в сгради с нулево потребление на конвенционална енергия в периода след 2012 г.? (Моля да вземете предвид изискванията съгласно Директивата за енергийните показатели на сградите – EPBD).

В момента няма разработени планове за образцова роля на обществени сгради, но има концепция за сгради с "нулева енергия". Планираните мерки обаче ще отчитат икономическата ефективност на прилагането на технологии за възобновяема енергия в обществени сгради, за да се осигури демонстрация на тези мерки пред обществеността.

Разглежда се задължението за обществените сгради, които в момента използват електроенергия и мазут/нафта за отопление, да преминат към ВИ (предимно биомаса). На този етап обаче няма определени подробности по отношение на задължението и няма твърд график за въвеждането на такива мерки.

Към настоящия момент в резултат на популяризиране подхода за Корпоративната социална отговорност и политиката за борба с климатичните промени нараства броя на отделни организации, които по собствена инициатива предприемат действия за въвеждането и прилагането на технологиите за оползотворяване на ВИ в сградите, давайки публичност на този своя инициатива.

Повишаването на енергийната ефективност и подобряване енергийните характеристики на сградите общинска и държавна собственост е изискване по Закона за енергийната ефективност в съответствие с Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и 2002/91 ЕО на Европейския парламент и на Съвета за енергийната ефективност в сградния фонд.

Със Закона се въвежда изискване за задължително обследване и сертифициране за енергийна ефективност на държавни и общински сгради с разгърната застроена площ над 1000 м²

Агенцията по енергийна ефективност поддържа поименни списъци на задължените лица по Закона за енергийната ефективност и стойностите на определените им индивидуални цели за енергийни спестявания в т.ч. :

- Разпределение на целите за енергийни спестявания на сгради над 1 000 м² - държавна собственост;
- Разпределение на целите за енергийни спестявания на сгради над 1 000 м² - общинска собственост.

Отчитането на конкретните резултати се осъществява с ежегодните годишни отчети по тригодишния Националния план за действие по енергийна ефективност.

и) Как се насърчават енергийноефективните технологии за възобновяема енергия в сградите? (Подобни мерки могат да се отнасят за котли за биомаса, термопомпи и слънчеви топлинни инсталации, които съответстват на изискванията за екомаркировка (eco-label) и на други стандарти, разработени на национално равнище и на равнището на Общността (вж. текста на член 13, параграф 6).

- ◆ Използването на технологии за ВИ в сградите се насърчава чрез система от данъчни облекчения към собствениците на сградата. Действащото насърчение предвижда сграда, получила сертификат за енергийни характеристики клас „А” или „Б”, да се освобождава от данък сгради за по-дълъг период ако в сградата се оползотворяват ВИ. Към момента тази схема за насърчаване не включва изискване за енергийната ефективност на инсталациите на ВИ и за дела на енергията от ВИ. Затова е необходимо усъвършенстване на схемата.
- ◆ От 2004 г. ЕБВР по Програмата за кредитиране на енергийната ефективност в дома (REECL) предоставя кредити със субсидия до 30% за колективно изпълнение на мерки по енергийна ефективност в сградите. Мерките обхващат следното:
  - Инсталиране на котли на биомаса;
  - Инсталиране на слънчеви колектори;
  - Инсталиране на системи за термопомпи.

Програмата е спряна през януари 2010 г., въпреки, че в бъдеще се очаква преоценка и по-нататъшна капитализация на средства.

Законът за енергийната ефективност въвежда:

- ◆ **Задължително обследване за енергийна ефективност на сгради над 1000 кв. метра**

В съответствие и изискванията на Закона за енергийна ефективност на задължително обследване и сертифициране подлежат всички сгради в експлоатация с разгъната застроена площ над 1000 кв. м. и всички други сгради - държавна и/или общинска собственост, в експлоатация с разгъната застроена площ над 1000 кв. м.

Собствениците на тези сгради са длъжни да изпълнят мерките за повишаване на енергийната ефективност, предписани от обследването за енергийна ефективност, в тригодишен срок от датата на приемане на резултатите от обследването.

Обследването има за цел да определи потенциалните възможности за намаляване на разходите за енергия и да предложи технико-икономически и екологично обосновани мерки в съществуващите сгради. Обследването завършва с изготвяне на доклад и резюме с предложение на мерки за подобряване на енергийните показатели за разход на енергия.

Собствениците на сгради подлежащи на задължително сертифициране са длъжни да изпълнят мерките за повишаване на енергийната ефективност, предписани от обследването, в тригодишен срок от датата на приемане на резултатите от обследването.

◆ **Задължително обследване за енергийна ефективност на промишлени системи**

Обследването за енергийна ефективност на промишлени системи има за цел да определи специфичните възможности за намаляване на енергийното потребление в промишлените системи и да препоръча мерки за повишаване на енергийната ефективност.

На задължително обследване за енергийна ефективност подлежи всяка промишлена система, чието годишно потребление на енергия е над 3000 MWh. Обследването се извършва най-малко веднъж на всеки три години.

Собствениците на промишлени системи по ал. 2 са длъжни да започнат изпълнение на мерките, предписани от обследването за енергийна ефективност, в двегодишен срок от датата на приемане на резултатите от обследването.

◆ **Предоставяне на енергийни услуги**

Енергийните услуги имат за цел комбиниране доставката на енергия с енергоефективна технология и/или с действие, което обхваща експлоатацията, поддръжката и управлението, необходими за предоставяне на услугата, и водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност и/или спестяване на първични енергийни ресурси.

◆ **Енергийни паспорти на сградите**

Енергийният паспорт на сградата трябва съдържа най-малко следната информация: стойността на интегрираната енергийна характеристика на сградата и нормативната ѝ стойност, в т.ч. специфичния годишен разход на енергия в kWh/m², изразен в първична или потребна енергия, общия годишен разход на енергия в MWh, изразен в първична или потребна енергия, спестените емисии CO₂, класификацията на сградата и принадлежността ѝ към съответния клас от скалата на енергопотребление, отопляемата площ, брутния отопляем обем, геометричните и топлотехническите характеристики на сградните ограждащи конструкции и елементи и оценката на състоянието им, енергийните източници, стойностите за годишен разход на енергия на техническите инсталации за отопление, вентилация и гореща вода за битови нужди, мерките за подобряване на енергийните характеристики на сградата, както и тяхната технико-икономическа оценка.

Енергийният паспорт на сграда се съставя с цел оценяване и установяване на съответствието на енергийните характеристики на сградите с нормативните изисквания за енергийна ефективност и на актуалното състояние на енергопотреблението на сградите.

Енергийният паспорт на нова сграда се съставя преди въвеждането ѝ в експлоатация. Енергийният паспорт на съществуваща сграда се съставя от физически или [Министерство на икономиката, енергетиката и туризма](#)

юридически лица, които отговарят на изискванията на ЗЕЕ, въз основа на данните от доклада (резюмето) за проведено от тях обследване на сградата. Класифицирането на сградите в зависимост от съответния клас на енергопотребление е от клас А (високоефективен) до клас G (нискоефективен).

Тези мерки са включени в Първия националния план за действие по енергийна ефективност за периода 2008-2010 г. по Директива 2006/32/ЕО за енергийна ефективност при крайното потребление и енергийните услуги на Европейския парламент и Съветът на Европейския съюз .

Мерките, включени в Плана се отчитат при представянето на отчета за изпълнение на Плана за действие по енергийна ефективност пред ЕК.

4.2.4 Дейности за предоставяне на информация (член 14, параграфи 1, 2 и 4 от Директива 2009/28/ЕО)

а) Да се посочат съществуващите национални и/или областни нормативни актове (ако има такива) относно изискванията за предоставяне на информация съгласно член 14 от Директива 2009/28/ЕО:

Наредба № 16 - 28 от 22.01.2008 г. за съдържанието, условията, реда и начина за предоставяне на информация за произведените, изкупените и продадени количества енергия от възобновяеми и алтернативни енергийни източници и произведените, изкупените и продадени количества биогорива

◆ По отношение на член 14(1) от Директива 2009/28/ЕО

На този етап няма централизиран портал за предоставяне на този вид информация, но се предвижда предоставянето на информация да бъде една от функциите на Агенцията по устойчиво енергийно развитие (АУЕР), която ще се създаде по силата на проекта на ЗЕВИ.

Практика е съответното законодателство регламентиращо мерките за подпомагане да е представено на интернет страниците на отговорните министерства/органи на български език, както и версията на английски език на основни документи. По Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия, Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) е задължена да публикува утвърдените цени на електрическата енергия на интернет страницата на ДКЕВР. По Закона за енергетиката, ДКЕВР е задължена да публикува утвърдените цени на електрическата енергия и в годишния бюлетин на ДКЕВР.

Описани са мерките за подпомагане производството на електрическата енергия, произведена от ВИ, (преференциални цени, задължително изкупуване и присъединяване

към мрежата и др.) и за биогоривата (по-ниски или нулеви акцизни ставки). В интернет има свободен достъп и до Закона за акцизите и данъчните складове, който съдържа информация за размера на акцизите.

◆ **По отношение на член 14(2) от Директива 2009/28/ЕО:**

На този етап няма централизирано предоставяне на информация относно чистата печалба, разходите и енергийната ефективност на оборудването и системите за използване на топлинна енергия, енергия за охлаждане и електрическа енергия, произведена от ВИ на енергия. Това задължение ще стане важна функция на АУЕР, чиито функции и правомощия се разработват в според проекта на ЗЕВИ.

В момента такава информация се получава чрез системата за енергийно етикетиране на оборудването. Доставчиците, производителите и представителните органи на индустрията трябва свободно да предоставят такава информация.

◆ **По отношение на член 14(4) от Директива 2009/28/ЕО:**

На този етап няма въведени в действие схеми за сертифициране/квалификация на монтажниците на различни видове инсталации за ВИ. С въвеждането на мерките за сертифициране обаче, посочени в точка 4.2.5, на интернет страницата на управляващата агенция ще се поддържа и публикува публичен регистър на сертифицираните изпълнители. Монтажниците също ще бъдат насърчавани да представят схемата за сертифициране на свои интернет страници и в публикации.

б) Отговорна(и) институция(и) за разпространяване на информация на национално, областно и местно равнище:

Отговорната институция на централно ниво е МИЕТ. Министърът на икономиката, енергетиката и туризма провежда държавната политика за насърчаване на производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и/или енергия за охлаждане от ВИ, както и на производството и потреблението на енергия от ВИ в транспорта. Той също така организира популяризиране на мерките за насърчаване на производството и потреблението от ВИ;

ДКЕВР е отговорна за разпространението на информацията относно цените на електрическата и топлинната енергия.

Очаква се АУЕР, която ще бъде създадена към Министерството на икономиката, енергетиката и туризма според проекта на ЗЕВИ, да играе ключова роля в подпомагането на информационните кампании на всички нива.

В проекта на ЗЕВИ е предвидено министърът на икономиката, енергетиката и туризма

да осъществява взаимодействие с органите на държавна власт и органите на местно самоуправление по отношение на провеждането на държавната политика за насърчаване на производството и потреблението на енергия от ВИ.

Определените министерства за управление на Оперативните програми и други финансовите схеми за подпомагане в т.ч. ОП „Конкурентоспособност”, ОП „Регионално развитие”, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда, Програма за развитие на селските райони провеждат масирана информационна кампания в цялата страна за представяне на условията за кандидатстване по съответните програми.

Тези министерства и институции поддържат на своите интернет страници подробна информация по тези въпроси.

Представители на министерствата и институциите участват постоянно в множество медийни кампании, кръгли маси, интервюта, семинари, срещи с бизнеса и др. за представяне на политиката и приоритетни теми в съответната област.

в) Описание в резюме на съществуващите и на планираните мерки на областно/местно равнище (в случаите, когато има такива):

Проектът на ЗЕВИ задължава областните управители да организират на територията на областта актуализирането и поддържането на публичната информационна система за разполагаемите ресурси на ВИ и за производителите на биогорива и енергия от ВИ.

Същият закон задължава, кметовете на общини да: разработват общински дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на ВИ; разработват и прилагат схеми за насърчаване използването на ВИ, в зависимост от специфичните условия в общината; организират информационни кампании сред населението; организират на територията на общината актуализирането и поддържането на публична информационна система за разполагаемите ресурси на ВИ и за производителите на биогорива и енергия от ВИ.

г) Моля, опишете как се предоставя информацията относно мерките за подпомагане на използването на ВИ за електроенергия, за енергия за топлинни и охладителни цели и за енергия в транспорта, на всички съответни участници в тези дейности (потребители, строители, монтажници, архитекти, доставчици на съответни съоръжения и на превозни средства). Кой отговаря за адекватността и за публикуването на тази информация? Има ли специфични информационни ресурси за различните целеви групи, като например крайни потребители, строители, управители на недвижими имоти, агенти за недвижими имоти, монтажници, архитекти, фермери, доставчици на съоръжения за използване на възобновяеми

енергийни източници, служители в публичната администрация? Дали съответните информационни кампании или публични информационни центрове съществуват понастоящем, или са планирани за бъдещето?

Информацията за цените на електрическата енергия (т.е. преференциални цени за електрическата енергия, произведена от ВИ) се публикува на интернет страницата на ДКЕВР. ДКЕВР е задължена да определя преференциалните цени всяка година, не по-късно от 31 март.

Няма специални процедури за публикуване на информацията относно мерките за подпомагане на използването на ВИ за производството на топлинна енергия/енергия за охлаждане и биогорива.

ДКЕВР е отговорна за достоверността на информацията относно преференциалните цени на електрическата енергия.

В момента няма специализирана информацията относно мерките за подпомагане на производството на енергия от ВИ, насочени към различните целеви групи каквито са крайните потребители, строителите, управителите на имоти, агентите за недвижима собственост, монтажниците, архитектите, земеделците, доставчиците на оборудване за използване на ВИ, публичната администрация. Провеждат се информационни кампании (събития, чрез средствата за масова информация и др.), но не редовно и няма правни разпоредби, които да го изискват.

Агенцията по устойчиво енергийно развитие (АУЕР) ще играе ключовата роля като информационен портал и координатор на свързаната с ВИ информация за всички заинтересовани страни в България.

д)Кой отговаря за публикуването на информацията относно печалбата, разходите и енергийната ефективност на съоръженията и системите, използващи възобновяеми енергийни източници за енергия за топлинни и охладителни цели и за електроенергия? (Доставчик на съоръжения или системи, публична институция или някой друг?)

На този етап няма централизиран портал за предоставяне на информацията относно печалбата, разходите и енергийната ефективност на съоръженията и системите използващи ВИ, но се предвижда предоставянето на информацията да бъде една от функциите на АУЕР.

В момента такава информация се получава чрез системата за енергийно етикетиране на оборудването. Доставчиците, производителите и представителните органи на индустрията имат задължение да предоставят такава информация.

е) Как се предоставят указания за проектантите и архитектите, които да ги подпомагат при установяването на оптимална комбинация от възобновяеми енергийни източници, високоефективни технологии и топлофикационни и мрежови охладителни системи при планирането, проектирането, изграждането и реновирането на жилищни и индустриални райони? Кой отговаря за това?

Отново, в момента няма координирано предоставяне на съвети от правителствено ниво за подпомагане на такива заинтересовани страни в проектирането, изграждането или обновяването на промишлени или жилищни райони.

Министерството на икономиката, енергетиката и туризма е водещо в това отношение и ще възложи тази отговорност на АУЕР (по същия начин, по който Агенцията за енергийна ефективност изпълнява такава функция по отношение на мерките за енергийна ефективност).

От частния сектор, представителни организации на промишлеността като Българската фотоволтаична асоциация или Националната асоциация по биогорива в България, също предоставят специфична технологична информация в помощ на такива групи клиенти.

ж) Моля, опишете съществуващите и планираните информационни програми, както и програмите за осъзнаване на разглежданите въпроси (awareness raising) и за обучение на гражданите относно ползите и практическите въпроси при разработването и използването на възобновяеми енергийни източници. Каква е ролята на областните и местните действащи лица в съставянето и управлението на тези програми?

Информация относно възможностите за използване на възобновяеми енергийни източници, адресирана към гражданите, се разпространява в рамките на изпълняваните дейности от министерството на икономиката, енергетиката и туризма, Агенцията за енергийна ефективност, включително и по международните проекти по европейски програми.

Информация относно ползите и практическите приложения на ВИ се предоставя и чрез многобройни информационни кампании и форуми, както и по проекти по ОП „Регионално развитие”.

4.2.5 Сертифициране на монтажници (член 14, параграф 3 от Директива 2009/28/ЕО)

а) Да се посочат съществуващите национални и/или областни нормативни актове (ако има такива) относно сертификационни или еквивалентни квалификационни схеми съгласно член 14, параграф 3 от Директива 2009/28/ЕО:

До момента не е имало законодателно изискване за сертифицирането/квалификацията на монтажниците. Понастоящем доставчиците сами организират обучението на своите служители. Това изискване възниква с влизането в сила на Директива 2009/28/ЕС - съответствие с член 14(2) от Директива 2009/28/ЕО .

Предвижда се цялостно изпълнение на член 14 от директивата, включително обучение и сертифициране на монтажниците на различни видове инсталации за ВИ и това е уредено в проекта на ЗЕВИ.

б) Отговорна(и) институция(и) за въвеждане и одобряване до 2012 г. на схеми за сертифициране/одобрение на монтажници на малки котли и печки за биомаса, слънчеви фотоелектрични и слънчеви топлинни системи, сондажни геотермални системи (shallow geothermal systems) и термомпни:

Република България не по-късно от 31 декември 2012 г. ще въведе квалификационна схема за монтажници , в съответствие с Член 14(3) и Приложение IV от Директива 2009/28/ЕО. Компонентите на схемата ще бъдат свързани с дейностите по монтаж на:

- ◆ Съоръжения за изгаряне на биомаса;
- ◆ Термомпни;
- ◆ Повърхностни геотермални системи;
- ◆ Слънчеви фотоелектрични преобразуватели;
- ◆ Слънчеви топлинни инсталации;
- ◆ Инсталации използващи силата на вятъра.

МИЕТ в сътрудничество с Министерството на образованието, младежката и науката ще създаде квалификационна рамка, която да е в съответствие, както с изискванията на директивата на ЕС за възобновяемите източници така и с българската национална образователна и квалификационна система. Придобиването на квалификация за извършване на дейностите по монтаж на съоръжения за производство на енергия от ВИ ще се извършва по реда и при условията на Закона за професионалното образование и обучение.

Държавните образователни изисквания за придобиването на професионалната квалификация „монтажник“ както и сроковете на валидност на документите, удостоверяващи наличието на такъв вид квалификация, ще бъдат определени с наредба на министъра на образованието, младежта и науката и министъра на икономиката, енергетиката и туризма.

Институциите, които имат право да осъществяват обучение за придобиване на професионална квалификация, съгласно ЗППО, ще представят ежегодно в АУЕР списък на лицата, придобили квалификация за извършване на дейностите.

МИЕТ ще се консултира с Министерството на труда и социалната политика, неправителствения сектор и представителните организации промишлеността, за да поощри предварителното приемане на всяка квалификационна схема от по-широк кръг заинтересовани страни.

АУЕР ще подпомага методически и информационно обучаващите институции за настъпили изменения в европейското и националното законодателство за необходимостта от допълнителни изисквания към квалификационните схеми и към лицата, които подлежат на обучение.

България вече се включи в общата система за сертифициране и акредитиране на инсталатори на малки ВИ системи в Европейския съюз, която се очаква да бъде въведена след 2011 г. Разработката ѝ се подпомага от проекта QualiCert на програмата на Европейския съюз Интелигентна енергия-Европа.

в) Има ли вече съществуващи такива схеми за сертифициране/одобрение? Ако отговорът е положителен, моля, опишете ги.

В момента не съществуват такива схеми за квалификация.

г) Има ли публичнодостъпна информация за тези схеми? Публикувани ли са списъци на сертифицирани или одобрени монтажници? Ако отговорът е положителен, къде се публикува информацията? Има ли други подобни схеми, приети като еквивалентни на съответната национална/областна схема?

Няма засега изрично изискване за сертифициране на монтажниците и поради това няма широко приета информация, която да е обществено достъпна.

Въз основа на планираните мерки за сертифициране на монтажниците се очаква българската схема да е хармонизирана до голяма степен със схемите на другите държави-членки на ЕС. Очаква се проектът „Qualicert“ по програмата на Европейския съюз „Интелигентна енергия за Европа“ да повлияе на изграждането на българската схема и това следва да подобри възможностите за взаимно признаване на сертификатите.

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

д) Описание в резюме на съществуващите и на планираните мерки на областно/местно равнище (в случаите, когато има такива).

Квалификационната схема ще бъде организирана на национално ниво. Подробностите ще бъдат разработени в съответствие с проекта на ЗЕВИ.

4.2.6 Развитие на електроенергийната инфраструктура (член 16, параграфи 1 и от 3 до 6 от Директива 2009/28/ЕО)

В допълнение към текущото състояние и вече съществуващата нормативна уредба следва да бъдат описани и бъдещи дейности, планирани прегледи, отговорните институции в тази област и очакваните резултати.

а) Посочете съществуващите национални нормативни актове, съдържащи изисквания относно електрическите мрежи (член 16):

- ◆ Закон за енергетиката Обн. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.18 от 5 Март 2004г., изм.ДВ. бр.18 от 25 Февруари 2005г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.30от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.65 от 11 Август 2006г., изм. ДВ. бр.74 от 8 Септември 2006г., изм. ДВ. бр.49 от 19 Юни 2007г., изм. ДВ. бр.55 от 6 Юли 2007г., изм. ДВ. бр.59 от 20 Юли 2007 г;
- ◆ Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата, Обн., ДВ, бр. 49 от 19.06.2007 г., изм., бр. 98 от 14.11.2008 г., в сила от 14.11.2008 г; (Закон за енергията от възобновяеми източници, влиза в сила от април 2011)
- ◆ Наредба № 6 от 2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителните електрически мрежи;от 9 юни 2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителните електрически мрежи (обн.,ДВ,бр.74 от 24 август 2004 г.; Решение No 2535 на ВАС от 2005 г. - ДВ,бр.27 от 29 март 2005 г.);
- ◆ Наредба № 3 от 2004 г. за устройството на електрическите уредби и електропроводните линии; Издадена от министъра на енергетиката и енергийните ресурси, обн., ДВ, бр. 90 от 13.10.2004 г. и бр. 91 от 14.10.2004 г., в сила от 15.01.2005 г., изм. и доп., бр. 108 от 19.12.2007 г;
- ◆ Наредба No 8 от 9 юни 2004 г. за условията и реда, при които се осъществява дейността на операторите на електроенергийната система и на разпределителните мрежи, както и на оперативния дежурен персонал от

електроенергийните обекти и електрическите уредби на потребителите (обн., ДВ, бр.79 от 10 септември 2004 г.);

- ◆ Наредба за лицензиране на дейностите в енергетиката. Приета с ПМС № 124 от 10.06.2004 г. посл. изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г;
- ◆ Правила за управление на електроразпределителните мрежи, приети с решение на ДКЕВР от 18.06.2007 г., ДВ бр. 66 от 2007 г.;
- ◆ Правила за управление на електроенергийната система. Издадени от ДКЕВР, обн. ДВ. бр.67 от 2 Август 2004г.;
- ◆ Правила за условията и реда за достъп до електропреносната и електроразпределителните мрежи. ДКЕВР. Обн. ДВ. бр.67 от 2 Август 2004г.

б) Как се осигурява развитието на преносните и разпределителните мрежи, така че те да могат да поемат произведеното количество електроенергия от ВИ, като в същото време се гарантира сигурното действие на електроенергийната система? Как това изискване е включено в периодичните процедури на планиране на мрежата от страна на преносните и разпределителните оператори?

Съгласно ЗВАЕИБ, производството на енергия от възобновяеми и алтернативни енергийни източници се насърчава чрез задължително присъединяване на производителите на енергия от възобновяеми и алтернативни енергийни източници към електрическата мрежа. За целта преносното и разпределителните предприятия включват в ежегодните си инвестиционни и ремонтни програми средства за развитие на мрежите, с оглед насърчаване производството на електрическа енергия от ВИ.

Срокът за присъединяване на енергийния обект към преносната или съответната разпределителна мрежа, определен с договора за присъединяване, е не по-дълъг от необходимия срок за въвеждане в експлоатация на енергийния обект и съоръженията за присъединяване.

Разходите на производителя, необходими за присъединяване на енергийния обект към съответната мрежа от границата на собственост на електрическите съоръжения до мястото на присъединяване, са за сметка на преносното или на съответното разпределително предприятие, като производителят дължи цена за присъединяване, включваща само преките разходи, извършени от преносното или съответното разпределително предприятие по неговото присъединяване, определена по реда на съответната наредба по чл. 36, ал. 3 от Закона за енергетиката.

Разходите за разширението и реконструкцията на преносната и/или на разпределителната мрежа, свързани с присъединяването на енергийния обект на производителя по чл. 13, ал. 2, са за сметка на преносното, съответно на разпределителното предприятие и не се включват в цената за присъединяване на производителите на електрическа енергия от възобновяеми източници.

Съгласно Закона за енергетиката (член 87) електропреносното дружество и съответно системният оператор са задължени да развиват преносната електрическа мрежа в съответствие с дългосрочните прогнози и планове за развитие на електроенергетиката. Разпределителните дружества също имат задължения за развитието на електроразпределителната мрежа (член 89 и 90 от ЗЕ).

Проектът на ЗЕВИ предвижда операторите на разпределителните и преносните мрежи да определят ежегодно възможностите за присъединяване на нови мощности, които се одобряват от ДКЕВР по зони на присъединяване и нива на напрежение. Лицата, които желаят да изградят енергиен обект за производство на електрическа енергия от ВИ, или да извършат разширение на съществуваща електрическа централа, или да увеличат инсталираната електрическа мощност на централа за производство на електрическа енергия от ВИ, подават заявление за присъединяване в посочени от тях зони до оператора на съответната електрическа мрежа.

Заявленията се разглеждат по реда на постъпването им от оператора на съответната мрежа, който извършва проучване и издава становище за условията и начина за присъединяване.

Разпределеното производство на електроенергия се насърчава като се предвиждат облекчени процедури за присъединяване на енергийни обекти:

1. за производство на електрическа енергия от ВИ с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на сгради и върху недвижими имоти към тях в границите на урбанизирани територии;
2. за производство на електрическа енергия от ВИ с обща инсталирана мощност до 1 MW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на сгради за производствени и складови дейности и върху недвижими имоти към такива сгради в производствени зони.

За да посрещне очакваните промени в структурата и характера на генериращите източници Електроенергийният системен оператор е разработил Национален план за

развитие на националната електроенергийна мрежа за десетгодишен период, в съответствие с изискванията на Директива 2009/72/ЕО относно общите правила на вътрешния пазар на електроенергия и Директива 2009/28/ЕО относно насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници, които са част от или ще бъдат отразени в следните нормативни документи:

- ◆ Закон за енергетиката на България;
- ◆ Правила за управление на електроенергийната система;
- ◆ Изисквания на Европейската организация на операторите на електропреносни системи (ENTSO-E).

Планът за развитие на електроенергийната система (ЕЕС) на България съдържа:

- ◆ информация за основната инфраструктура за пренос, която трябва да се изгради или модернизира;
- ◆ информация за всички необходими инвестиции, по които вече е взето решение за реализирани;
- ◆ новите инвестиции, които трябва да бъдат направени през следващите години;
- ◆ график за всички инвестиционни проекти.

Основните етапи от изработването на Плана са:

- ◆ анализ на потреблението на електрическа енергия в ЕЕС на България и прогноза за развитие на електрическите товари до 2020 г.;
- ◆ анализ на генериращите мощности в ЕЕС на България, включително от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ);
- ◆ възможности за управление на ЕЕС, мощностен и енергиен баланс до 2020 г. и очакван излишък/недостиг на електроенергия;
- ◆ изследване на натоварването на електропреносната мрежа при съществуващите електрически товари и генериращи мощности;
- ◆ план за развитие на електропреносната мрежа, включително необходимост от изграждане на нови междусистемни електропроводи;
- ◆ оценка на необходимите инвестиции, за реализация на предложения план за развитие на електропреносната мрежа;
- ◆ анализ потреблението на електрическа енергия.

Прогнозата за развитие на потреблението на електрическа енергия в Република България до 2020 г. се основава на статистическа информация, макроикономически прогнози на МИЕТ и прогнози на електроразпределителните дружества.

При прогнозирането са отчетени следните фактори, които влияят на потреблението на електроенергия в страната:

- ◆ брутен вътрешен продукт, структура и енергоемкост;
- ◆ брой на населението/домакинствата;
- ◆ цена на електроенергията;
- ◆ тенденции в развитието на електроенергийната ефективност.

Важно място в Плана за развитие на ЕЕС заемат новите генериращи мощности от ВИ и изпълнението на Директива 2009/28/ЕО, в частта електроенергия.

Основните проблеми, произтичащи от присъединяването и експлоатацията на вятърните електрически централи (ВЕЦ) и фотоволтаичните електрически централи (ФЕЦ) са свързани с:

- ◆ управлението на ЕЕС в реално време, без да се нарушават графиците за междусистемни обмени;
- ◆ бързото развитие на електропреносната мрежа за присъединяване на ВЕИ, без да се нарушава нейната сигурност;
- ◆ осигуряване на финансов ресурс за развитие на преносната мрежа;
- ◆ отсяване на инвеститорите на ВЕИ със сериозни намерения;
- ◆ необходимост от приоритетно придобиване на земята за изграждане на електропроводи и подстанции.

Изпълнението на Директива 2009/28/ЕО, в частта електроенергия и управлението на ЕЕС в реално време, без да се нарушават графиците за междусистемни обмени е възможно, ако не се допусне инсталиране на повече от 1 800 MW ВЕЦ и 600 MW ФЕЦ и се стимулира изграждането на ВЕЦ и електрически централи, използващи като гориво биомаса.

След извеждането от експлоатация на някои от големите топлоцентрали (до 2015 г.) и в случай, че не бъдат изградени нови големи конвенционални генериращи източници, в това число АЕЦ Белене, за покриване на максималните зимни товари може да се наложи внос на електроенергия.

Изследването на натоварването на преносната мрежа се осъществява чрез разработване на изчислителни модели на ЕЕС на България за различни гранични режими.

Изчислителните модели включват и преносните електрически мрежи на останалите държави от ENTSO-E, които оказват влияние на потокоразпределението в България.

Развитието на електропреносната мрежа е подчинено на развитието на товарите и производствените мощности.

Развитието на мрежа 400 kV се обуславя от ред изменения в генерацията и основната мрежа:

- ◆ спирането на блокове 3 и 4 в АЕЦ „Козлодуй” и тяхното заместване с блокове в „Маришкия басейн”;
- ◆ въвеждането в експлоатация на новите блокове в ТЕЦ „АЕС Гълъбово”;
- ◆ присъединяването на Турската ЕЕС към ENTSO-E;
- ◆ осъществяването на напречна връзка на мрежа 400 kV;
- ◆ подобряването сигурността на захранване на гр.Бургас и „Лукойл Нефтохим” АД;
- ◆ изнасянето на произведената електроенергия от ВТЕЦ в Североизточна България към вътрешността на страната;
- ◆ подобряване сигурността и повишаване обмена на електроенергия с Гърция.

Развитие на мрежа 220 kV:

Концепцията на НЕК и ЕСО е мрежа 220 kV да не се развива повече, за сметка на мрежи 400 kV и 110 kV. Нейното развитие е възможно само при крайна необходимост от решаване на локални проблеми в преносната мрежа.

Развитието на мрежа 110 kV се обуславя от: подобряване обмена на електроенергия с разпределителните мрежи, присъединяване на ВЕИ и конвенционални централи с мощност до 200 MW, захранване на райони при планови и аварийни ремонти в мрежи 400 kV и 220 kV.

Основните направления в бъдещото развитие на електропреносната мрежа са:

- ◆ увеличаване преносните способности на пръстена 110 kV „Варна-Каварна-Добруджа” чрез нови напречни връзки (ВС "Маяк" - подстанция "Добрич", подстанция "Каварна" - подстанция "Варна север") и поетапна рехабилитация на съществуващите електропроводи по пръстена;
- ◆ при продължаващо нарастване на генерацията в Североизточна България, изграждане на две нови подстанции 400/110 kV в районите на Видно и Свобода;

- ◆ подобряване на хранването на курортите по южното черноморско крайбрежие и присъединяване на нови подстанции 110 kV между подстанцията „Бургас” и подстанцията „Лазур”;
- ◆ увеличаване на преносната способност на мрежа 110 kV на територията на София, във връзка със значителното нарастване на товарите през последните години;
- ◆ завършване на ЕП 400 kV „Козница” (Пловдив - Златица);
- ◆ осигуряване на второ хранване 110 kV на гр. Оряхово от АЕЦ „Козлодуй”;
- ◆ завършване на реконструкциите на подстанцията „Добруджа” и подстанцията „Варна”;
- ◆ изграждане на нови електропроводи 400 kV между подстанцията „Пловдив” и ТЕЦ „Марица изток 3”, паралелно на съществуващите;
- ◆ изграждане на нов електропровод 400 kV от подстанцията за новата мощност Гълъбово до подстанцията „Бургас”;
- ◆ подобряване на хранването на гр. Русе;
- ◆ подобряване на хранването на гр. Самоков и Боровец.

Планът за развитие на националната електроенергийна мрежа ще бъде актуализиран в съответствие с ежегодната актуализация на НПДЕВИ, като ще отчита наличната и прогнозната към годината на отчитане максимална инсталирана електрическа мощност, която може да бъде присъединена към преносната и разпределителните електрически мрежи за следващите три години, наличните и прогнозните към датата на актуализация на НПДЕВИ, възможности за управление на електроенергийната система, заявените за присъединяване мощности по видове мрежи и по региони, издадените положителни становища за присъединяване по мрежи и по региони, година на въвеждане в експлоатация и вид на възобновяемия източник и др.

в) Каква роля ще имат интелигентните мрежи, информационно-технологичните инструменти и акумулиращите съоръжения? Как ще бъде осигурено тяхното разработване?

Постигането на целите за ВИ през 2020 г. е непосредствено свързано с възможностите на електрическите мрежи да интегрират генерация от непостоянни източници. Възможностите на информационните и комуникационни технологии за управление на режимите на мрежите чрез въздействие на отделни параметри и елементи, ще бъдат широко използвани наред с модернизиранията на силовите съоръжения. Концепцията на интелигентните мрежи отдавна се реализира в преносната електрическа мрежа на България, като в началото са ползвани механични и аналогови устройства, обезпечавщи

пълноценно използване на съществуващото оборудване и противоаварийно управление на електроенергийната система (ЕЕС). В управляващите и регулиращите системи на електрическите централи от системно значение, са реализирани алгоритми за противоаварийно управление, действащи за запазване устойчивостта и работата на блоковете при аварии в преносната мрежа. В системните подстанции е реализирана автоматика за бързо локализиране на аварията, самовъзстановяване на захранването при повреди и неразпространение на смущенията, включително между паралелно работещите електроенергийни системи.

Успоредно с прилагането и модернизирването на противоаварийното управление на централите от системно значение и преносната електрическа мрежа през последните десетилетия, системният оператор на България (ЕСО) поетапно въведе модули, които са съставна част на „интелигентните мрежи”. Това са:

- SCADA/EMS система за управление на ЕЕС на Р България в реално време;
- Телекомуникационна инфраструктура за осъществяване на управлението и обмен на информация;
- Програми за потокоразпределение и изследване динамичната устойчивост на ЕЕС;
- Система за оперативно-диспечерска информация, прогнозиране и планиране;
- Мрежа от метеорологични станции за прогнозиране на товара и производството на ВтеЦ и ФЕЦ;
- Интелигентни измерителни системи;
- Система за икономически ефективно краткосрочно и дългосрочно планиране работата на електроенергийната система.

Към настоящия момент, преносната електрическа система на България изпълнява изискванията на системните оператори за пренос на електроенергия (ENTSO-E), а в “Research and Development Plan Committee”, който е отговорен за интелектуализация на преносните мрежи има представители на ЕСО.

Необходимото развитие на преносната електрическа мрежа, включващо разширяване на интелигентните системи, е представено пред ДКЕВР в „План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2010-2020”, приет с Протокол от 21.09.2010 г. в изпълнение на заповед № 363/13.09.2010, и утвърден от изпълнителните директори на ЕСО ЕАД и НЕК ЕАД.

Развитието на интелигентните средства за управление в разпределителните мрежи е все още в начален стадий. По-специално се проучват възможностите за въвеждане на [Министерство на икономиката, енергетиката и туризма](#)

концепцията „микромрежа“ при наличие на многобройни малки системи за производство на електрическа енергия с непостоянно и неуправляемо производство. Съществуват пилотни проекти за такива мрежи, но за по-широко въвеждане има нужда от повече изследвания. Разработени са и предложения за пилотни проекти за инсталиране на интелигентно мерене, но все още са в период на проучване.

Разпределителните дружества разработват 5 годишни планове за развитие. В тях се предвижда и постепенно въвеждане на интелигентни елементи с цел интегриране на електроенергията от ВИ. В условията на увеличаващото се производство от ВИ се въвеждат стандарти за присъединяване и до 3 години ще заработи системата SCADA. Предвижда се още:

- ◆ Въвеждане на единни обменни информационни протоколи стандартизирани на ниво SET - Европейска техническа платформа за интелигентни мрежи (Smart Grid); и
- ◆ Въвеждане на нови правила за диспечирание, определящи обсега на действие на централизираното и локално управление на мрежите с основна цел повишаване сигурността на доставките.

По-нататъшното развитие ще зависи от инвестиционната активност в областта на малката генерация, но и от възможностите на мрежите за инвестиции. Предложенията на разпределителните дружества се одобряват от Регулаторния орган (ДКЕВР), който се стреми да балансира необходимостта от инвестиции със стремежа да поддържа умерени цени на електроенергията.

Акумулирането на енергия в България е централизирано. Има значителни инсталирани мощности в ПАВЕЦ (864 MW генератори и 943 MW помпи), които дават възможност за регулиране/балансиране на консумацията и генерацията на електрическа енергия. Същевременно, с навлизането на разпределената генерация ще се развива и разпределеното акумулиране на електроенергия по различни технологии, включително и чрез електрическите автомобили, чието използване прави първите си стъпки.

г) Планира ли се увеличаване на преносната способност на междусистемните връзки със съседни страни? Ако отговорът е положителен, кои междусистемни връзки, с какви капацитети и в какви срокове?

Планира се изграждането на втора междусистемна връзка с Гърция - 400 kV въздушна електропроводна линия подстанция Марица-Изток, България - подстанция Неа Санта, Гърция. Процедурата е започнала.

Планира се изграждане и на втора междусистемна връзка със Сърбия - 400 kV въздушна електропроводна линия, подстанция Видин (или АЕЦ Козлодуй) - подстанция Бор (Сърбия). Все още не са правени практически стъпки по осъществяването на този проект.

д) Какво се прави по отношение ускоряване на разрешителните процедури във връзка с мрежовата инфраструктура? Какво е настоящото състояние и средно необходимото време за получаване на разрешение? Как това състояние може да бъде подобро? (Моля да опишете настоящото състояние и нормативна уредба, установените "тесни места" (bottlenecks) и плановете за ускоряване на процедурата, със съответен график за прилагането им и очаквани резултати.)

Действащото национално законодателство предвижда механизъм за стимулиране развитието на мрежовата инфраструктура, за да се постигне надеждно и сигурно функциониране на електроенергийната система, като предпоставка за приоритетно развитие на производството на електрическа енергия от ВИ. Законът за енергетиката определя това задължение да се възложи на собственика на преносната мрежа (съответно оператор на мрежата). Дейността му е лицензирана и той е задължен да инвестира в мрежата и да спазва показателя за надеждността на снабдяването с електрическа енергия, който е предмет на ежегодно одобрение от Министъра на МИЕТ (член 4(1), точка 4 от Закона за енергетиката). Инвестиционните разходи, необходими за изпълнението на дейността, са предмет на одобрение от ДКЕВР. По този начин на Регулатора се дава нормативна възможност да признава разходите за подобряване и разширяване на мрежата и тяхното покриване чрез цените.

Разрешенията и административните процедури за изграждането на обекти и мрежова инфраструктура са в обхвата на Закона за енергетиката и Закона за устройството на територията. Законът за енергетика предвижда специален режим за получаване на разрешение за строеж, когато изграждането или разширяването на обект и/или линейни съоръжения и оборудване за производство на електрическа енергия се извършва на имот, който е частна държавна собственост или частна общинска собственост. В този случай компетентният държавен или общински орган е задължен да учреди възмездно право на строеж без търг или конкурс в полза на лицето, което ще експлоатира енергийния обект.

Когато обаче изграждането на обекта се осъществява върху имот, който е частна собственост, енергийното дружество предварително получава възмездно право на строеж на земята, необходима за изграждане на съоръжението. В случай на отказ, или ако изпълнението е невъзможно по причини, които не зависят от енергийното дружество, имотът може да бъде отчужден в полза на държавата по условията и реда на Закона за държавната собственост.

Законът за държавната собственост от друга страна поставя изискване имоти и част от имоти, които са частна собственост, да се отчуждават само когато имотите са предназначени за изграждане на съоръжения от националната инфраструктура. В този случай отчуждаването се извършва с решение на Министерския съвет по предложение на Министъра на регионалното развитие и благоустройството и на Министъра на финансите. С оглед на изискването, определено в член 16, точка 1 от европейската Директива 2010/28/ЕО, в новия Закон за енергията от възобновяеми източници, обектите и мрежовата инфраструктура, предназначени за увеличаване на производството на електрическа енергия от ВИ, е необходимо да получат статут на обект от националната инфраструктура. По този начин ще бъде възможно прилагането на облекчена процедура за отчуждаването на частни имоти.

С оглед пълното отчитане на всички рискове за околната среда, съобразяването на евентуално кумулативно въздействие и предотвратяване разделянето на инвестиционните намерения на отделни части, с цел да се избегнат някои спънки за изпълнението на проекта, в резултат от процедурата по оценка за въздействието върху околната среда по отношение на ВИ съоръженията, бяха изготвени указания и насоки за практическо прилагане на процедурите по оценка на въздействието върху околната среда и екологична оценка на планове, програми и инвестиционни предложения, съгласно чл.81 от Закона за опазване на околната среда, както и на процедурата по оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, съгласно чл.31 от Закона за биологичното разнообразие. С писмо на МОСВ с изх. № 05-08-1024/11.02.2010 г. Указанията са изпратени до директорите на регионалните структури.

е) Как се осигурява координация между разрешенията във връзка с мрежовата инфраструктура и другите административни процедури по отношение на планирането и проектирането?

Когато за реализиране на инвестиционното намерение и/или свързаните с него съпътстващи обекти и дейности се изисква най-напред да бъде изготвен самостоятелен устройствен план (евентуално подробен устройствен план - ПУП, устройващ само конкретното намерение), или се изисква изменение на устройствен или друг план от по-високо ниво (например Общ устройствен план - ОУП и/или ПУП с по-голям териториален обхват от този, необходим за реализиране на конкретното намерение) по реда на специализираната нормативна уредба (Закон за устройство на територията или друг закон), процедурането по оценка на въздействието върху околната среда трябва да бъде

съобразено с йерархичната последователност на изискващите се планове, проучвания, проекти.

Следва да се отчете, че в зависимост от проученото местоположение за разполагане на съоръженията, е много вероятно за устройване на ВИ обекти да е наложително изготвянето на ПУП и/или изменение на ПУП, и/или изменение на ОУП, редът за допускането, изготвянето, съгласуването и приемането за които е по реда на Закона за устройство на територията.

ПУП са включени в Приложение №2 на Наредбата за екологична оценка (ЕО), и когато например с тях или с изменения на ПУП се предвижда устройване на вятърни генератори на основание чл.2, ал.2, т.1 от тази наредба, плановете следва да са предмет на преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка. Ако за намерението се налага най-напред да бъде изменен ОУП, то на основание чл.2, ал.1, т.3 от Наредбата за ЕО, изменението на ОУП също е предмет на преценяване на необходимостта от извършване на ЕО.

Със специализираната нормативна уредба, по-специално чл.138, ал.1 от Наредба №14/2005 г., също е достатъчно ясно регламентирано, че местоположението на обектите извън границите на урбанизираните територии се определя въз основа на ПУП, съответстващи на предвижданията на ОУП, ако има такива и парцеларни планове, одобрени по реда на ЗУТ.

Разрешителни процедури, административни процедури и процедури за планиране на изграждането на енергийни обекти със статут на обекти от националната инфраструктура се изпълняват с приоритет и се координират от съответната администрация.

ж) Съществуват ли приоритетни права за присъединяване към мрежата или запазени капацитетни възможности за такова присъединяване, предназначени за нови инсталации за електропроизводство от ВИ?

Нормативните изисквания и практиката на енергийните дружества за присъединяване на нови генериращи мощности към мрежата се организират на принципа "пръв заявил - пръв присъединен". В ЗВАЕИБ е заложено "приоритетно присъединяване" към мрежата на производителите на електрическа енергия от ВИ. Според проектът на ЗЕВИ, операторите на мрежите разработват планове за развитие, съответно 10 годишни за преносната и 5 годишни за разпределителните мрежи, с цел обезпечаване на сигурно интегриране на всички генератори, но преди всичко използващите ВИ. Въвежда се процедура за съгласуване на плановете, които се одобряват от Регулатора, с развитието на

генерацията. Няма въведена практика за „резервиране” на мощност за присъединяване само за производителите на електрическа енергия от ВИ.

Плановете на преносната и разпределителните мрежи съдържат допустими за присъединяване мощности по зони и нива на напрежение, с което се осигурява предварително информиране на инвеститорите относно възможностите за присъединяване.

з) Има ли изградени инсталации за електроенергия от ВИ, които са готови за присъединяване към мрежата, но не са присъединени поради мрежови ограничения? Ако отговорът е положителен, какви стъпки се предприемат за разрешаването на този проблем и кога се очаква той да бъде разрешен?

В района на Североизточна България, който е с най-висок потенциал за използване на енергията на вятъра, има изградени съоръжения, за които операторът не разрешава експлоатация на пълна мощност поради ограничението на мрежовата инфраструктура. В ход е проект за усилване и разширение на мрежата, който да реши възникналото затруднение, но административните процедури може да продължат по-дълго от очакваното.

Инвеститори проявяват голям интерес към изграждането на нови мощности - сумарно за страната до 2200 MW, но въпреки че са подписани предварителни договори за присъединяване, процесът е блокиран поради недостатъчното развитие на преносната мрежа, бавните процедури по отчуждаване на терени, продължителните съгласувателни процедури с отговорните ведомства и др.

В тази връзка, НЕК планира да разшири преносната мрежа, като изгради в този регион нови подстанции 400 kV и допълнителна мрежа за високо напрежение.

Съгласувателната процедура, която се въвежда чрез проекта на ЗЕВИ цели значително да намали или да направи малко вероятни такива забавяния.

и) Има ли въведени и публикувани от операторите на преносните и разпределителните системи правила за разпределение и поемане на разходите за техническо адаптиране на мрежата? Ако отговорът е положителен, къде са публикувани те? Как се гарантира, че тези правила се основават на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии? Има ли специални правила за производителите, които се намират в периферни райони или райони с малка гъстота на населението? (В правилата за поемане на разходите (cost bearing rules) се определя коя част от разходите се поема от производителя на електроенергия, който желае да бъде присъединен към мрежата, и коя част – съответно от оператора на преносната или разпределителната система. В правилата за разпределяне на разходите (cost sharing rules) се определя как необходимите разходи

следва да бъдат разпределени между последователно свързани производители, всички от които общо ползват реконструирани или нови електропроводи.)

Правилата за присъединяване и поемане на разходите на производители на електрическа енергия от ВИ към мрежата са описани в ЗВАЕИБ. Съгласно закона, задължението за присъединяване на производител на електрическа енергия от ВИ възниква за преносното или за съответното разпределително предприятие, което е най-близо разположено до местоположението на енергийния обект.

В условията за присъединяване преносното и разпределителното предприятия са длъжни да посочат минимална схема на присъединяване, като предвидят присъединяването да се извърши към най-близката съществуваща точка от преносната или разпределителната мрежа, както и да посочат предварителна стойност на цената за присъединяване. Разпределителното или преносното предприятие е длъжно да посочва като възможност за присъединяване и съоръженията на вече присъединени или присъединявани в момента производители или потребители.

Разходите, необходими за присъединяване на енергийния обект на производителя към съответната мрежа до границата на собственост на електрическите съоръжения, са за сметка на производителя.

Разходите, необходими за присъединяване на енергийния обект на производителя към съответната мрежа от границата на собственост на електрическите съоръжения до мястото на присъединяване, са за сметка на преносното или на съответното разпределително предприятие, като производителят дължи цена за присъединяване, включваща само преките разходи, извършени от преносното или съответното разпределително предприятие по неговото присъединяване. Разходите за разширението и реконструкцията на преносната и/или на разпределителната мрежа, свързани с присъединяването на енергийния обект, са за сметка на преносното, съответно на разпределителното предприятие и не се включват в цената за присъединяване на производителите на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници.

Съгласно законодателството срокът за присъединяване на енергийния обект към преносната или съответната разпределителна мрежа се определя в договор за присъединяване и е не по-дълъг от необходимия срок за въвеждане в експлоатация на енергийния обект и съоръженията за присъединяване.

Допълнително в Наредба № 6 от 9 юни 2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителните мрежи, приета

от Министерството на икономиката, енергетиката и туризма и публикувана в ДВ. бр.74 от 24 Август 2004 г. се определят условията и реда, както следва:

1. присъединяване на обекти на потребители на електрическа енергия и на електрически централи към преносната или разпределителните мрежи;
2. присъединяване на обекти на разпределителните предприятия към преносната мрежа;
3. промени в присъединяването на съществуващи присъединени към електрическите мрежи обекти и електрически централи;
4. сключване на договорите за присъединяване;
5. преустановяване присъединяването и снабдяването с електрическа енергия на обекти на потребители и присъединяването на обекти на разпределителни предприятия и на електрически централи.

В съответствие с член 54, алинея 4 на гореспоменатата наредба, преносното или съответното разпределително предприятие задължително присъединява всеки производител на електрическа енергия от възобновяеми и алтернативни енергийни източници, който отговаря на специфичните условия за присъединяване към мрежата, определени в тази наредба.

В Наредбата не е описана процедура как да бъдат разпределени необходимите разходи между последователно свързани производители, които общо ползват реконструирани или нови електропроводи.

В Наредбата за регулиране на цените на електрическата енергия, обн. ДВ бр.17 от 2 Март 2004 г. се описва реда, по който се регулират цените за присъединяване към мрежата. Цените за присъединяване на производители са индивидуални и включват действителните разходи за изграждане на съоръженията за присъединяване към мрежата. Ако присъединяването на производител (без производител от ВИ) изисква разширение и реконструкция на преносната или разпределителната мрежа, цената за присъединяването му включва и разходите за това разширение и реконструкция.

к) Моля, опишете как разходите за присъединяване и техническо приспособяване на мрежата се поемат от производителите и/или операторите на преносните и/или разпределителните системи? Как операторите на преносни и разпределителни системи могат да си възстановяват тези инвестиционни разходи? Планирани ли са бъдещи промени на тези правила за поемане на разходите? Какви промени предвиждате и какви резултати се очакват? (Съществуват няколко възможни варианта за разпределяне на разходите за присъединяване към мрежата.

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

Държавите-членки могат да изберат един или комбинация от тях. При "цялостното" ("deep") поемане на разходите за присъединяване разработчикът на инсталацията за генериране на електроенергия от ВИ поема редица разходи във връзка с мрежовата инфраструктура (присъединяване към мрежата, усилване и разширяване на мрежата). Друг подход е "ограниченото" ("shallow") поемане на разходите, при което разработчикът поема само разходите за присъединяване, а не и за усилване и разширяване на мрежата (те са включени в мрежовите тарифи и се плащат от потребителите). Друг възможен вариант е когато всички разходи са изцяло социализирани и са включени в мрежовите тарифи.)

Действащото национално законодателство задължава мрежовите предприятия да развиват мрежовата инфраструктура, с цел надеждно и сигурно функциониране на ЕЕС като предпоставка за приоритетно развитие на производството на електрическа енергия от ВИ. Съгласно Закона за енергетиката, собственикът на мрежата (съответно операторът на мрежата) е отговорен за развитието на мрежата. Дейността му е лицензионна и той е задължен да инвестира в мрежата и да спазва показателя за надеждност на снабдяването с електрическа енергия, който е предмет на ежегодно одобрение от Министъра на икономиката, енергетиката и туризма (член 4(1), точка 4 от Закона за енергетиката), а инвестиционните разходи, необходими за изпълнението на дейността, са предмет на одобрение от Регулатора. По този начин на Регулатора се дава нормативна възможност да признава разходите за усилване и разширяване на мрежата и тяхното покриване чрез цените.

Разпределението на разходите за присъединяване се извършва по метода "ограничено" ("shallow") поемане на разходите, като инвеститорът поема само преките разходи за присъединяване, но не и тези за усилване и разширяване на мрежата (последните се включват в цената за пренос на електрическата енергия през електропреносната мрежа и се плащат от всички потребители, пропорционално на потреблението им).

л) Съществуват ли правила за разпределяне на разходите между първоначално и по-късно присъединени производители на електроенергия? Ако не съществуват, как се отчитат ползите за по-късно присъединените производители?

Наредбата за условията и реда за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителните електрически мрежи определя техническите и финансовите условия за присъединяването. В наредбата няма процедура и определени права за поделянето на разходите по присъединяването между ползвателите на мрежата в зависимост от реда им на присъединяване към мрежата.

Съответно, ползата за производителите, които са присъединени по-късно към мрежата, не се отчита.

м) Как се осигурява предоставянето от страна на операторите на преносни и разпределителни системи на желаещите да бъдат присъединени нови производители на необходимата информация за разходите, точен график за процедурането по техните искания и индикативен график за тяхното присъединяване към мрежата?

Информацията, необходима за определяне разходите по присъединяването на нови производители от ВИ, точният график за обработката на заявленията и индикативният график за присъединяването им към мрежата, се получават от инвеститорите след подаването на заявлението за проучване на условията за присъединяване. Електрическите централи се присъединяват към съответната електрическа мрежа въз основа на предписание за условията и се сключва окончателен договор за присъединяване между преносното или съответното разпределително дружество, към чиято мрежа ще бъде осъществено присъединяването, и инвеститорият, подал заявление за присъединяване на съоръжението.

Проучване за присъединяване се извършва след издаването на разрешение за проектиране. Преди изработването на инвестиционния проект за изграждане или реконструкция на съоръжение или електрическа централа, които ще бъдат присъединени, се сключва предварителен договор за присъединяване, а след одобряването на инвестиционния проект и издаването на разрешение за строителство на обекта, който ще бъде присъединен, се сключва окончателен договор за присъединяване. В договорите се фиксира точен график за извършване на присъединяването.

Преносното или съответното разпределително предприятие изграждат съоръженията за присъединяване за своя сметка в договорените срокове и етапи и осигуряват тяхното въвеждане в експлоатация по реда на ЗУТ. При желание лицето, с което се сключва договорът за присъединяване, може да поеме задължение за изпълнение на определен вид строителни и монтажни работи по присъединяването или цялостно изграждане на съоръженията за присъединяване със съгласието на преносното или съответното разпределително предприятие.

В този случай преносното или съответното разпределително предприятие извършва контрол по изпълнението на строителните и монтажните работи в съответствие с проектите и техническите спецификации по ред, установен в договора за присъединяване, а изградените съоръжения за присъединяване се прехвърлят възмездно в собственост на

преносното или съответното разпределително предприятие на база на взаимно признати разходи.

4.2.7 Експлоатация на електрическите мрежи (член 16, параграфи 2, 7 и 8 от Директива 2009/28/ЕО)

а) Как са гарантирани преносът и разпределението на електроенергия от ВИ от страна на операторите на преносни и разпределителни системи? Осигурен ли е приоритетен или гарантиран достъп?

Законът за енергетиката дава следните определения за преноса и разпределението:

- ◆ «Преносът и преобразуването на електрическа енергия са всеобщо предлагана услуга, предоставяна от електроенергийния системен оператор».
- ◆ «Разпределението на електрическа енергия е всеобщо предлагана услуга, предоставяна от разпределителните дружества - собственици на разпределителните мрежи на определена територия, лицензирани да извършват разпределение на електрическа енергия на съответната територия».

При отказ или невъзможност да осигури преноса или разпределението, операторът носи административна отговорност според издадения лиценз.

В ЗЕ липсва явен запис за предоставяне на приоритетен или гарантиран достъп на производителите от ВИ. Тълкуването на текстовете обаче води до заключението, че този достъп е предоставен по подразбиране на вече присъединените производители, тъй като операторът на мрежата е задължен по силата на издадената лицензия, непрекъснато да подобрява и разширява мрежата, за да гарантира преноса на произведената електрическа енергия до потребителите или до пазара по всяко време, в което източникът е в наличност.

Според дефиницията в ЗЕ "достъп" е правото за използване на преносната мрежа и/или разпределителните мрежи за пренос на електрическа енергия срещу заплащане на цена и при условия, определени с наредба.

Действащото национално законодателство определя, че операторът на преносната електрическата мрежа отговаря за разширението и подобряването на мрежата и е задължен да изготвя 10-годишен план, който взема предвид възможното развитие на производството на електроенергия от ВИ и разпределението му по зони. Същото се отнася и до операторите на разпределителните мрежи, но с 5-годишни планове за развитие. Изграждането на електрически генераторни системи използващи ВИ трябва да става съгласувано с развитието на мрежите. Всяка година операторите на мрежи определят възможните за

присъединяване нови генератори по зони. След съгласуване с регулатора и МИЕТ се определят мощностите, които ще бъдат присъединени.

Достъп се гарантира на мощностите, които са включени в съгласувания списък и процесът се контролира от Регулатора.

При отказ или невъзможност да осигури достъп, операторът носи административна отговорност според издадения лиценз.

Освен административната отговорност на оператора, необходимо е да се въведе и система за изплащане на компенсация в случай на невъзможност на оператора да изпълни задълженията си. Подобни клаузи са включени в договорите за изкупуване на електроенергия, но това става на доброволно начало по инициатива на банките-кредитори, а не е нормативно задължение следено от ДКЕВР.

б) Как се осигурява, че операторите на преносни системи, при диспечерското управление на електрогенериращите инсталации, дават приоритет на тези от тях, които използват ВИ?

По силата на Закона за енергетиката "електроенергийният системен оператор регулира разпределението на електрическия товар на електроенергийната система между електрическите централи по технически и икономически критерии, като осигурява спазването на сключените договори за изкупуване на електрическа енергия". Операторът на ЕЕС или операторът на съответната разпределителна мрежа има правото да наложи временно прекъсване или ограничаване на производството на електрическа енергия (или снабдяването с електрическа енергия) при възникването на обстоятелства, изрично упоменати в Закона за енергетиката. Тези обстоятелства са свързани с поддържането на надеждното функциониране на електроенергийната система.

В ЗЕ няма изрично упоменато изискване към операторите, да ограничават производството на електрическа енергия от ВИ само в краен случай, след изчерпването на всички други възможности. Контролът за изпълнението на тези задължения се осъществява според издадения лиценз. Освен това в търговските договори е предвидена възможност за компенсиране на производителите на електрическа енергия от ВИ при невъзможност на оператора да изпълни задълженията си.

Липсва обаче практика за начина на изчисляване на компенсациите.

в) Как се вземат мерки във връзка с оперирането на мрежата и пазара за свеждане до минимум на ограничаването на електропроизводството от ВИ? Какви видове мерки са планирани и кога се очаква да бъдат приложени? (За постигането на пазарни и мрежови условия, даващи възможност за включване на различни ресурси,

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

може да се използват мерки като например търгуване в по-голяма близост до реалното време (преминаване от прогнозиране и определяне на графика на електропроизводителите за следващия ден към провеждане на тези дейности в рамките на текущия ден), събиране на пазарни зони, осигуряване на достатъчен капацитет за трансгранични междусистемни връзки и търговия, подобряване на сътрудничеството между съседните системни оператори, използване на усъвършенствани средства за комуникация и контрол, управление на електропотреблението и активно участие на потребителите в пазарите (чрез двупосочни комуникационни системи – интелигентно мерене), увеличаване на децентрализираното производство и на акумулирането (например чрез електрически автомобили) и активно управление на разпределителните мрежи (интелигентни мрежи).

Досега не е възниквала необходимост и не е имало случаи на ограничаване работната мощност на производители на електрическа енергия от ВИ от гледна точка управлението на ЕЕС. Възниквали са отделни случаи на ограничаване на производството на електрическа енергия от ВИ в Североизточна България поради недостатъчна пропускателна способност и претоварване на електрическата мрежа в района. С навлизане на все повече производители от ВИ обаче, както и поради съществуващите ограничения в мрежата, такива проблеми вероятно ще възникват по-често. С оглед избягване ограничаване на производството от ВИ, операторите на мрежата изпълняват следните мерки:

- ◆ Задължително включване на заявената производствена мощност на производителя от ВИ в диспечерския график за производство;
- ◆ Точно спазване на диспечерския график на производителите от ВИ при условие, че не се нарушава сигурността на енергоснабдяването;
- ◆ Двустранно съгласуване на периода за провеждане на плановете ремонти на инсталациите за производство от ВИ и мрежовите съоръжения през годината;
- ◆ Съкращаване на времето за планови и аварийни ремонти до технически възможния минимум;
- ◆ Ежегодно включване в инвестиционната програма на оператора на мрежата на средства за развитие и усилване на мрежата в региони с висок потенциал на ВИ.

Обмисля се възможността от въвеждане на подхода пазар „ден напред“, дори пазар „час напред“ в рамките на текущия ден, активно участие на потребителите и производителите в работата на пазара, увеличаване акумулиращите възможности на

системата, както и развитие на интелигентни мрежи. Всички тези мерки ще намалят до минимум ограничаването на производството от ВИ по технически причини.

г) дали енергийния регулатор е информиран за тези мерки? Има ли той необходимата компетентност да провежда мониторинг и да осигурява изпълнението на тези мерки?

В случай на необходимост от ограничаване, проектът на ЗЕВИ предвижда операторът на преносната или на разпределителната електрически мрежи ежегодно да докладва на ДКЕВР за случаите на значително намаляване на количествата пренесена и разпределена електрическа енергия от ВИ и за предприетите от него мерки за предотвратяване намаляването на тези количества.

Регулаторната комисия (ДКЕВР) има компетентност да разрешава спорове между лицензианти и по силата на тази компетентност може да провежда мониторинг.

д) Интегрирани ли са в пазара на електроенергия инсталациите за производство на електроенергия от ВИ? Можете ли да опишете как? Какви са техните задължения във връзка с участието им в пазара на електроенергия?

Централите, които произвеждат електрическа енергия от ВИ могат свободно да изберат дали да участват в търговията на свободния пазар на електроенергия, равнопоставено с останалите участници или да изберат схемата за подкрепа чрез преференциална тарифа. При преференциалната тарифа производителите от ВИ сключват дългосрочни договори за задължително изкупуване на произведената електрическа енергия по регулирана цена и нямат отговорност за интегрирането ѝ на пазара. Те не участват в търговията на свободния пазар и са освободени от заплащане за достъп до мрежата.

В случай, че производителят на електроенергия от ВИ избере да участва на пазара на електроенергия и има сключени договори за доставка, общественият доставчик, съответно крайните снабдители, изкупуват цялото количество електрическа енергия, за което има издаден сертификат, с изключение на количествата, за които производителят има сключени договори по свободно договорени цени или с които участва на балансиращия пазар, както и количеството енергия, произведено за собствени нужди.

е) Какви са правилата при плащанията на такси по тарифите за пренос и разпределение от страна на производителите на електроенергия от ВИ?

Производителите на електрическа енергия от ВИ, когато са избрали преференциална тарифа, са освободени от такси за достъп, пренос и разпределение. В случай на участие на свободния пазар те са равностойни на останалите участници на пазара.

4.2.8 Включване на биогаз в мрежите за природен газ (член 16, параграфи 7, 9 и 10 от Директива 2009/28/ЕО)

а) Как се осигурява, че заплащането на такси по тарифите за пренос и разпределение не е дискриминационно спрямо газовите горива, получени на база ВИ?

В България има производство на биогаз, предимно от градски пречиствателни станции за отпадни води (ГПСОВ), но той се употребява за собствени и местни нужди и до момента не се интегрира в съществуващите мрежи за природен газ. С разширяване на производството на биогаз ще се разработят правила за присъединяване на производителите в мрежите, като освен спазването на техническите правила ще се изискват предварителни лабораторни анализи.

В проекта на Закона за енергията от ВИ се предвижда въвеждането механизми за насърчаване производството и потреблението на газ от ВИ.

б) Правена ли е оценка на необходимостта от разширяване на мрежовата структура за природен газ, така че да се улесни включването на газ от ВИ? Какъв е резултатът от оценката? Ако не е правена досега, предвидена ли е такава оценка в бъдеще?

Все още не е правена оценка на необходимостта от разширяване на мрежовата структура за природен газ, поради липса на съответен инвеститорски интерес. При поява на адекватен инвеститорски интерес, правителството ще инициира изготвянето на такава оценка.

в) Публикувани ли са технически правила за присъединяване към мрежата на инсталации за биогаз и тарифи за такова присъединяване? Къде са публикувани тези правила?

В момента няма разработени технически правила и тарифи за присъединяване към мрежата на инсталации за биогаз. При поява на адекватен инвеститорски интерес, правителството ще инициира изготвянето на такива технически правила и тарифи.

4.2.9 Развитие на инфраструктурата на топлофикационни и мрежови охладителни системи (член 16, параграф 11 от Директива 2009/28/ЕО)

а) Моля, представете оценка на необходимостта от нова инфраструктура на топлофикационни и мрежови охладителни системи (district heating and cooling infrastructure), използващи възобновяеми енергийни източници и допринасящи за изпълнение на целта за 2020 г. Има ли, въз основа на тази оценка, планове за
Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

насърчаване на такива инфраструктурни проекти в бъдеще? Какви са очакваните приноси от страна на големи централи на база биомаса, слънчеви и геотермални съоръжения за топлофикационните и мрежовите охладителни системи?

По оценка на Асоциацията на топлофикационните дружества в България, до 2020 г. в топлофикационните предприятия ще бъдат въведени в експлоатация нови инсталации за оползотворяване на енергия от биомаса с обща отоплителна мощност 99.2 MW. Общата топлинна енергия, произведена от тези инсталации, се оценява на 416.6 GWh/година.

Липсва информация някое топлофикационно дружество да планира да използва слънчева енергия или да са извършени проучвания по този въпрос.

По-голяма част от геотермалната енергия ще бъде използвана за локално отопление и по-малко - за централно отопление. Въпреки че понякога е трудно да се разграничат двата вида, може да се прогнозира, че необходимата до 2020 г. нова мощност от геотермални източници за централно отопление е 7,5 MW, а годишното производство на топлинна енергия се оценява на 25,8 GWh/година.

Инфраструктурата за използване на ВИ (биомаса главно) за отопление се развива конкретно за всеки проект. Това се отнася както за нови отоплителни централи, така и за работещите, при които изкопаемите горива - газ, въглища, петрол - се допълват с ВИ.

Засега няма оценка на необходимостта от инфраструктура за охлаждане поради все още незначителния инвеститорски интерес и нерешени технически проблеми.

За увеличаване на дела на ВЕИ в топлофикационните и охладителните системи влияние ще окаже:

- ◆ нормативното изискване за използване на минимално количество ВЕИ в сградите. В момента това изискване е за дял от 15 %, което съответства само на енергията необходима за БГВ. В процеса на хармонизиране с новата директива за EPBD ще се предвиди увеличение на минималното количество от ВИ, като се включи и климатизацията. За публичните сгради това изискване ще е задължително, докато за жилищните ще се приложи съответната схема за подкрепа, която да направи инвестицията икономически оправдана.
- ◆ Проектът на ЗЕВИ предвижда опростяване на процедурите за получаване на разрешения за изграждане на локални и индивидуални отоплителни и охладителни системи. Освен това насърчаването на потреблението на енергия от ВИ за отопление и охлаждане се извършва чрез различни схеми за подпомагане:

Към настоящия момент по Оперативна програма „Регионално развитие” са публикувани 9 схеми за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, свързани с такива [Министерство на икономиката, енергетиката и туризма](#)

проекти. Сключени са 237 договора на стойност 503 млн. лв. за ремонт, реконструкция и внедряване на мерки за енергийна ефективност в обекти публична собственост от образователната, социалната и културната инфраструктура. Обновени са над 100 сгради в резултат на приключили проекти.

Финансираните дейности са за извършване на обследване за енергийна ефективност; внедряване на мерки за енергийна ефективност, включващи топлоизолация, подмяна на дограма, локални инсталации и/или връзки към системите за топлоснабдяване, газоснабдяване; внедряване на инсталации/съоръжения, основани на използването на алтернативни възобновяеми енергийни източници.

Съгласно Индикативната годишна работна програма за 2011 г. през м. юни 2011 г. ще бъдат публикувани две схеми, пряко свързани с енергийна ефективност, по операция 1.2 „Жилищна политика”, Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие

- ◆ Използването на системи за когенерация за отопление на прилежащите сгради са сред предписваните мерки при обследванията за енергийна ефективност на промишлени системи с годишно потребление на енергия над 3000 3000 MWh (по ЗЕЕ).

4.2.10 Биогорива и други течни горива от биомаса – критерии за устойчиво развито производство и верификация на тяхното спазване (членове от 17 до 21 от Директива 2009/28/ЕО)

а) Как критериите за устойчиво развитие при производството на биогорива и други течни горива от биомаса (sustainability criteria for biofuels and bioliquids) ще бъдат приложени на национално равнище? (Планирана ли е правна уредба за това прилагане? Каква ще бъде институционалната структура?)

Критериите за устойчивост на биогоривата и течните горива от биомаса са формулирани в проекта на ЗЕВИ. Предвидено е задължение на министъра на околната среда и водите да разработи и прилага механизъм за надеждно и независимо одитиране на подаваната от икономическите оператори информация относно изпълнение на изискванията на критериите за устойчивост на биогоривата и течните горива от биомаса.

В наредба към проекта на ЗЕВИ ще бъде определен националният орган, отговорен за одитиране на съответствието с критериите за устойчивост информацията. С нея ще се формулират условията и редът за набиране и предоставяне на информация от икономическите оператори, условията и редът за извършване на одит за съответствие на биогоривата и течните горива от биомаса с критериите за устойчивост и за издаването и

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

отнемането на сертификатите за съответствие на суровините, биогоривата и течните горива от биомаса с критериите за устойчивост. Срокът за разработване и приемане на наредбата е 6 месеца след приемането на проекта на ЗЕВИ.

б) Как ще бъде осигурено, че биогоривата и другите течни горива от биомаса, които се отчитат за изпълнение на националната цел за енергия от ВИ, на националните задължения за такава енергия и/или съответстват на изискванията за финансово подпомагане, отговарят на критериите за устойчиво развитие при производството, формулирани в член 17, параграфи от 2 до 5 от Директива 2009/28/ЕО? (Ще има ли национална институция или орган, отговаряща (отговарящ) за мониторинга и верификацията на спазването на тези критерии?)

Проектът на ЗЕВИ предвижда създаването на Национален орган - агенция, която да изпълнява горепосочените дейности в съответствие с критериите за устойчивост.

в) Ако предстои мониторингът на спазването на критериите да бъде възложен на национална институция или орган, дали тази институция или орган вече съществува? Ако отговорът е положителен, моля, посочете коя е тя. Ако отговорът е отрицателен, кога тя ще бъде създадена?

Не може да се каже точна дата, но предвиденият орган ще бъде определен в нормативните документи, които се разработват в рамките на транспонирането на Директива 2009/28/ЕС и Директива 2009/30/ЕС.

г) Моля да предоставите информация за съществуването на национална правна уредба за зонирание на видовете земи и национален поземлен регистър, които да се използват за проверяване на спазването на член 17, параграфи от 3 до 5 от Директива 2009/28/ЕО. Как икономическите оператори могат да получат достъп до тази информация? (Моля да предоставите информация относно наличието на правила и разграничения между различните видове статут на земите, като например район на биоразнообразие, защитен район и т.н.; както и информация за компетентния национален орган, който ще наблюдава този поземлен регистър и промените в статута на земите).

МОСВ ползва национален поземлен регистър, предоставен от Министерството на земеделието и храните. Всички защитени територии в смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ) са отразени в карта на възстановената собственост на съответните земища. Предстои такова отразяване и на защитените зони в смисъла на чл. 6 от Закона за биологичното разнообразие.

Компетентната национална институция, която следи за поземления регистър и промените в използването на земите и Министерството на земеделието и храните, в частност неговите териториални поделения.

д) По отношение на защитените райони, моля да предоставите информация по кой национален, европейски или международен защитен режим са класифицираните.

В България е изградена Национална екологична мрежа, включваща:

- ◆ защитени зони, в които могат да участват защитени територии;
- ◆ защитени територии, които не попадат в защитените зони.

Категориите защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии] са следните:

- ◆ Резерват;
- ◆ Национален парк;
- ◆ Природна забележителност;
- ◆ Поддържан резерват;
- ◆ Природен парк;
- ◆ Защитена местност.

Защитените зони са предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение. По смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), защитените зони са два вида: защитени зони за опазване на дивите птици и защитени зони за опазване природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Разработването на ЗБР се основава на 2 европейски директиви в областта на околната среда, по конкретно за опазване на биоразнообразието - Директива 92/43/ЕО за запазването на природните местообитания, на дивата флора и фауна и Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици. При разработването на националното законодателство са използвани и редица международни конвенции.

е) Каква е процедурата за изменение на статута на земите? Кой наблюдава и докладва на национално равнище измененията в статута на земите? Колко често се актуализира регистърът за зонирването на земите (ежемесечно, ежегодно, на всеки две години и т.н.)?

Процедурата за промяна на предназначението на земеделските земи за неземеделски нужди се извършва съгласно глава V от Закона за опазване на земеделските земи, ДВ бр. 35 от 24 април 1996 г., изм. и доп. ДВ бр.103/2009 и глава V от Правилника за прилагане Закона за опазване на земеделските земи, приет ПМС № 240 от 24.09.1996 г., ДВ бр. 84 от 4.10.1996 г., изм. и доп. Бр. 62/2009 от Комисията за земеделските земи към Министерството на земеделието и храните.

Наблюдението и докладването на национално равнище се извършва от министъра на земеделието и храните.

Промяната на предназначението на земите от горския фонд се извършва съгласно Закона за горите, ДВ бр. 125/1994 г., изм. и доп. Бр. 103/2009 г.

Съгласно чл. 2, ал. 3 от Закона за опазване на земеделските земи промяна на предназначението на земеделска земя се допуска само по изключение, при наличие на доказана нужда и при спазване реда и условията на ЗОЗЗ и подзаконовите актове по прилагането му.

Процедурата за промяна предназначение на земеделска земя започва с подаване на молба до кмета на общината, където се намира имота за допускане на ПУП за изменение. Към молбата се прилагат следните документи:

- ◆ Документ за собственост;
- ◆ Удостоверение за наследниците (при необходимост);
- ◆ Скица от общинска служба „Земеделие и гори” (ако имотът е земеделска земя),
- ◆ Ситуационна скица или кадастрална карта (ако имотът е в населено място без план);
- ◆ Съгласувателни писма от електроразпределителното дружество и дружеството за водоснабдяване;
- ◆ Протокол от Общинско пътно управление и КАТ-ПП, ако имотът е прилежащ на път от републиканската пътна мрежа;
- ◆ Скица - предложение за изменение на плана, съгласно чл.134, ал.2 от ЗУТ;
- ◆ Задание за проектиране, отразяващо инвестиционни намерения, съгласно чл.124, ал.7 и чл.125 от ЗУТ;
- ◆ Списък с имената, адресите, а при възможност и с телефоните на всички заинтересовани собственици;
- ◆ Становище от РИОСВ;

- ◆ Квитанция за платена такса.

Обикновено срокът за издаване на заповедта на кмета за допускате до изработване на ПУП е един месец.

Преписката се внася в Областна дирекция „Земеделие и гори“ за определяне и утвърждаване на площадки за строителство, трасета за линейни обекти и терени и включване в границите на населените места и селищните образувания на имота съгласно чл. 30 от ППЗОЗЗ ако площта на имота е до 50 дка. (за имоти над 50 дка, преписките се подават в Комисията за земеделските земи създадена към Министерството за земеделието и храните).

За всеки обект се комплектоват два броя преписки - едната оригинал, а другата копие.

Преписката, която се внася в Областната дирекция трябва да включва:

- ◆ Предложение от собственика за утвърждаване на площадка или трасе за изграждане на обект върху земеделска земя - свободен текст;
- ◆ Актуална скица на имота;
- ◆ Удостоверение за поливност на земята
- ◆ Акт за категорията на земята;
- ◆ Становище от РИОКОЗ;
- ◆ Становище от РИОСВ;
- ◆ Проект за ПУП (подробен устройствен план) и обяснителна записка.
- ◆ Протокол/заповед за допускане изработка на ПУП за имота;
- ◆ Решение за изработване на ПУП;
- ◆ Документ за собственост;
- ◆ Пълномощно, когато лицето подаващо документи не е собственик;
- ◆ Актуално състояние, ако собственика е фирма;
- ◆ Удостоверение по чл. 17 от Закона за устройство на черноморското крайбрежие ако имотът е в землище граничещо с бреговата ивица.

След като Комисията по чл. 17 утвърди площадка за имота, преписката се връща в общината за получаване на заповед на кмета за одобряване на ПУП. Преписката със всички документи отново се връща в Областна дирекция „Земеделие и гори“ за да бъде разгледана на втора комисия и да бъде издадено решение на комисията по чл. 17 за промяна

[Министерство на икономиката, енергетиката и туризма](#)

предназначението на земеделската земя. Необходимо е да се платят дължимите държавни такси за промяна предназначението на земята, за да се получат документите. В 7-дневен срок от влизането в сила на решението за промяна на предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди, съответната комисия изпраща препис от него на службата по кадастъра по местонахождението на имота за нанасяне в кадастъра. Когато с решението за промяна на предназначението на част от поземления имот се образуват нови имоти съгласно чл. 24, ал. 3 от Закона за кадастъра и имотния регистър, службата по кадастъра дава идентификатор на новообразуваните поземлени имоти (чл. 25 от ЗОЗЗ във връзка с чл. 52, ал. 2 от Закона за кадастъра и имотния регистър). След нанасянето в кадастъра, по искане на собственика, границите на поземления имот се означават на място с трайни знаци въз основа на кадастралните данни от съответната служба по кадастъра по местонахождението на имота (чл. 26 от ЗОЗЗ и 42, ал. 2 от ПЗОЗЗ).

ж) Как се осигурява и верифицира на национално равнище спазването на добрите агро-екологични практики и другите кръстосани изисквания (съгласно член 17, параграф 6 от Директива 2009/28/ЕО)?

Производителите на суровини за горива и течни горива от биомаса следва да поддържат цялата територия за производство като спазват:

- ◆ Условието за поддържане на земята в добро земеделско и екологично състояние, одобрени съгласно Закона за подпомагане на земеделските производители.
- ◆ Минималните изисквания за торене и използване на продукти за растителна защита съгласно приложение № 5 и правилата за добра земеделска практика утвърдени съгласно чл. 6, т. 1 от Наредба № 2 от 2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници.
- ◆ Изисквания по чл. 6, ал. 1 и 2 от Закона за опазване на земеделските земи и чл. 14, ал. 1 от Закона за защита на растенията.
- ◆ Изисквания по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за опазване на земеделските земи
- ◆ При използване за производство на суровини на земи с висока природна стойност включени в списъка с физическите блокове със земеделски земи с висока природна стойност съгласно приложението към Заповед № РД 09-59/02.02.2010 г. на Министъра на земеделието и храните се прилагат:
- ◆ Изискванията по чл. 46 от Закона за биологичното разнообразие и чл. 64, т. 3 от Закона за лова и опазване на дивеча.
- ◆ Изискванията за поддържане на затревени площи с висока природна стойност по чл. 41 и чл. 42 от Наредба № 11 от 6 април 2009 г. за условията и реда за [Министерство на икономиката, енергетиката и туризма](#)

прилагане на мярка 214 „Агроекологични плащания” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г.

з) Възнамерявате ли да съдействате за създаването на доброволна(и) "сертификационна(и)" схема(и) по отношение на устойчиво развитото производство на биогорива и други течни горива от биомаса, както е описано в член 18, параграф 4, втора алинея от Директива 2009/28/ЕО? Ако отговорът е положителен, по какъв начин?

Тази възможност ще бъде заложена в новия закон за възобновяемите източници, наред с определянето на задължителни цели за търговците на гориво и в Закона за чистотата на атмосферния въздух във връзка с транспонирането на Директива 2009/30/ЕС по отношение на спецификацията на бензина, дизеловото гориво и газьола и за въвеждане на механизъм за наблюдение и намаляване на нивата на емисиите на парникови газове. Схемата може да се базира на схемите, заложени в Закона за енергийна ефективност, за определяне на индивидуални цели за пестене на енергия, издаване на сертификати за реализирано пестене на енергия и планирано въвеждане на "бели" сертификати за мерки за енергийна ефективност.

МОСВ ще съдейства за определяне на въздействието на спестените парникови газове от биогорива и течни горива от биомаса в съответствие с чл. 19 (1) на директивата.

4.3. Схеми за подпомагане и насърчаване на използването на енергия от ВИ в сектора на електроенергията, прилагани от държава-членка или от група от държави-членки

Регулиране

Не е все още развита нормативна база, която да определя цели и задължения.

- а) Кое е правното основание за това задължение/цел?*
- б) Има ли специфични цели за отделни технологии?*
- в) Какви са конкретните задължения/цели по години (по технологии)?*
- г) Кой трябва да изпълни задължението?*
- д) Какви са последиците при неизпълнение?*
- е) Съществува ли механизъм за надзор върху изпълнението?*
- ж) Съществува ли механизъм за промяна на задълженията/целите?*

Финансово подпомагане

Преференциални цени

а) Какво е наименованието и кратко описание на схемата?

Финансовото подпомагане за електрическа енергия, произведена от ВИ, става под формата на „Преференциални цени за електрическа енергия, произведена от ВИ” (feed-in tariffs).

Законът за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата] определя преференциални цени за електрическата енергия, произведена от ВИ, с изключение на енергията, произведена от водно-електрически централи с инсталирана мощност над 10 MW и централи на биомаса с мощност над 5 MW. Преференциалната цена [лв./MWh] се определя като 80 на сто от средната продажна цена за предходната календарна година на обществените или крайните снабдителни и добавка, определена от ДКЕВР по критерии, които зависят от технологията и вида на първичния енергиен източник. Добавката не може да бъде по-малка от 95 на сто и не по-висока от 105 на сто от стойността си за предходната календарна година. Регулаторът всяка година разработва документ, определящ преференциалните цени по технологии и някои технически параметри.

б) Схемата доброволна ли е или задължителна?

Участието в схемата е доброволно. Всички производители на електрическа енергия от ВИ предпочитат да я използват, тъй като преференциалните цени са по-високи от пазарните. В случай че производителят не участва в схемата, той може да участва равноправно (без никакво предимство) в работата на свободния пазар на електроенергия.

в) Кой управлява схемата? (Институция, която я прилага, наблюдаващ орган)

Схемата се прилага и контролира от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране.

г) Какви мерки са взети за осигуряване на наличието на бюджетните средства/финансирането, необходими за постигането на националната цел?

Разходите, свързани с тази схема не се покриват от бюджета. Те се включват в цената за пренос на електрическа енергия, като по този начин се заплащат от всички потребители, пропорционално на тяхното потребление.

д) Как схемата съответства на изискванията за дългосрочна сигурност и надеждност?

Съгласно ЗВАЕИБ, преференциалните цени се прилагат за срок от 25 години за електрическа енергия, произведена от слънчеви и геотермални източници и за срок от 15 години за електрическа енергия, произведена от ВЕЦ до 10 MW други ВИ. Освен това дългосрочната сигурност се гарантира от разпоредбата на Закона, според която цената на електроенергията не се изменя за целия срок на договора за изкупуване.

е) Дали схемата периодично се преразглежда? Какъв вид механизъм съществува за обратно въздействие (feed-back) или настройка (adjustment)? Как е била оптимизирана схемата досега?

Регулаторът (ДКЕВР) всяка година, не по-късно от 31 март, определя преференциалните цени. Коригирането е компетентност на ДКЕВР. Постепенно обхватът на схемата се разширява, като покрива всички основни ВИ за производство на електрическа енергия - слънчеви източници, биомаса, геотермални източници, вятър и водни източници. Освен това срокът за прилагане на преференциални цени за слънчеви и геотермални инсталации беше удължен от 12 години на 15/25 години. И накрая, преференциалните цени се актуализират всяка година.

ж) Различна ли е оказваната помощ в зависимост от технологията?

Подпомагането е различно и зависи както от вида ВИ, така и от конкретната технология. (виж специалните въпроси за преференциалните цени по-долу.)

з) Какви са очакваните въздействия, изразени като енергопроизводство?

Такива изчисления не са правени, защото в схемата няма зададени цели и задължения, но резултатите показват много висок интерес към изграждане на ветрови и слънчеви инсталации.

Като се има предвид инертността на изграждането на инфраструктурата - електропроводни линии, подстанции, акумулиращи съоръжения, резервни мощности, системи за управление и др. - прогнозата за 2020 г. е да бъдат изградени 1200 - 1300 MW ветрови турбини и 300 - 320 MW слънчеви преобразуватели.

За да се направи оценка на разходите за поощряване на ВЕ (чрез преференциални тарифи) се приемат следните ограничаващи условия:

- ◆ Средната цена на електроенергията произвеждана от българската генерираща система е 35 €/MWh
- ◆ Цената на емисиите на CO₂ постепенно нараства от 15 €/t през 2010 г до 30 €/t през 2020 г.

- ◆ Преференциалните цени на електроенергията от водни централи и биомаса остават постоянни през целия период.
- ◆ Преференциалните цени на електроенергията от ветрови турбини намалява до 90 % от тази през 2011 г.
- ◆ Преференциалните цени на електроенергията от фотоелектрични преобразуватели намалява с до 65 % от тази през 2011
- ◆ Емисиите на CO₂ за генериращата система намаляват от 0,55 t/MWh of 0.46 t/MWh

При тези условия разходите за преференциални тарифи до 2020 г. се определят от следващата таблица, в която са включени само технологиите с най-значително влияние:

Разходи на потребителите за подкрепа на ВЕ през периода 2010 - 2020 и произведена като резултат електроенергия

Технология	GWh	Costs of support ¹ , k€
Водни електрически централи до 1 MW	1321	75749
Водни електрически централи от 1 до 10 MW	6392	141941
Слънчеви преобразуватели	2916	887794
Ветрови турбини	21564	1052850
Твърда биомаса	3611	315624
Биогаз	2360	38490
Всичко	35803	2042000

¹ Разходите за подкрепа на производството на електроенергия от ВЕИ е изчислена като разлика от цената на въглищно централи, която заплаща квоти за въглероден двуокис, и преференциалната тарифа на съответната технология

В таблицата не са включени разходите за интегриране на производителите към електрическата мрежа - разширение, резервиране, акумулиране и управление, които може да се оценят на около 10 - 20 % от инвестициите във възобновяема енергия в зависимост от разгръщането на генерацията.

и) Дали помощта зависи от изпълнението на критерии за енергийна ефективност?

Помощта за ВИ не зависи от ефективността на инсталацията. Такива критерии съществуват само при схемата за подпомагане на комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия, което е независимо от вида на първичното гориво - изкопаемо или ВИ.

к) Дали мярката е съществуваща? Моля, посочете съответния национален нормативен акт?

Това е съществуваща мярка, уредена със Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата.

Действащият в момента национален нормативен акт е: „Решение на ДКЕВР № Ц-018 от 31.03. 2010 г. за определяне на преференциална цена за продажба на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW” .

л) Дали схемата е планирана за бъдеще време? Кога тя ще влезе в действие?

Схемата действа.

При транспонирането на Директива 2009/28/ЕС в Закона за енергията от ВИ, преференциалните цени за изкупуване на енергията ще бъде включена отново като мярка. Предвижда се преференциалната цена на електрическата енергия, произведена от ВИ, да не се изменя за срока на договора за изкупуване. Държавната комисия за енергийно и водно регулиране ежегодно определя преференциални цени за изкупуване на електрическа, топлинна енергия и енергия за охлаждане, произведена от ВИ, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW.

м) Каква начална и каква крайна дата (продължителност) е зададена за цялата схема?

По сега действащия ЗВАЕИБ, схемата се прилага за всички инсталации, въведени в експлоатация преди 31 декември 2015 г.

Срокът на договорите е 25 години - за електрическата енергия, произведена от геотермална и слънчева енергия, и съответно 15 години - за електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, както и за електрическа енергия, произведена от други видове възобновяеми енергийни източници. Сроковете за задължително изкупуване започват да текат:

- ♦ от датата на въвеждане в експлоатация на енергийния обект, а за енергийни обекти, въведени в експлоатация след 31 декември 2015 г., сроковете се намаляват с времето от тази дата до датата на въвеждане в експлоатация на енергийния обект.

н) Зададени ли са максимална и минимална мощност (размер) на системите, които отговарят на условията за предоставяне на помощ?

За производство на електроенергия от вятърни и слънчеви инсталации цените са диференцирани според мощността, а за геотермалните източници цената е независима от мощността.

При производството на електрическа енергия от биомаса максималната инсталирана мощност е 5 MW.

Максималната мощност за отговарящите на критериите водноелектрическите централи е 10 MW.

о) Възможно ли е един и същ проект да бъде подпомогнат по повече от една мярка за оказване на помощ? Кои мерки могат да бъдат съчетавани?

Преференциалната цена е единственият финансов механизъм за подпомагане електропроизводството от ВИ, описан в енергийното законодателство. Възможно е инвеститорите да са в състояние да си осигурят допълнително финансово подпомагане от други (които не са описани в българското законодателство) фондове. Няма ограничения по отношение на такива възможности.

Преференциите, които предлага Законът за насърчаване на инвестициите(21) и правилника за неговото прилагане са еднакви за всички инвестиционни намерения от даден клас и не е специален режим само за инвестиции във ВИ. Предлаганите мерки за насърчаване на инвестициите са насочени към създаване на по-благоприятна бизнес среда и инвестиционен климат

Преференциите, които предлага Законът за насърчаване на инвестициите и правилника за неговото прилагане са еднакви за всички инвестиционни намерения от даден клас и не е специален режим само за инвестиции във ВИ. Предлаганите мерки за

насърчаване на инвестициите са насочени към създаване на по-благоприятна бизнес среда и инвестиционен климат:

- ◆ Облекчено административно обслужване
- ◆ Изграждане на присъединяващата инфраструктура за сметка на бюджета - електроенергия, пътища, газ, вода, канализация, железни пътища, комуникации и др.

п) Съществуват ли регионални/местни схеми? Ако отговорът е положителен, моля, дайте информация по същите въпроси.

Не съществуват регионални или местни схеми различни от националните.

р) Какъв вид помощ се предоставя по схемата? (Субсидии, безвъзмездна помощ за капиталови разходи (capital grants), нисколихвени заеми, освобождаване от данъци или намаление на данъци, възстановяване на данъци)

Преференциалната цена може да се разглежда като вид субсидия, която на практика се покрива от крайния потребител.

с) Кой може да се възползва от схемата? Отнася ли се тя за точно определена(и) технология(и)?

Производителите на електроенергия от ВИ, с изключение на водноелектрическите централи (ВЕЦ) с инсталирана мощност над 10 MW

т) Дали заявките за помощ могат да бъдат подавани и удовлетворявани непрекъснато, или има периодични покани? Ако поканите са периодични, моля, опишете колко често са те и какви са техните условия?

Преференциалната цена е валидна за целия срок на договора и не трябва да се подават нови покани или заявление.

Европейски фонд за регионално развитие

а) Какво е наименованието и кратко описание на схемата?

Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР), предлага подкрепа за ВЕИ проектите. Около 66.5 млн евро са отделени за ВЕИ проекти за програмния период 2007-2013 (2.1% от общия ЕФРР бюджет за страната). ЕФРР основно финансира публични (нестопански) организации. Субсидията за публичните организации е до 100%, докато при частните - от 50 до 70%, в зависимост от размера на предприятието. Финансират се само несвързани с мрежата ВЕИ инсталации.

Фондът предоставя финансиране за ВЕИ по две програми:

- ◆ Оперативна програма „Регионално развитие” управлявана от МРРБ
- ◆ Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността” управлявана от МИЕТ.

Оперативна програма „Регионално развитие” финансира само публични организации - общини, и асоциации на общини, общински и държавни фирми, предприятия за обществен транспорт, здравни заведения, социални и учебни институции, местни, регионални и национални туристически организации, областни администрации и др.

Финансират се проекти за разширяване използването на ВЕИ в сградите и транспорта за отопление и замяна на електроенергията и природния газ.

Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността” финансира малки и средни предприятия и - ограничено - големи предприятия. Дейностите обхващат пред-проектни проучвания, технически планове, обновяване на сгради с използване на ВЕИ, комбинирано производство на топлина и електроенергия от ВЕИ и др.

б) Схемата доброволна ли е или задължителна?

Участието в схемата е доброволно. Желаящите да се облагодетелстват от тази схема е необходимо да кандидатстват за получаване на финансирането.

в) Кой управлява схемата? (Институция, която я прилага, наблюдаващ орган)

Схемата се управлява от министерствата, които отговарят за прилагането на програмите: МИЕТ и МРРБ.

г) Какви мерки са взети за осигуряване на наличието на бюджетните средства/финансирането, необходими за постигането на националната цел?

Основната част от разходите, свързани с тази схема, се получават от ЕС. Държавата гарантира осигуряването на национално съфинансиране за всички одобрени проекти.

д) Как схемата съответства на изискванията за дългосрочна сигурност и надеждност?

Програмният период е относително дълъг - 2007-2013 г., а финансираните дейности отговарят на изискванията за устойчивост.

е) Дали схемата периодично се преразглежда? Какъв вид механизъм съществува за обратно въздействие (feed-back) или настройка (adjustment)? Как е била оптимизирана схемата досега?

Схемата се разглежда периодично. Обратната връзка се осъществява от управляващите органи МИЕТ - за програма конкурентоспособност и МРРБ - за програма регионално развитие. Обратната връзка се отразява ежегодно в Годишната работна програма на съответната оперативна програма.

ж) Различна ли е оказваната помощ в зависимост от технологията?

В относителен размер (част от инвестиционните разходи), помощта е еднаква за всички технологии, но абсолютният размер на помощта може да е различен.

з) Какви са очакваните въздействия, изразени като енергопроизводство?

Заложени са индикатори за отчитане на ефекта от Програмите - въздействията зависят както от нивото на усвояемост на средствата, така и от избраната технология.

До сега не са правени такива прогнози.

Като индикатор по ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” е заложен 10% дял на енергията от ВЕИ спрямо общото потребено количество енергия в подкрепените предприятия в края на програмния период.

По отношение на ОП „Регионално развитие” са заложени следните индикатори:

- BG161PO001/1.1-09/2010 „Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура в градските агломерации”:
  - Икономия на енергия - 57 467,352 МВтч/г;
  - Намаляване на емисиите на парникови газове (CO₂ и еквивалентни)-- 22,482 kt/средногодишно
- BG161PO001/4.1-03/2010 „Подкрепа за прилагане на мерки за енергийна ефективност в общинската образователна инфраструктура на 178 малки общини”:
  - Икономия на енергия - 28 313,263 МВтч/г;
  - Намаляване на емисиите на парникови газове (CO₂ и еквивалентни) -2,851 kt/средногодишно
- На програмно ниво са заложени следните стойности на индикатори:

Индикатор	Междинна стойност 2009 г. kt	Целева стойност 2015 г. kt
Намаляване на емисиите на парникови газове (CO ₂ и еквивалентни, kt)	21	56
Икономия на енергия от обновяване на страните	44 400	119 000

На базата на заложения индикатор и реалистичния брой подкрепени проекти може да се очаква произвежданата електроенергия в резултат на схемите да достигне около 10 GWh годишно.

и) Дали помощта зависи от изпълнението на критерии за енергийна ефективност?

Помощта за ВЕИ по дефиниция не зависи от ефективността на инсталацията, но се предполага, че при избора на проектите ефективността ще е важен критерий.

к) Дали мярката е съществуваща? Моля, посочете съответния национален нормативен акт?

Мярката е съществуваща.

л) Дали схемата е планирана за бъдеще време? Кога тя ще влезе в действие?

Схемата е действаща.

м) Каква начална и каква крайна дата (продължителност) е зададена за цялата схема?

Настоящият програмен период на ЕФРР е 2007-2013 г. Очаква се подобно финансово подпомагане да е налично и през следващия програмен период.

Мярката по ОП „Конкурентоспособност” се очаква да стартира в края на 2010 г.

н) Зададени ли са максимална и минимална мощност (размер) на системите, които отговарят на условията за предоставяне на помощ?

Зададени са минимална и максимална стойности. За малките и средни предприятия, които използват финансиране по програмата „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” са зададени цели за използване на енергия от ВЕИ.

о) Възможно ли е един и същ проект да бъде подпомогнат по повече от една мярка за оказване на помощ? Кои мерки могат да бъдат съчетавани?

Възможно е инвеститорите да са в състояние да си осигурят допълнително финансово подпомагане.

п) Съществуват ли регионални/местни схеми? Ако отговорът е положителен, моля, дайте информация по същите въпроси.

Не съществуват регионални или местни схеми различни от националните.

Проекти „Съвместно изпълнение”

а) Какво е наименованието и кратко описание на схемата?

Протоколът от Киото допуска три форми на сътрудничество, наречени “Механизми на Протокола от Киото” или още познати като “гъвкави механизми”. Това са механизмите “Съвместно изпълнение” (СИ), “Чисто развитие” и “Търговия с емисии” (ТЕ). От значение за нашата страна са механизмите СИ и ТЕ, като трябва да се отбележи, че дейностите по втория механизъм започнаха късно и все още съществуват известни проблеми. България няма да взема участие в механизма Чисто развитие, тъй като по него си сътрудничат развитите и развиващите се страни.

Инвестиционните проекти за СИ представляват един от трите механизма за гъвкавост, посочени в чл. 6 от Протокола от Киото за подпомагане на държавите с обвързващи цели за емисиите на парникови газове (държави от Анекс I) в изпълнение на техните задължения. Всяка държава от Анекс I може да инвестира в проекти за намаляване на емисиите, в която и да е друга държава от Анекс I като алтернатива на намаляването на емисиите на местно ниво. По този начин държавите могат да намалят разходите за спазването на целите им по Протокола от Киото чрез инвестиции в намалението на парниковите газове в държава от Анекс I, в която тези намаления изискват по-малко разходи и след това да приложат кредита за намаленията към целта на своя собствен ангажимент.

Процесът на получаване на кредит за проекти за СИ е сложен. За намаленията на емисии се предоставят кредити, наречени Единици за намаление на емисии (ERUs), където една такава Единица представлява намаление на емисии, равно на еквивалента на един тон CO₂. Единиците за намаление на емисии (ERUs) се отпускат от пула на държавата-домакин на проекта за предоставени кредити за емисии, известни като AAUs. Всяка страна по Анекс I има предварително определено количество AAU, изчислявани на базата на нивата на емисиите на парникови газове от 1990 г. С изискването кредитите за СИ да идват от пула на AAU на държавата-домакин на проекта Протоколът от Киото гарантира, че общото количество на кредитите за емисии между страните по Анекс I няма да се променя за срока на първия етап по Протокола от Киото 2008 - 2012 г.

Осъществяването на проекти по механизма СИ следва определени стъпки и етапи на реализиране, ясно разписани в Протокола от Киото.

б) Схемата доброволна ли е или задължителна?

Участието в схемата е доброволно. Желаетелите е необходимо да кандидатстват съгласно „Инструкция за одобряване на проекти по процедура на механизма ”Съвместно изпълнение”

в) Кой управлява схемата? (Институция, която я прилага, наблюдаващ орган)

Консултативен междуведомствен орган за подпомагане на министъра на околната среда и водите при провеждане на процедурите за одобряване на проекти по механизма “съвместно изпълнение” е Управляващият комитет за оценка на проекти по механизма „съвместно изпълнение” на Протокола от Киото. Дирекция „Политика по изменение на климата” на министерство на околната среда и водите осъществява оперативно ръководство и координация на изпълнението на инструкцията.

г) Какви мерки са взети за осигуряване на наличието на бюджетните средства/финансирането, необходими за постигането на националната цел?

Основната част от финансовите разходи, свързани с прилагане на тази схема, се покриват от инвеститорите.

Понеже единиците за намаление на емисии (ERUs) се отпускат от пула на държавата-домакин на проекта то има предварително определено количество AAU, изчислени на базата на нивата на емисиите на парникови газове от 1990 г. С изискването кредитите за Съвместно изпълнение да идват от пула на AAU, държавата-домакин намалява със съответното количество собствените си предписани емисии. На практика това се извършва, като Министърът на околната среда и водите отчита в Националния регистър генерираните съгласно доклада на верификационния орган единици редуцирани емисии и издава заповед за тяхното издаване и прехвърляне по посочена от инвеститора сметка. Администраторът на националния регистър за отчитане на издаването, притежаването, предаването, прехвърлянето и отмяната на квоти за емисии на парникови газове издава верифицираното количество единици редуцирани емисии, като преобразува съответния брой единици от предписаното количество на Република България по Протокола от Киото и регистрира прехвърлянето на единиците редуцирани емисии.

д) Как схемата съответства на изискванията за дългосрочна сигурност и надеждност?

Схемата се осъществява в изпълнение на международни договори, меморандуми и споразумения.

е) Дали схемата периодично се преразглежда? Какъв вид механизъм съществува за обратно въздействие (feed-back) или настройка (adjustment)? Как е била оптимизирана схемата досега?

Схемата се разглежда периодично.

ж) Различна ли е оказваната помощ в зависимост от технологията?

Помощта е различна за всички технологии, но като цяло зависи от спецификата на проекта.

з) Какви са очакваните въздействия, изразени като енергопроизводство?

Понеже единиците за намаление на емисии (ERUs) се отпускат от пула на държавата-домакин на проекта то има предварително определено количество AAU, изчислени на базата на нивата на емисиите на парникови газове от 1990 г. В одобрения План за разпределение на квоти за 2007 г. резервът на тези емисии за развитие на проекти Съвместно изпълнение възлиза на 3,200,000 тона CO₂. В списъка на одобрените проекти съвместно изпълнение на интернет страницата на МОСВ са показани следните данни: до 2008 - 3,486,000 t CO₂ еквивалент, 2008 - 2012 - 10,328,000 t CO₂ еквивалент или общо 13,814,000 t CO₂ еквивалент. Не може обаче да се даде оценка какви ще бъдат въздействията, изразени като енергопроизводство, понеже проектите са различни и включват газификация, когенерация, ВЕИ и енергийна ефективност.

и) Дали помощта зависи от изпълнението на критерии за енергийна ефективност?

Помощта за ВЕИ по дефиниция не зависи от ефективността на инсталацията, но се предполага, че при избора на проектите ефективността ще е важен критерий.

к) Дали мярката е съществуваща? Моля, посочете съответния национален нормативен акт?

Мярката е съществуваща. Закон за опазване на околната среда.

л) Дали схемата е планирана за бъдеще време? Кога тя ще влезе в действие?

Схемата действа.

м) Каква начална и каква крайна дата (продължителност) е зададена за цялата схема?

Съгласно Протокола от Киото крайната дата зададена за схемата е 2012 г.

н) Зададени ли са максимална и минимална мощност (размер) на системите, които отговарят на условията за предоставяне на помощ?

Не са зададени минимална и максимална стойност. Важно е Проектът да отговаря на условията за издаване на Писмо за одобрение от МОСВ.

о) Възможно ли е един и същ проект да бъде подпомогнат по повече от една мярка за оказване на помощ? Кои мерки могат да бъдат съчетавани?

Допустимо е инвеститорите да си осигурят допълнително финансово подпомагане.

п) Съществуват ли регионални/местни схеми? Ако отговорът е положителен, моля, дайте информация по същите въпроси.

Не съществуват регионални или местни схеми различни от националната.

Финансовото подпомагане за изграждане инсталации използващи ВИ е ограничено и се осъществява по няколко линии: Оперативните програми на Европейския съюз, специално Оперативна програма "Конкурентоспособност" и Оперативна програма „Регионално развитие“ и „Програма за развитие на селските райони“ и от специални кредитни линии на ЕБВР и ЕИБ, Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда.

Неголеми възможности по отношение на ВИ има и Фондът за енергийна ефективност, при условие, че ВИ е част от проект за енергийна ефективност.

Специфични въпроси по отношение на търгуемите сертификати

Съгласно ЗВАЕИБ правилата за въвеждане на пазарен механизъм (търгуеми зелени сертификати - ТЗС) за насърчаване на производството на електрическа и топлинна енергия от възобновяеми енергийни източници се определят със специален закон. За целта Министерът на икономиката, енергетиката и туризма в срок до 31 декември 2011 г. трябва да изготви този законопроект, въвеждащ пазарен механизъм за насърчаване производството на електрическа и топлинна енергия от възобновяеми енергийни източници. Производителите от ВЕИ, които към датата на приемане на закона имат действащи договори за изкупуване на електроенергия могат сами да изберат, дали да се присъединят към пазарния механизъм или да останат към системата за преференциални тарифи.

Досега не са предприети конкретни стъпки по въпроса за ТЗС.

а) Има ли задължение по отношение на дела на електроенергията от възобновяема енергия в общото количество доставяна електроенергия?

б) Към кого е задължението?

в) Има ли специфични обхвати за отделни технологии?

г) Кои технологии са обхванати от схемата?

д) Разрешена ли е международната търговия със сертификатите? При какви условия?

е) Има ли зададена минимална цена на сертификатите?

ж) Предвидена ли е санкция при неизпълнение на задължението?

з) Каква е средната цена на сертификата? Обявена ли е тя публично? Къде?

и) Каква е схемата за търгуване със сертификатите?

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

к) Колко продължително може дадена инсталация да участва в схемата?

Специфични въпроси относно фиксираните преференциални цени (feed-in fixed tariffs):

а) Какви са условията за придобиване на право на преференциална цена?

Всички отговарящи на техническите критерии инсталации, които са присъединени към мрежата, могат да избират - да прилагат фиксираната цена или да участват в търговията на свободния пазар.

б) Съществува ли лимит за годишния обем на електропроизводството или за инсталираната мощност, по които може да се плати преференциална цена?

Няма лимит за общия обем произведена електрическа енергия.

Лимитът за инсталирана мощност е 10 MW за водноелектрическа централа и 5 MW за централа, работеща с биомаса. Съществуват също различни нива на тарифата в зависимост от мощността на инсталацията. Няма таван на електрическа енергия, произведена от вятърни, слънчеви или геотермални източници.

в) Схемата специфична ли е за различните технологии? Какви са тарифните равнища за всяка технология?

Цената зависи както от вида ВИ, така и от мащаба на технологията. ДКЕВР определя всяка година преференциалните цени на електрическата енергия от ВИ и към 31 март 2011 г. те са следните:

Видове ВИ	Преференциална цена за 2011 г., лв./MWh
ВтЕЦ работещи до 2250 часа, с мощност 800 kW и по-големи	188,29
ВтЕЦ работещи над 2250 часа, с мощност 800 kW и по-големи	172,95
ВтЕЦ с мощност под 800 kW, с асинхронен генератор с кафезен ротор	148,58
ЕЦ с фотоелектрични модули до 5 kW p	760,48
ЕЦ с фотоелектрични модули над 5 kW p	699,11
ЕЦ работещи с отпадна дървесина и др. до 5 MW	263,23
ЕЦ работещи с отпадна дървесина и др. до 5 MWт, с комбиниран цикъл	298,84
ЕЦ работещи с отпадъци от земеделски култури до 5 MW	167,53
ЕЦ работеща с енергийни култури до 5 MW	186,48
ЕЦ до 150 kW, чрез индиректно използване на биомаса от растителни и животински субстанции	378,04
ЕЦ от 150 kW до 500 kW, чрез индиректно използване на биомаса от растителни и животински субстанции	344,29
ЕЦ от 500 kW до 5 MW, чрез индиректно използване на биомаса от растителни и животински субстанции	271,96
ЕЦ до 150 kW, чрез индиректно използване на енергията от	265,91

Видове ВИ	Преференциална цена за 2011 г., лв./MWh
битови отпадъци	
ЕЦ от 150 kW до 500 kW, чрез индиректно използване на енергията от битови отпадъци	255,98
ЕЦ от 500 kW до 5 MW, чрез индиректно използване на енергията от битови отпадъци	246,05
ЕЦ до 150 kW, чрез индиректно използване на енергията от битови водо-канални отпадъци	150,39
ЕЦ от 150 kW до 500 kW, чрез индиректно използване на енергията от битови водо-канални отпадъци	136,85
ЕЦ от 500 kW до 5 MW, чрез индиректно използване на енергията от битови водо-канални отпадъци	120,60
ЕЦ над 5 MW за производство на електрическа енергия чрез директно използване на биомаса получена от прочистване на гори, горско подрязване и др.	218,60
ВЕЦ с инсталирана мощност под 10 MW	112,48
Микро ВЕЦ с инсталирана мощност до 200 kW	222.90
Нисконапорни руслови ВЕЦ, деривационни ВЕЦ, подязовирни ВЕЦ и деривационни ВЕЦ с годишен изравнител с нетен пад до 30 метра и инсталирана мощност от 200 kW до 10 000 kW	213.09
Среднонапорни деривационни, подязовирни и деривационни ВЕЦ с годишен изравнител с нетен пад от 30 до 100 метра и инсталирана мощност от 200 kW до 10 000 kW	178.68
Високонапорни деривационни, подязовирни и деривационни ВЕЦ с годишен изравнител с нетен пад над 100 метра и инсталирана мощност от 200 kW до 10 000 kW	171.18
Тунелни деривации с годишен изравнител с инсталирана мощност до 10 000 kW	253.48
Микро ВЕЦ с помпи	112.48

г) Има ли и други критерии за използване на различни тарифни стойности?

Няма други критерии освен изброените до тук.

д) За колко продължителен период от време са гарантирани фиксираните тарифни преференциални цени?

Периодите за действие на преференциалните цени гарантирани от закона са следните:

- ◆ 25 години за електрическа енергия, произведена от слънчеви и геотермални източници
- ◆ 15 години за електрическа енергия, произведена от вятърни и водни електрически централи с мощност до 10 MW, както и от биомаса (твърди, течни и газообразни източници)

- ◆ за срока на действие на договора за изкупуване на енергията, ако инсталацията е въведена в експлоатация преди декември 2015 г.

е) Предвидена ли е настройка на тарифите в схемата?

Предвиждат се корекции всяка година.

Специфични въпроси относно преференциалните премии върху цените (feed-in premiums):

а) Какви са условията за придобиване на право на преференциална премия?

б) Съществува ли лимит за годишния обем на електропроизводството или за инсталираната мощност, по които може да се плати преференциална премия?

в) Дали преференциалните премии са алтернатива на преференциалните цени?

г) Схемата специфична ли е за различните технологии? Какви са тарифните равнища за всяка технология?

д) Съществува ли минимално и/или максимално ограничение за премиите? Моля, уточнете.

е) За колко продължителен период от време са гарантирани премираните цени?

ж) Предвидена ли е настройка на тарифите в схемата?

Специфични въпроси по отношение на тръжните процедури за производство на възобновяема енергия:

В момента няма приета такава схема. Възможно е да бъде въведена след изработването на териториални устройствени карти за развитие на ВИ-е. Сега не е възможно да се отговори на специфичните въпроси по-долу, освен че този процес би следвало да е съобразен с плановете за развитието на мрежата.

а) Какви са периодичността и размерът на тръжните процедури?

б) Кои технологии се посочват?

в) Тръжните процедури интегрирани ли са с развитието на преносните и разпределителните мрежи?

4.4. Схеми за подпомагане и насърчаване на използването на енергия от ВИ при производството на енергия за топлинни

и охладителни цели, прилагани от държава-членка или от група от държави-членки

Регулиране

Задълженията по използване на ВИ за производство на енергия се дефинират в чл. 15, ал. 2, т.1 на Закона за енергийната ефективност според който всеки инвестиционен проект за нова сграда с разгъната площ над 1000 m² трябва да бъде съобразен с възможностите за използване на децентрализирани системи за производство и потребление на енергия от ВИ и също така се предвиждат в проекта на ЗЕВИ.

а) Кое е правното основание за това задължение/цел?

Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 година относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги

б) Има ли специфични цели за отделни технологии?

Задължението е насочено към въвеждане на някоя от следните технологии:

1. децентрализирани системи за производство и потребление на енергия от ВИ;
2. инсталации за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия;
3. инсталации за централно или локално отопление и охлаждане;
4. термопомпи

в) Какви са конкретните задължения/цели по години (по технологии)?

Няма конкретни цели по години.

г) Кой трябва да изпълни задължението?

Възложителят на сградата

д) Какви са последиците при неизпълнение?

Административно наказателните разпоредби на ЗЕЕ определят:

- Възложител на сграда, който не изпълни задължението си по сертифицирането на сградата се наказва с глоба от 1000 до 10 000 лв. или с имуществена санкция от 5000 до 50 000 лв;

- Който не изпълни други задължения по този закон, се наказва с глоба от 500 до 1500 лв. или с имуществена санкция от 1000 до 10 000 лв.

е) Съществува ли механизъм за надзор върху изпълнението?

Да, съгласно ЗЕЕ отговорна институция е Агенцията по енергийна ефективност.

ж) Съществува ли механизъм за промяна на задълженията/целите?

При промяна в ЗЕЕ.

Финансово подпомагане

а) Какво е наименованието и кратко описание на схемата?

Финансова помощ за инвестиции в инсталации за оползотворяване на ВИ за отопление и охлаждане се предоставя по следните фондове и програми:

- ◆ Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР), предлага подкрепа за ВИ проекти, включително за топлина и охлаждане;
- ◆ Фондът енергийна ефективност финансира инвестиции в енергийна ефективност и ВИ.
- ◆ Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (КЛЕЕВИ)
- ◆ Програма „Енергийна ефективност” (ПЕЕ) на Европейската инвестиционна банка и Международен фонд „Козлодуй”

б) Схемата доброволна ли е или задължителна?

Участието в схемата е доброволно. Желаящите да се облагодетелстват от тази схема е необходимо да кандидатстват за получаване на финансирането.

в) Кой управлява схемата? (Институция, която я прилага, наблюдаващ орган)

- Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР) - средствата за ВИ проектите се управляват от МИЕТ и МРРБ.
- Фонд енергийна ефективност - средствата се управляват от Общо събрание на дарителите - Правителството на Австрия, Правителството на България и фирми-дарители - които избират Управителен съвет. Изпълнителното управление се извършва от фирма-консултант.
- Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници (КЛЕЕВИ) - средствата се управляват от Европейската банка за възстановяване и развитие и Международен фонд „Козлодуй”.
- Програма „Енергийна ефективност” (ПЕЕ) средствата се управляват от Европейската инвестиционна банка и Международен фонд „Козлодуй”.

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

г) Какви мерки са взети за осигуряване на наличието на бюджетните средства/финансирането, необходими за постигането на националната цел?

Само малка част от тези разходи се покриват от бюджета. Основната част от средствата се предоставят от Европейския съюз, Световната банка, Европейската банка за възстановяване и развитие и Европейската инвестиционна банка.

д) Как схемата съответства на изискванията за дългосрочна сигурност и надеждност?

Сключват се дългосрочни договори (за целия период на финансиране) със съответния фонд или програма.

е) Дали схемата периодично се преразглежда? Какъв вид механизъм съществува за обратно въздействие (feed-back) или настройка (adjustment)? Как е била оптимизирана схемата досега?

Управляващите органи могат периодично да променят правилата.

ж) Различна ли е оказваната помощ в зависимост от технологията?

В относителен размер (част от инвестиционните разходи), помощта е еднаква за всички технологии, но абсолютният размер на помощта може да е различен.

з) Какви са очакваните въздействия, изразени като енергопроизводство?

Не може да се даде такава оценка, понеже въздействията зависят както от нивото на усвояемост на средствата, така и от избраната технология.

и) Дали помощта зависи от изпълнението на критерии за енергийна ефективност?

Някои от фондовете поставят изисквания за енергийна ефективност.

к) Дали мярката е съществуваща? Моля, посочете съответния национален нормативен акт?

Изброените финансиращи програми са съществуващи. Фонд енергийна ефективност е създаден на основание на Закона за енергийна ефективност, докато ЕФРР се основава на споразумение с ЕС.

л) Дали схемата е планирана за бъдеще време? Кога тя ще влезе в действие?

Схемата действа.

м) Каква начална и каква крайна дата (продължителност) е зададена за цялата схема?

ЕФРР има продължителност на текущия програмен период 2007 - 2013 г. При останалите схеми няма посочена крайна дата.

н) Зададени ли са максимална и минимална мощност (размер) на системите, които отговарят на условията за предоставяне на помощ?

В повечето случаи е зададена максимална и минимална стойност на инвестицията, а не мощност на системите.

о) Възможно ли е един и същ проект да бъде подпомогнат по повече от една мярка за оказване на помощ? Кои мерки могат да бъдат съчетавани?

Да, възможно е.

п) Съществуват ли регионални/местни схеми? Ако отговорът е положителен, моля, дайте информация по същите въпроси.

Да, Общински програми за енергийна ефективност.

Законът за енергийната ефективност въвежда задължение към местните власти за разработват планове за енергийна ефективност и изпълняват дългосрочни и краткосрочни програми за тяхното изпълнение. Средствата за изпълнението им се предвиждат в бюджетите на органите за местно управление. Залаганите мерки включват и използване на енергия от ВИ за отопление и охлаждане. Общинските програми могат да се актуализират ежегодно, съгласно условията и възможностите на общината. Те се отчитат ежегодно пред Агенцията за енергийна ефективност за изпълнението на дейностите и мерките и размера на постигнатите енергийни спестявания

Специфични въпроси

а) Как схемите за подпомагане на електропроизводството от ВИ са адаптирани за насърчаване на използването на когенерация (КПЕТ) на база ВИ?

Нормативната и регулаторна рамка подпомага използването на ВИ за производство на електроенергия и отделно подпомага комбинираното производство на топлина и електроенергия, но независимо от вида на енергоресурса - изкопаеми горива или ВИ. Не е въведена специална схема за подпомагане на комбинираното производство, което използва ВИ. Производителят на електроенергия чрез комбинирано производство при използване на ВИ може да избере едната или другата схема за подпомагане, но не и двете едновременно.

Във връзка с транспонирането изискванията на Директива 2009/28/ЕО в българското законодателство в ЗЕВИ се предвижда специална процедура за насърчаване на използването на когенерация (КПЕТ) на база ВИ.

б) Какви схеми за подпомагане съществуват, които да насърчават използването на топлофикационни и мрежови охладителни системи на база ВИ?

Средства за такива системи могат да се получат от: гореспоменатите Европейски фонд за регионално развитие, Фонд енергийна ефективност; Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници; Програма „Енергийна ефективност”.

в) Какви схеми за подпомагане съществуват, които да насърчават използването на малки отоплителни и охладителни системи на база ВИ?

Данъчни облекчения: В Закона за местните данъци и такси сградите получили сертификат А, получен по реда на ЗЕЕ, се освобождават от данъци за период от 10 г., а сградите получили сертификат Б - за срок от 5 години ако прилагат мерки за използване на ВЕИ за нуждите на сградата.

г) Какви схеми за подпомагане съществуват, които да насърчават използването на топлинна и охладителна енергия на база ВИ в промишлеността?

Подпомагането на използването на ВИ за отоплителни и охладителни цели е ограничено в специални програми и кредитни линии:

- ◆ Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)
- ◆ Фонд енергийна ефективност
- ◆ Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници
- ◆ Програмата „Енергийна ефективност”.

За подпомагане използването на енергия за отопление и охлаждане от ВИ в ЗЕВИ се предвижда:

◆ Задължение за кметовете на общините да разработват дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива. Програмите ще включват и схеми за подпомагане на проекти за производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, включително индивидуални системи за използване на топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници. Програмите ще се отчита ежегодно пред АУЕР, която е правоприемник на АЕЕ.

◆ Разширяване обхвата на финансираните дейности от фонд „Енергийна ефективност”, който ще бъде трансформиран във Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници". Чрез него ще се финансира изпълнението на дейностите и мерките за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване на дейностите по

[Министерство на икономиката, енергетиката и туризма](#)

производство и потребление на енергия от възобновяеми източници с изключение на финансираните от държавния бюджет. Това включва и подкрепа за енергията за отопление и охлаждане от ВИ.

4.5. Схеми за подпомагане и насърчаване на използването на енергия от ВИ в транспорта, прилагани от държава-членка или от група от държави-членки

Регулиране

а) Кое е правното основание за това задължение/цел?

Правното основание е формулирано в следните закони:

- ◆ Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (ВАЕИБ)
- ◆ Закон за акцизите и данъчните складове (ЗАДС)
- ◆ Закон за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ)
- ◆ Закон за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП)

б) Има ли специфични цели за отделни технологии?

Да, има различни цели за течните горива за дизелови и бензинови двигатели. В съответствие с разпоредбите на ЗВАЕИБ, с Решение по точка № 2 от протокол №43 от заседание на Министерския съвет, проведено на 15 ноември 2007 г., е приета Национална дългосрочна програма за насърчаване на потреблението на биогорива в транспортния сектор 2008-2020 г. В програмата са определени националните индикативни цели за насърчаване на потреблението на биогорива в страната за периода 2008-2020 г.

в) Какви са конкретните задължения/цели по години (по технологии)?

В Националната дългосрочна програма за насърчаване на потреблението на биогорива в транспортния сектор 2008-2020 г. са определени следните национални индикативни цели за потреблението на биогорива в транспортния сектор: 2008 г. - 2 %, 2009 г. - 3,50 %; 2010 г. - 5,75 %; 2015 г. - 8,00 %; 2020 г. - 10,00 %

С приетите през 2009 г. изменения в ЗВАЕИБ са въведени по-ниски задължителни изисквания за процентното съотношение на биокомпонентите в смесите на горивата с цел осигуряването на реалистични условия за бизнеса за постигането на техническата готовност за смесване и съответствие с показателите за качество на смесените горива.

Съгласно ЗВАЕИБ доставчиците, продаващи течни минерални горива за транспорта са задължени да предлагат горивата от 01 март 2011 г. в следните смеси:

- гориво за дизелови двигатели със съдържание на биодизел минимум 4 процента обемни;
- гориво за бензинови двигатели със съдържание на биоетанол минимум 2 процента обемни.

Проектът на ЗЕВИ предвижда доставчиците, продаващи течни минерални горива за транспорта да са задължени да продават горивата в следните смеси:

Задължителни смеси на горивото за транспорта според проекта на ЗЕВИ, %

Гориво	Дата на влизане в сила на задължението	Минимален дял биогориво
Дизел	01/03/2011	5 % обемни
Дизел	01/03/2012	6 % обемни
Бензин	01/03/2014	2 % обемни
Бензин	01/03/2015	3 % обемни
Бензин	01/09/2015	4 % обемни
Бензин	01/03/2016	5 % обемни
Бензин	01/09/2016	6 % обемни
Бензин	01/03/2017	7 % обемни
Бензин	01/09/2017	8 % обемни
Бензин	01/03/2019	9 % обемни

г) Кой трябва да изпълни задължението?

Отговорни за изпълнението на задълженията са лицата, които пускат на пазара течни горива от нефтен произход за нуждите на транспорта .

д) Какви са последиците при неизпълнение?

Съгласно преходните и заключителни разпоредби на ЗВАЕИБ:

При установяване на нарушения председателят на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор или оправомощени от него длъжностни лица имат право да прилагат следните принудителни административни мерки:

- ❖ временно да спират пускането на пазара и разпространението на течни горива, когато не е представена декларация за съответствие или представената декларация не отговаря на нормативните изисквания, както и когато в резултат

от изпитването в подвижна лаборатория и експертно заключение е установено, че течното гориво не отговаря на някое от изискванията;

- ◆ да забраняват пускането на пазара и разпространението на течни горива, когато в резултат на изпитването в стационарна лаборатория и съставен констативен протокол е установено несъответствие с изискванията;
- ◆ да разпореждат изтеглянето на течни горива от пазара и да запечатват обектите на крайните разпространители, когато резултатът от изпитване на контролната проба, с която е установено несъответствие с изискванията не е оспорен в 7-дневен срок от получаването му или в случаи на оспорването му той е потвърден от резултатите от изпитването на арбитражната проба.”

Проектът на ЗЕВИ предвижда при установяване на нарушения на правилата при предлагане и разпространение на биогорива председателят на ДАМТН да прилагат следните принудителни административни мерки:

- ◆ 1. временно да спират пускането на пазара и предоставянето на пазара на течни горива и да запечатват обектите, когато не е предоставена декларация за съответствие или предоставената декларация не съдържа информацията дефинирана в закона;
- ◆ 2. да забраняват пускането на пазара и предоставянето на пазара на течни горива и да запечатват обектите, когато в резултат на изпитването в стационарна лаборатория и съставен констативен протокол е установено несъответствие с изискванията на закона;
- ◆ 3. да разпореждат изтеглянето на течни горива от пазара, когато резултатът от изпитване на контролната проба, с която е установено несъответствие с изискванията на закона, не е оспорен в 7-дневен срок от получаването му или в случаи на оспорването му той е потвърден от резултатите от изпитването на арбитражната проба и изготвената експертиза.

В допълнение за горните санкции се налагат и глоби.

е) „Съществува ли механизъм за надзор върху изпълнението?”

Да, механизмът е определен в Наредбата за изискванията за качеството на течните горива, условията, реда и начина за контрол на качеството на течните горива на основание на Закона за чистотата на атмосферния въздух. Министерският съвет, по предложение на Министъра на икономиката, енергетиката и туризма, на Министъра на околната среда и водите и на Председателя на Държавната ДАМТН, приема наредба, в която се определят техническите изисквания и изискванията за качеството на течните горива, нормите за съдържание на олово, сяра и други вредни вещества в тях, както и условията, реда и

[Министерство на икономиката, енергетиката и туризма](#)

начина за контрол на качеството на течните горива. Качеството на горивото се контролира от ДАМТН, от Главна дирекция "Контрол на качеството на течните горива".

ж) Съществува ли механизъм за промяна на задълженията/целите?

Да, целите, които се приемат от Министерския съвет по предложение на Министъра на икономиката, енергетиката и туризма, на Министъра на транспорта може да бъдат променяни в зависимост от конкретните условия, но крайната цел - 10 % ВИ в потреблението на транспорта до 2020 г. не може да се променя.

Проектът на ЗЕВИ ще въведе новите задължения за смесване на горивата от нефтен произход с биокомпонент в съответствие с Директива 2009/28/ЕО

Финансово подпомагане

а) Какво е наименованието и кратко описание на схемата?

Наименованието е „Намаляване облагането на биогорива”, като се прилагат следните финансови стимули за потреблението на биогорива:

- ◆ намалена акцизна ставка за безоловния бензин със съдържание между 4% и 5% включително на биоетанол с код по КН 2207 20 00;
- ◆ намалена акцизна ставка за газьол със съдържание между 4% и 5% включително на биодизел с код по КН 3824 90 99.

б) Схемата доброволна ли е или задължителна?

Схемата не е задължителна, защото търговците на горива може доброволно да ползват намалена акцизна ставка.

в) Кой управлява схемата? (Институция, която я прилага, наблюдаващ орган)

Схемата се управлява от Министерството на финансите (МФ).

г) Какви мерки са взети за осигуряване на наличието на бюджетните средства/финансирането, необходими за постигането на националната цел?

Сумарно за двете години на продължителност на мярката трябва да се предвиди намаление на бюджетните приходи от акциз върху течните горива в размер на 169.0 милиона лева

д) Как схемата съответства на изискванията за дългосрочна сигурност и надеждност?

Схемата подлежи на разширяване и подобряване.

е) Дали схемата периодично се преразглежда? Какъв вид механизъм съществува за обратно въздействие (feed-back) или настройка (adjustment)? Как е била оптимизирана схемата досега?

Схемата е влязла в сила след нотифицирането ѝ от ЕК от 24 ноември 2009 г. Нотифицирането бе наложително, тъй като намалените ставки са вид държавни помощи и като такива съгласно чл. 88, ал.3 от Договора за създаване на Европейската общност се прилагат само и единствено след произнасяне на Европейската комисия с положително решение относно съвместимостта им с Вътрешния пазар.

Намалената акцизна ставка, която е одобрена от ЕК е валидна за смесите на биогорива с течни горива, в които съдържанието на биокомпонент е от 4 до 5 на сто включително. Намалените ставки са за период от 2 години от датата на одобрението на нотификационната схема.

Периодът от влизането на намалената акцизна ставка е много кратък, за да бъде преразглеждана. Няма официални анализи и доклади по темата.

Понастоящем се правят коментари и обсъждания от заинтересованите страни относно ефекта от въведената намалена ставка.

ж) Различна ли е оказваната помощ в зависимост от технологията?

Да, защото акцизната ставка върху дизела и бензина е различна.

- ◆ за безоловен бензин с кодове по КН 2710 11 31, 2710 11 41, 2710 11 45 и 2710 11 49, в който съдържанието на биоетанол с код по КН 2207 20 00 е от 4 до 5 на сто включително - 688 лв. за 1000 литра;
- ◆ за газьол с кодове по КН от 2710 19 41 до 2710 19 49, в който съдържанието на биодизел с код по КН 3824 90 е от 4 до 5 на сто включително - 596 лв. за 1000 литра;

з) Какви са очакваните въздействия, изразени като енергопроизводство?

Въздействието на тази схема не може да се оцени самостоятелно. Схемата по-скоро улеснява прилагането на горепосочената схема за задължително смесване на конвенционалните горива с биогоривата и постигането на Националните цели относно дела на биогоривата в общото потребление на бензинови и дизелови горива.

До настоящия момент не е правен анализ за въздействието на мярката.

и) Дали помощта зависи от изпълнението на критерии за енергийна ефективност?

Не, енергийната ефективност не участва в определянето на подкрепата..

к) Дали мярката е съществуваща? Моля, посочете съответния национален нормативен акт?

Това е действаща мярка и нормативно почива на ЗВАЕИБ и Закона за акцизите и данъчните складове.

л) Дали схемата е планирана за бъдеще време? Кога тя ще влезе в действие?

Мярката се прилага.

м) Каква начална и каква крайна дата (продължителност) са зададени за цялата схема?

Схемата е влязла в сила след нотифицирането ѝ от ЕК от 24 ноември 2009 г. за период от 2 години от датата на одобрението на нотификационната схема и според Решение на Европейската комисия е съвместима с принципите на общия пазар.

н) Зададени ли са максимална и минимална мощност (размер) на системите, които отговарят на условията за предоставяне на помощ?

Не са зададени.

о) Възможно ли е един и същ проект да бъде подпомогнат по повече от една мярка за оказване на помощ? Кои мерки могат да бъдат съчетавани?

Не е възможно.

п) Съществуват ли регионални/местни схеми? Ако отговорът е положителен, моля, дайте информация по същите въпроси.

Не, има само национална схема.

Регулаторна схема

а) Какво е наименованието и кратко описание на схемата?

Задължително смесване на минерални горива с биогорива. Схемата предвижда задължително процентно смесване течни горива от нефтен произход с биогорива.

б) Схемата доброволна ли е или задължителна?

Схемата е задължителна за производители на течни горива от нефтен произход и производители на биогорива, които имат статут на лицензирани складодържатели по силата на ЗАДС.

в) Кой управлява схемата? (Институция, която я прилага, наблюдаващ орган)

- ◆ Министерството на икономиката, енергетиката и туризма
- ◆ Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН)

г) Какви мерки са взети за осигуряване на наличието на бюджетните средства/финансирането, необходими за постигането на националната цел?

Предвидено е намаление на приходите от акциз за държавния бюджет.

д) Как схемата съответства на изискванията за дългосрочна сигурност и надеждност?

Схемата подлежи на разширяване и подобряване.

е) Дали схемата периодично се преразглежда? Какъв вид механизъм съществува за обратно въздействие (feed-back) или настройка (adjustment)? Как е била оптимизирана схемата досега?

През 2009 г. бе констатирано, че потреблението на биогорива за сектор „Транспорт” в страната все още е незначително, въпреки въведеното от 1 януари 2008 г. законово задължение за смесване на течни горива с биогорива за нуждите на транспорта. На практика не се изпълняваше законовото изискване за задължително смесване на течните горива от нефтен произход с биокомпонент и по този начин не се постига и изпълнението на заложената национална индикативна цел.

Причините, поради които не е изпълняван ЗВАЕИБ по отношение на задължителното смесване на конвенционалните горива с биогорива имат комплексен характер и това наложи предприемане на мерки за преодоляване на проблемите за да се осигури изпълнение на изискването за смесване.

През декември 2009 г. беше приет от Народното събрание Закон за изменение и допълнение на Закона за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата (ЗВАЕИБ), включващ следните промени:

- ◆ Въвеждане на изисквания за поетапно задължително смесване на бензини и дизелови горива от нефтен произход с биогорива;
- ◆ Въведената поетапна схема е с оглед отчитане нуждите на производителите и на крайните разпространители за осигуряване на техническата възможност за смесване и запазване съответствието с показателите за качество на смесеното дизелово гориво.
- ◆ Ясно е определен контролният орган - председателят на ДАМТН или оправомощени от него лица;

- ◆ Въведени са и принудителни административни мерки и завишаване на санкциите;
- ◆ Установена е терминологична еквивалентност на разпоредбите в приложимите нормативни актове ЗВАЕИБ, Закон за чистотата на атмосферния въздух и Закона за акцизите и данъчните складове с цел постигне по-голяма яснота и единство при определяне на задължените лица.

ж) Различна ли е оказваната помощ в зависимост от технологията?

Да, различна е за дизела и бензина.

з) Какви са очакваните въздействия, изразени като енергопроизводство?

Съгласно таблица 12

и) Дали помощта зависи от изпълнението на критерии за енергийна ефективност?

Енергийната ефективност не влияе върху помощта по тази схема.

к) Дали мярката е съществуваща? Моля, посочете съответния национален нормативен акт?

Това е действаща мярка, прилагана съгласно ЗВАЕИБ.

л) Дали схемата е планирана за бъдеще време? Кога тя ще влезе в действие?

Схемата е действаща.

м) Каква начална и каква крайна дата (продължителност) са зададени за цялата схема?

Задължението за смесване на конвенционалните горива за нуждите на транспорта с биокомпонент е въведено през 2007 г. и е влязло в сила от 01.01.2008 г. Няма фиксиран срок за задължението за смесване.

н) Зададени ли са максимална и минимална мощност (размер) на системите, които отговарят на условията за предоставяне на помощ?

Да, за минимален задължителен дял биогориво в смес с течни горива от нефтен произход.

о) Възможно ли е един и същ проект да бъде подпомогнат по повече от една мярка за оказване на помощ? Кои мерки могат да бъдат съчетавани?

Не е възможно.

п) Съществуват ли регионални/местни схеми? Ако отговорът е положителен, моля, дайте информация по същите въпроси.

Не съществуват регионална или местни схеми. Има само национална схема.

а) Какво е наименованието и кратко описание на схемата?

Прилага се Схема за подпомагане на производителите на култури, предназначени за производство на енергийни продукти. Схемата дава възможност, земеделците да получат допълнителни средства на хектар от площите, засети с енергийни култури, ако имат сключен договор за продажба на тези култури с одобрени изкупвачи и/или преработватели на енергийните култури. Списък на първите одобрени преработватели и изкупвачи на енергийни култури е публикуван на веб-страницата на Министерството на земеделието и храните. Субсидията възлиза на 45 евро на хектар.

б) Схемата доброволна ли е или задължителна?

Схемата е доброволна. Подпомагането се предоставя по искане на производителя.

в) Кой управлява схемата? (Институция, която я прилага, наблюдаващ орган)

Министерството на земеделието и храните (МЗХ).

г) Какви мерки са взети за осигуряване на наличието на бюджетните средства/финансирането, необходими за постигането на националната цел?

Според Наредба № 9 от 2.05.2007 г. за условията и реда за подпомагане на производителите на енергийни култури, земеделските стопани получават директни плащания на хектар за производството на енергийни култури, които са предназначени за производството на енергийни продукти и за които министърът на земеделието и храните е утвърдил представителни добиви. Размерът на субсидиите възлиза на 45 €/ ha¹ за 2009 г.

За 2010 г. не са предвидени такива средства

д) Как схемата съответства на изискванията за дългосрочна сигурност и надеждност?

---

¹ Държавен фонд „Земеделие“ <http://www.dfz.bg/bg/direktni-plashtania-na-plosht/shemi-i-merki/podpomagane-proizvoditelite-na-energijni-kulturi/>

Условията и редът за предоставяне на директни плащания на хектар за енергийни култури отговаря на Регламент на Съвета № 1782/2003 и Регламент на Комисията 1973/2004. Схемата подлежи на разширяване и подобряване.

е) Дали схемата периодично се преразглежда? Какъв вид механизъм съществува за обратно въздействие (feed-back) или настройка (adjustment)? Как е била оптимизирана схемата досега?

До момента схемата не е преработена и оптимизирана.

ж) Различна ли е оказваната помощ в зависимост от технологията?

Не, помощта не прави разлика между технологиите.

з) Какви са очакваните въздействия, изразени като енергопроизводство?

Въздействието на тази схема не може да се оцени самостоятелно. Схемата по-скоро улеснява прилагането на горепосочената схема за задължително смесване на конвенционалните горива с биогоривата.

и) Дали помощта зависи от изпълнението на критерии за енергийна ефективност?

Ефективността не се отчита при тази схема, както и при всички останали.

к) Дали мярката е съществуваща? Моля, посочете съответния национален нормативен акт?

Това е действаща мярка уредена с Наредба № 9 от 2.05.2007 г. за условията и реда за подпомагане на производителите на енергийни култури, обн., ДВ, бр. 37 от 8.05.2007 г., изм. и доп., бр. 4 от 15.01.2008 г.

л) Дали схемата е планирана за бъдеще време? Кога тя ще влезе в действие?

Схемата е действаща.

м) Каква начална и каква крайна дата (продължителност) са зададени за цялата схема?

Не е зададена крайна дата за действие на схемата. Въведена е през 2008 г.

н) Зададени ли са максимална и минимална мощност (размер) на системите, които отговарят на условията за предоставяне на помощ?

Не. Помощите се предоставят на хектар засят с енергийни култури.

о) Възможно ли е един и същ проект да бъде подпомогнат по повече от една мярка за оказване на помощ? Кои мерки могат да бъдат съчетавани?

Не е възможно.

п) Съществуват ли регионални/местни схеми? Ако отговорът е положителен, моля, дайте информация по същите въпроси.

Не съществуват регионални и местни схеми; има само национална схема.

Специфични въпроси по отношение на финансовото подпомагане на инвестиции:

а) Какъв вид помощ се предоставя по схемата? (Субсидии, безвъзмездна помощ за капиталови разходи (capital grants), нисколихвени заеми, освобождаване от данъци или намаление на данъци, възстановяване на данъци)

Няма действаща схема за финансово подпомагане на инвестициите

б) Кой може да се възползва от схемата? Отнася ли се тя за точно определена(и) технология(и)?

в) Дали заявките за помощ могат да бъдат подавани и удовлетворявани непрекъснато, или има периодични покани? Ако поканите са периодични, моля, опишете колко често са те и какви са техните условия?

Допълнителни въпроси:

а) Какви са конкретните задължения/цели по години (съответно по видове горива или технологии)?

В допълнение към точка (в) от Раздел „Регулиране“ , към момента действат задълженията за смесване на минералните горива с биокомпонент в % -но съотношение съгласно действащия ЗВАЕИБ.

Конкретните % - ни задължения за смесване в следващите години ще бъдат определени в ЗЕВИ.

Количествените прогнозни количества са представени в табл. 12

б) Има ли различия в подпомагането в зависимост от видовете горива или технологии? Има ли специфично подпомагане за биогоривата, които съответстват на критериите от член 21, параграф 2 от директивата?

Към настоящия момент, схемата не прави разлика между технологиите по отношение на биогоривтата съгласно критериите на чл. 21 (2). Причината е липса на предлагане на биогорива от следващо поколение.

Във връзка с изискванията на Директива 2009/28/ЕО в следващите периоди е възможно разширяването на обхвата на съществуващите помощни схеми с включване на биогоривата от следващо поколение. Възможно е включването на биогоривата от следващо поколение в обхвата на горивата от схемата с намалена акцизна ставка.

По отношение на електроенергията в транспортния сектор понастоящем няма въведени специфични помощни схеми.

Общинските програми за развитие включват някои конкретни мерки за насърчаване потреблението на възобновяема енергия в сектор Транспорт, в т.ч. и развитието на електротранспорта на територията на своята община. Такова задължение за кметовете произтича и съгласно ЗЕВИ.

4.6. Специфични мерки за насърчаване на използването на енергия от биомаса

4.6.1. Добити количества енергийна биомаса: от собствени ресурси и от внос

Биомасата е най-широко използваният енергиен ресурс в България - главно за дърва за битово отопление в комбинация с въглища. През последните години потреблението на дърва за огрев нарасна значително поради повишаването на цените на останалите горива и електроенергията. Преработените дървесни горива - енергийни трески, пелети и брикети не са популярни не само поради по-високата цена, но и поради недостатъчно развита система за доставка.

Използват се главно отпадъчна от добива на дървен материал и нискокачествена дървесина. Отпадъчната от селското стопанство биомаса се използва незначително, предимно се унищожават на място.

Използването на биогаз е в начален стадий, въпреки наличните ресурси.

Важно да се отбележи, че отоплителните уреди - печки и камини - са преобладаващо стари и неефективни и не по-малко от 60 - 70 % от топлината се губи. Все още не е развито отоплението с високоефективни котли за локални системи. Според оценките на Министерството на земеделието и храните добивът и оползотворяването на биомаса в България може значително да се увеличи от горите, селското стопанство и отглеждане на енергийни растения.

Въпреки наличните международни оценки за богатите възможности на биомасата за производство на електроенергия у нас, мнението на българските специалисти е, че биомасата може да се насочва към добив на електроенергия само чрез инсталации за комбинирано производство на топлина и електроенергия. Насочването ѝ към кондензационни инсталации се смята неизгодно от всяка гледна точка: екологична, икономическа и технологическа.

Следващата таблица съдържа данни за добитото количество биомаса за енергийни цели през 2006 г. и факторите на преобразуване.

Таблица 7: Добити количества енергийна биомаса през 2006 г.

Сектор, от който произхожда биомасата	Количество собствени ресурси, t	Внос, t		Износ, t	Нетно количество (t)	Производство на първична енергия (хил. тне)	
		ЕС	извън ЕС	ЕС/извън ЕС			
(А) Биомаса от горското стопанство :	Включително:	2 527 513	0	0	99 888	2 427 625	759
	(1)Пряк добив на дървесна биомаса от горите и залесените райони, предназначен за енергопроизводство	2 411 168	0	0	99 888	2 311 280	735
	Незадължително попълване — ако разполагате с информация, бихте могли да включите подробни данни за суровината по тази категория, както следва:						
	а)дърводобив						
	б)остатъци от дърводобива (вършина, клони, кори, пънове)						
	в)остатъци от ландшафтни дейности (дървесна биомаса от паркове, градини, дървесни редици, храсти)						
	г)други (моля, посочете видовете)						
	(2)Непряко получени количества дървесна биомаса за енергопроизводство	116 345	0	0	0	116 345	24
	Незадължително попълване — ако разполагате с информация, бихте могли да дадете подробни данни за:						
	а)остатъци от дъскорезници,						

на икономиката, енергетиката и туризма

	дървообработване, мебелната индустрия (кори, дървесни стърготини)						
	б) странични продукти от целулозно-хартиената промишленост (черна луга, талово масло)						
	в) обработени дървесни горива						
	г) дървесни отпадъци от потребление (рециклирана дървесина за енергопроизводство, битови дървесни отпадъци)						
	д) други (моля, посочете видовете)						
(В) Биомаса от селското и рибното стопанство	Включително:	19 466	0	0	0	19 466	5
	(1) Селскостопански култури и рибни продукти, които пряко се използват за енергопроизводство	0	0	0	0	0	0
	Незадължително попълване — ако разполагате с информация, бихте могли да дадете подробни данни за:						
	а) полски култури (житни, маслодайни, захарно цвекло, силажна царевица)						
	б) трайни насаждения						
	в) бързооборотни дървета						
	г) други енергийни култури (тревисти)						
	д) водораслие) други (моля, посочете видовете)						
	(2) Селскостопански странични продукти/остатъци от преработка и рибни странични продукти, използвани за енергопроизводство	19 466	0	0	0	19 466	5
	Незадължително попълване — ако разполагате с информация, бихте могли да дадете подробни данни за:						
а) слама							
б) гор							
в) животински мазнини							
г) Месо и костно брашно							

	д) странични продукти във вид на къспе (включително от слънчогледови люспи и маслинени костилки)						
	е) биомаса от плодове (включително черупки и костилки)						
	ж) рибни странични продукти						
	з) изрезки от лозя, маслинови и овощни дървета						
	и) други (моля, посочете вида)						
	Включително:	369 992	0	0	0	369 992	59
(С) Биомаса от отпадъци	(1) Биоразградимата част от твърдите битови отпадъци, включително биологичните отпадъци (биоразградими градински и паркови отпадъци, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, столовете и магазините на дребно, както и други подобни отпадъци от хранително-вкусови предприятия) и сметищния газ, m ³	0	0	0	0	0	0
	(2) Биоразградимата част от промишлените отпадъци (включително хартия, картон, палети)	369 992	0	0	0	369 992	59
	(3) Утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води	0	0	0	0	0	0

В следващата Таблица 7а са представени прогнози за енергията от биомаса, която се очаква да бъде използвана до 2020 г. Числата се отнасят за крайната енергия, която се съдържа в биомасата. („final energy contained in biomass”)

Таблица 7а: Прогнозна оценка на количествата енергийна биомаса, които ще бъдат добити през 2015 г. и 2020 г.

Сектор, от който произхожда биомасата		2015		2020	
		прогнозно количество на собствените ресурси, kt	производство на първична енергия (хил. тне)	прогнозно количество на собствените ресурси, kt	производство на първична енергия (хил. тне)
(А)Биомаса от горското стопанство:	(1)Пряк добив на дървесна биомаса от горите и залесените райони, предназначен за енергопроизводство	2610	830	2805	892
	(2)Непряко получени количества дървесна биомаса за енергопроизводство	115	30	146	38
(В)Биомаса от селското и рибното стопанство	(1) Селскостопански култури и рибни продукти, които пряко се използват за енергопроизводство	417	100	542	130
	(2)Селскостопански странични продукти/остатъци от преработка и рибни странични продукти, използвани за енергопроизводство	125	30	163	39
(С)Биомаса от отпадъци	(1)Биоразградимата част от твърдите битови отпадъци, включително биологичните отпадъци (биоразградими градински и паркови отпадъци, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, столовете и магазините на дребно, както и други подобни отпадъци от хранително-вкусови предприятия) и сметнищния газ	400	80	550	110
	(2)Биоразградимата част от промишлените отпадъци (включително хартия, картон, палети)	375	60	500	80
	(3)Утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води	175	4	200	4

Включените данни в Таблица 7 са на база данни на Националния статистически институт.

◆ Позиция (А) Биомаса от горското стопанство, т. (1) Пряк добив на дървесна биомаса от горите и залесените райони, предназначен за енергопроизводство. Използваната дървесна биомаса от горите и залесените райони, предназначен за енергопроизводство се представят от НСИ в пространствени кубични метри (за 2006 г. 8 089 481 пр. м3) . Използвани са следните фактори на превръщане: 1 пр. м3 = 3.806 GJ, 1 GJ = 0.0239 toe и 1 пр. м3 = 3.5 t.

◆ Включените данни в Таблица 7, позиция (А) Биомаса от горското стопанство, т. (2) Непряко получени количества дървесна биомаса за енергопроизводство са по данни за 2006 г. на Националния статистически институт, класифицирани като дървесни отпадъци. Същите са изчислени на база сума от:

- ◆ Вложено за преобразуване в заводски централи - 3 671 т;
- ◆ Крайно енергийно потребление в сектор Индустрия, подсектори:
  - Производство на дървен материал и изделия от него, без мебели - 78 103 т;
  - Производство на дървесна маса, хартия, картон и изделия от тях - 26 925 т - ;
  - Производство на мебели - 7 646 т.

Използвани са следните фактори на превръщане: 1 т = 10.260 GJ и 1 GJ = 0.0239 toe.

◆ Позиция (В) Биомаса от селското и рибното стопанство включва дървесни и растителни отпадъци от:

- Производство на хранителни продукти и напитки - 19 466 т;

◆ Позиция (С) Биомаса от отпадъци , т. (2) Биоразградима част от промишлени отпадъци (вкл. хартия, картон, пелети) включва други промишлени отпадъци от:

- Вложено за преобразуване в заводски централи - 156 004 GJ;
- Производство на дървен материал и изделия от него, без мебели - 335 631 GJ;
- Производство на дървесна маса, хартия, картон и изделия от тях - 1987312 GJ;

Преобразуването на отделните категории биомаса в енергия е направено според следващата таблица.

Таблица за преобразуване

Видове биомаса	kCal/kg
Пряк добив на дървесна биомаса от горите и залесените райони, предназначен за енергопроизводство	3180
Непряко получени количества дървесна биомаса за енергопроизводство, за тон	2600
Селскостопански култури и рибни продукти, които пряко се използват за енергопроизводство	2400
Селскостопански странични продукти/остатъци от преработка и рибни странични продукти, използвани за енергопроизводство	2400
Биоразградимата част от твърдите битови отпадъци, включително биологичните отпадъци (биоразградими градински и паркови отпадъци, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, столовете и магазините на дребно, както и други подобни отпадъци от хранително-вкусови предприятия) и сметищния газ	2000
Биоразградимата част от промишлените отпадъци (включително хартия, картон, палети)	1600
Утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води	200

Каква е прогнозната оценка на количествата вносна биомаса в периода до 2020 г.? Моля, уточнете прогнозните количества (в хил. тона н.е.) и посочете страните, от които е възможно да се осъществява внос.

Износът и вносът на енергийна биомаса е незначителен и не се очертават причини за изменение на това съотношение до 2020 г.

В допълнение към горепосочената информация моля да посочите сегашната площ на селскостопанските земи, които се използват за отглеждане на култури, специално предназначени за енергопроизводство, както следва:

Таблица 8: Използване през 2006 г. на селскостопански земи за отглеждане на енергийни култури, (ha)

Селскостопански земи, използвани за отглеждане на енергийни култури	Площ
1. Земи, използвани за отглеждане на бързооборотни дървесни видове (върби, тополи)	0

2. Земи, използвани за други енергийни култури, като например тревисти култури (жълта тръстикова трева – <i>Phalaris arundinacea</i> , стреловидна трева – <i>Panicum virgatum</i> , слонска трева – <i>Miscanthus</i>), сорго	0
---	---

4.6.2. Мерки за увеличаване на разполагаемите ресурси от биомаса, като се вземат предвид нуждите на други потребители на биомаса (секторите, използващи суровини от селското и горското стопанство)

Мобилизация на нови източници на биомаса:

а) Моля, посочете площта на деградиралите земи.

Пустеещите земи са 348 118 хектара по оценки на министерството на земеделието и храните.

б) Моля, посочете площта на необработваните земи със селскостопанско предназначение.

Неизползваеми земи са оценени на 461 142 хектара

в) Има ли предвидени мерки за насърчаване на използването на необработваните земи със селскостопанско предназначение, деградиралите земи и др. за отглеждане на енергийни култури?

Предвиждат се мерки за отглеждане на енергийни култури по ”Програма за развитие на селските райони”.

г) Планира ли се енергийно използване от вече разполагаеми суровини (като например животински тор)?

Засега не се произвежда енергия от животински тор, но се предвиждат мерки по ”Програма за развитие на селските райони”.

д) Има ли специфична политика за насърчаване на производството и използването на биогаз? Какви видове приложения се насърчават (като гориво за локални котли, в топлофикацията, чрез мрежи за пренос на биогаз, чрез включване в мрежата за природен газ)?

Няма специални стимули за производство и използване на биогаз, като се изключи използването му за комбинирано производство на електроенергия, при което произведеното електроенергия се изкупува по преференциални цени. Засега производството на биогаз е незначително, но се предвиждат мерки по ”Програма за развитие на селските райони”.

е) Какви мерки са планирани за подобряване на горскостопанската практика, така че да се постигне максимален добив на биомаса от горите по устойчиво развит начин? Как може да се подобри стопанисването на горите, с оглед на повишаване на бъдещия прираст? Какви мерки са планирани за постигането на максимален добив на биомаса, които вече могат да бъдат практически приложени?

Полагат се усилия да се подобри стопанисването на горите, с оглед на повишаване на бъдещия прираст и устойчиво възпроизводство. Предвижда се сертифициране на държавните и общински гори с цел въвеждане на култура на стопанисване.

Въздействие върху други сектори:

а) Как могат да бъдат наблюдавани въздействията на енергийното използване на биомасата върху други сектори, ползващи селскостопански и горскостопански суровини? Какви са тези въздействия? (Ако е възможно, моля да дадете резултати за въздействията и в количествено изражение.) Планирано ли е бъдещо наблюдение на тези въздействия?

Оценка на влиянието на използването на биомасата за енергийни цели върху други сектори не е правена. За в бъдеще това ще се извърши при формулирането и прилагането на политиката за устойчиво развитие.

Използването на биогоривата в селскостопанския сектор има голям потенциал, тъй като над 82% от енергийното потребление в този сектор (2005 г.) е в резултат на течните горива. Използването на биогорива в сектора би улеснило устойчивото му развитие.

б) Какъв вид развитие се прогнозира в други сектори, използващи селскостопански и горскостопански суровини, което би могло да повлияе върху енергийното използване на биомасата? (Например, възможно ли е подобрена ефективност/производителност да доведе до увеличение или намаление на количеството на страничните продукти, които могат да се използват за енергийни цели?)

Увеличаването на производството на преработена биомаса, например от дървесни енергийни трески и дървесни пелети и брикети, ще намали цената им за крайния потребител. Това би намалило потреблението на дърва за огрев, както и загубите на фирмите, които получават приходи от продажбата им.

4.7. Планирано използване на статистически прехвърления между държави-членки и планирано участие в съвместни проекти с други държави-членки и трети страни

В този под-раздел следва да бъде описано очакваното прилагане на механизми за сътрудничество между държавите-членки, както и между държави-членки и трети страни. Тази информация следва да съответства на информацията, предоставена в прогнозния документ, посочен в член 4, параграф 3 от Директива 2009/28/ЕО.

4.7.1. Процедурни аспекти

а) Опишете (стъпка по стъпка) националните процедури, които са въведени или предстои да бъдат въведени с цел уреждане на статистически прехвърления или на съвместни проекти (включително като посочите отговорните институции и данни за контакт).

Същественото за способността на България /или друга държава-членка/ да предложи статистически „излишък“ с отчитане задължителната квота за ВИ за потребление към трета страна е точното, надеждно и своевременно определяне на производствените възможности. Това изисква добре координиран текущ регистър за крайно брутно енергийно потребление във всички сектори на икономиката и надеждно проследяване на изпълнението на проекти по възобновяеми енергийни източници.

В сектора за производство на електроенергия основно изискване за установяване на брутното потребление и производство от ВИ се осъществява с гаранция за произход. На този етап в България няма пазар за търгуване на гаранции за произход /например като част от сертифицирани продажби на зелена електроенергия/. Гаранции за произход се издават/вписват от Държавната комисия по енергийно и водно регулиране и този механизъм е достатъчен за определяне производството на възобновяема енергия като част от крайното брутно потребление на електроенергия.

По-сложно е проследяването на големия енергиен компонент от биомасата, посочен в сектора за топлинни и охладителни цели. При даден голям дял от потреблението на дървесна биомаса за отопление, оценката на възобновяемите енергийни източници, като дял от крайното потребление на енергия в този сектор, ще изисква следното:

- ◆ Общо регулиран добив на дървесната биомаса /от стопанисваните гори/
- ◆ Общо производство на енергийни култури от биомаса

- ◆ Общ продукт биомаса, получен от отпадъците при промишлените процеси (дървопреработващи и мебелни заводи, дъскорезници, целулозно-хартиено производство, регенериран дървен материал)
- ◆ Обща рециклирана /отпадъчна/ регенерирана биомаса
- ◆ Оценка на brutните стойности на изгаряне на алтернативни компоненти на биомаса

За тази дейност е потребна сериозна координация между министерствата на икономиката, енергетиката и туризма, на земеделието и храните, на транспорта, на регионалното развитие, както и на Националния статистически институт.

Въз основа на информацията по-горе, може да се определи общото енергийно съдържание на цялостното производство на биомаса срещу съответното общо енергийно съдържание на горивото за отопление. Независимо че има голямо разнообразие на горивни технологии за ефективно преобразуване, може да се предположи, че в рамките на дадено приложение общото полезно енергийно съдържание на биомаса ще бъде еднакво с това на конвенционалното гориво, т.е. биогоривото директно измества същото количество конвенционална енергия.

Националната база данни за всички статистики, свързани с гореописаните енергийни източници, ще се поддържа от Националния статистически институт.

Статистическите гаранции за произход ще бъдат създадени за всеки 1 MWh (0,00008598 ktOE) от възобновяем енергиен източник в транспортния сектор и в сектора за отоплителни цели, по същия начин, така както са създадени за ВИ, от които се произвежда електроенергия. Тези гаранции за произход на възобновяемата енергия ще бъдат на разположение за „търговия“ с други държави-членки.

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма предвижда да започне официален диалог с другите държави-членки, които могат да проявят интерес за подсигуриране на допълнителна енергия в изпълнение на тяхната национална цел. Предполагаеми кандидати са Италия, Дания, Белгия и Люксембург, всяка от които по всяка вероятност ще има недостиг спрямо собствената задължителна цел за ВИ към общото крайно потребление и може да ползва възможността за Статистически трансфер.

Подходящи институции за обмен на информация за целите на осъществяване на съвместни проекти са Националния статистически институт, Агенцията за малки и средни предприятия, Министерството на регионалното развитие и благоустройство /сгради в сектора на услугите/, Агенцията за енергийна ефективност /доклади от одити за сгради, предприятия и регистрация на котли/.

б) Опишете начините, по които частни организации могат да предлагат и да участват в съвместни проекти с други държави-членки или с трети страни.

Тези организации може да получават финансиране от специален фонд за проекти с гарантиран резултат.

в) Посочете критериите, по които ще се определя кога може да се прилагат статистически прехвърляния или съвместни проекти

Изпълнението на проекти за ВИ би могло да се комбинира с изпълнение на мерки по енергийна ефективност. Доколкото нашата страна разполага с богати възможности за изпълнение на мерки за енергийна ефективност, важен критерий за предоставяне на финансиране може да бъде ако в проекта участват предприятия работещи за повишаване на енергийната ефективност например предприятия с висока консумация на енергия, големи сгради и търговците на енергия.

Допълнително предимство може да бъде наличието на енергиен одит, съдържащ информация върху икономическата ефективност на мерките за енергийна ефективност за да може да се прецени допълването им с мерки за използване на ВИ.

г) Какъв ще бъде механизмът, по който други заинтересовани държави-членки да могат да участват в даден съвместен проект?

Подходящ механизъм е договор с гарантиран резултат комбиниран с дарение за финансиране на допълнителни мерки от бюджета, частни инвеститори и оперативните програми.

д) Желаете ли да участвате в съвместни проекти в други държави-членки? Каква инсталирана мощност, съответно какво годишно електропроизводство или топлопроизводство планирате да подпомогнете? Как предвиждате да предоставите схеми за подпомагане на такива проекти?

На този етап подготовката на такива проекти е изключително трудно, поради сложния процес на съгласуване. На по-късен етап и при подходящи ресурси и условия може да се формулират .

4.7.2. Прогнозно производство, допълнително спрямо индикативната крива на енергия от ВИ, което би могло да се прехвърли на други държави-членки

Според най-благоприятния сценарий за развитие на производството на енергия от ВИ и енергична политика за енергийна ефективност България има възможности за статистически прехвърляния към други страни, които са показани в Таблица 9.

4.7.3. Прогнозен потенциал за съвместни проекти

а) В кои сектори можете да предложите разработване чрез съвместни проекти на използване на възобновяема енергия на ваша територия?

Страната ни има редица възможности за разработване на проекти за използване на ВИ. Производството на електроенергия от ВИ се поддържа много енергично от българското законодателство и намеренията и присъствието на инвеститори от ЕС е значително. Има вече проекти, които са завършени и множество други, които са в процес на разработване и инвестиране. Възможностите за съвместни проекти в тази насока са многобройни и са от порядъка на няколко хиляди мегавата.

Икономическите условия на страната налагат обаче комбиниране на политиката към повече ВИ с насърчаване на производството на топлина, което е значително по-ефективно от гледна точка на използване на първичния ресурс и изисква много по-ниски относителни инвестиции. Разходите за доставка и преобразуване са също по-ниски защото производството е по-близо да потреблението. Възможностите са разнообразни:

- ◆ Комбинирано изгаряне на изкопаеми горива и биомаса в топлофикационните дружества на големите градове - такъв проект се планира в софийската топлофикация
- ◆ Широкомащабна програма за използване на слънчеви колектори за подгряване на вода, с което се намалява употребата на електроенергията за тази цел
- ◆ Разгръщане на производството на дървесни енергийни трески, като се използва отпадъчна дървесина от дърводобива, за да се заместят инсталациите произвеждащи топлина в индустрията и обществените сгради
- ◆ Производство на автомобили работещи на електроенергия или алтернативно горива

Един привлекателен проект е да се заместят изкопаемите горива за отопление на обществените сгради с ВИ. В значителен брой такива сгради за отопление се използва течно гориво. Общото потребление на леко котелно гориво на тези сгради /училища, детски градини, общинска администрация и др./ през последните три години възлиза около 60 ktoe. Тези инсталации могат да бъдат изцяло заместени от инсталации, ползващи твърда биомаса, биогаз или биогориво, в зависимост от предпочитанията и възможностите на собственика.

б) Уточнена ли е технологията, която да бъде разработена? С каква инсталирана мощност, съответно какво годишно електропроизводство или топлопроизводство?

Подходяща технология за отопление в бита и да се изгаря твърда необработена биомаса като енергийни трески и дървесни пелети в котли с мощност от 0,2 до 1 MW. Точният брой на възможните инсталации може да бъде определен в рамките на следващата календарна година след изготвянето на регистъра на водогрейните котли на територията на страната, който се изготвя в момента.

По-голямата част от отпадъците от селското стопанство, хранителна промишленост и дърводобива могат да бъдат преработени на енергийни трески и брикети. Тези възможности сега не се използват поради високата цена на треските и относително ниската цена на дървата за огрев, използвани от населението. По приблизителна оценка около 1 млн домакинства в страната използват дървесна биомаса за отопление, която е предимно непреработена. Този пазар се разраства непрекъснато, тъй като населението отказва да използва услугите на скъпото централно топлоснабдяване, основано предимно на използването на природен газ.

в) Как ще бъдат избрани обектите за съвместни проекти? (Например, дали местните и областните власти или помощни организации ще могат да препоръчват такива обекти? Или дали всеки проект ще може да участва, независимо от неговото местоположение?)

Подходящи за внедряване на съвместни проекти са общините, имащи собствени гори, които имат годишен растеж достатъчен да захрани проектираните мощности. Финансирането може да се осъществи с договор с гарантирани енергийни спестявания и чрез оперативните програми на ЕС.

Собствениците на гори, големи ферми и производители на котли на биомаса са подходящи участници в строителството на съоръжения за производство на дървени енергийни трески и дървесни пелети.

г) Имате ли информация за потенциални възможности за съвместни проекти в други държави-членки или в трети страни? (В кой сектор? С каква мощност? Каква е планираната помощ? За кои технологии?)

В Германия и Австрия има подходящи технологии за производство и енергийно оползотворяване на дървесната биомаса.. Не са ни известни подробности.

д) Имате ли някакво предпочитание за подкрепа на определени технологии? Ако отговорът е положителен, кои са те?

Предпочитанията трябва да бъдат насочени към разпределените технологии за производство на топлина - слънчеви, биомаса, геотермални. Когенерационните инсталации на мястото на потреблението на топлината също са една предпочитана технология.

В този случай трябва да се разработи целия цикъл - преработка на отпадъчната биомаса, транспорт, доставка, изгаряне и продажба на енергията.

4.7.4. Прогнозно потребление на енергия от ВИ, което да бъде задоволено от други източници, различни от собственото национално производство

В Таблица 9 е представена информацията относно прогнозните количества ВИ за прехвърляне на други страни-членки според сценария с допълнителни мерки за енергийна ефективност. Количествата определени в настоящия документ се различават от тези в прогнозния документ поради еднократно въвеждане в експлоатация на голяма ветрова мощност и увеличаващото се все още потребление в транспорта.

Таблица 9: Прогнозно допълнително и/или недостатъчно спрямо индикативната крива производство на енергия от ВИ, което би могло да се прехвърли на/от други държави-членки от/на България, (ktoe)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Предполагаемо допълнително количество съгласно прогнозния документ	79	77	145	157	345	346	486	427	374	337	290
Предполагаемо допълнително количество съгласно Националния план за действие в областта на енергията от ВИ	61	80	168	202	353	386	481	420	471	411	341
Предполагаме недостиг съгласно прогнозния документ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Предполагаме недостиг съгласно Националния план за действие в областта на енергията от ВИ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5. ОЦЕНКИ

5.1. Общ очакван принос на всяка една технология за производство на енергия от ВИ с оглед постигане на обвързващите цели за 2020 г. и на индикативната крива за дела на енергията от ВИ в производството на

електроенергия, на енергия за топлинни и охладителни цели, както и в транспорта

В Таблица 10 са представени данни за приноса (GWh) на отделните технологии за електропроизводство от ВИ и тяхната инсталирана мощност до 2020 г. За базовата 2005 г. са използвани данни от Националния статистически институт.

За производство на електрическа енергия в България се използват водна, вятърна и слънчева енергия. Доминиращият възобновяем източник, използван за това производство е водната енергия. По данни на МИЕТ през 2009 г. 93.5 % от произведена електрическа енергия от ВИ е от ВЕЦ. Производството на електрическа енергия от ВтЕЦ продължава да нараства, но все още делът му е минимален и е 6.4 % от произведената електрическа енергия от ВИ в страната. Силната зависимост само от един възобновяем източник при производството на електрическа енергия от ВИ прави несигурно постигането на целта до 2020 г. и налага предприемането на мерки за разнообразяване на източниците и технологиите за производство на енергия.

Производството на електрическа енергия от ВЕЦ е силно зависимо от количеството валежи през годината, което от своя страна се влияе от комплексни климатични фактори. Строителството и експлоатацията на ВЕЦ в България има дългогодишна традиция, като в резултат на това технически достъпният потенциал е в голяма степен усвоен. Отчетливо увеличаване на инсталираните мощности и произведената енергия от ВЕЦ може да се постигне само в резултат от строеж на хидроцентрали по р. Дунав. В същото време значителна част от ВЕЦ в България се нуждаят от рехабилитация и модернизация. Вследствие на изброените фактори, не смятаме за реалистично да се очаква увеличаване на производството на енергия от хидроцентрали и то ще остане в рамките на вече определеното на базата на действащата към момента нормативна рамка.

За ВЕЦ въведени в експлоатация преди 2009 г. е прието средното годишно производство за предходните четири години (или от годините, за които има данни). Предстои въвеждане в експлоатация на хидровъзел „Цанков камък” 80 MW, а е отчетена и възможността за реализиране на проекта за изграждане на хидровъзел „Горна Арда” 170 MW.

Предвид поставените в Директива 2009/28 изисквания по отношение на електрическата енергия, произведена от ВЕЦ, настоящата информация включва инсталирани мощности от ПАВЕЦ.

Производството на електрическа енергия от фотоелектрически централи търпи по-бързо развитие през последните няколко години. Очакванията са в периода 2010-2015 г.

засиления инвеститорски интерес да продължи, при което увеличаването на инсталираните мощности да продължи със среден прираст от около 95 % или достигане на инсталирана мощност 251 MW през 2015 г. От 2016 до 2020 г. изграждането на този вид мощности ще нараства с около 4 % годишно. Планираната средна производителност е между 1 250 kWh до 1 550 kWh от инсталиран kWp годишно. Производството на електрическа енергия от този вид източник се очаква да достигне 435 GWh.

Развитието на вятърната енергетика в страната отчита изграждането на вятърни генератори разположени на сушата. България се намира в регион с относително нисък ветрови потенциал и е прието, че инсталациите ще работят с часова използваемост от 1500-1800 часа. През 2020 г. се очаква инсталираните мощности и произведената електрическа енергия от този вид централи да се увеличи значително, като през 2020 г. 34 % от електрическата енергия от ВИ ще бъде произвеждана от ВТЕЦ.

През 2020 г. се очаква произведената електрическа енергия от биомаса да достигне 865 GWh.

Биомасата е възобновяемия източник с най-голям потенциал в България и същевременно с най-разнообразни възможности на приложение - като суровина за производство на брикети, пелети и др. твърди горива, като гориво за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия и за директно изгаряне за отопление и топла вода от населението. Поради тази причина планираното бъдещо използване на биомасата е свързано с различни фактори:

- ◆ Увеличаване на производството на брикети и пелети от дървесни отпадъци, позволяващи автоматизация на управлението на горивните процеси.
- ◆ Постепенна подмяна на обикновените отоплителни печки с горивни камери, използващи брикети и пелети, при повишаване на ефективността им.
- ◆ Увеличаване на дърводобива до 7 млн. плътни м³ годишно до 2020 г.
- ◆ Покачването на цените на петрола и други разходи в селското стопанство да се акумулират в цената на зърното, а не в цената на отпадъка.
- ◆ Оползотворяване на до 50 % от сламата, неизползвана към 2008 г., оползотворяване на до 90 % от слънчогледовата люспа, отпадъчен продукт при производството на растителни масла.
- ◆ Окрупняване на животинските ферми през следващите 3-5 г., което ще позволи изграждане на икономически ефективни инсталации за биогаз.

- ◆ Въвеждане на биомаса като алтернативно гориво за летния сезон в градски топлофикационни дружества.
- ◆ Стимулиране на комбинираното производство на топлинна и електрическа енергия от биомаса, като по-възможност да се избягва производство само на електрическа енергия.

В Таблица 11 са представени данни за приноса на енергията за топлинни и охладителни цели. Представени са оценки както за инсталираната мощност, така и за енергопроизводството на технологиите за геотермална енергия, слънчева енергия, термопомпи и технологии за използване на биомаса, като за последната категория е направено разпределение съответно за твърда, течна и газообразна биомаса. Оценен е приносът на отоплителни централи, използващи възобновяеми енергийни източници.

При прогнозата за потребление на енергия от възобновяеми източници за топлинна енергия и енергия за охлаждане е взето предвид и следното:

Използването на слънчеви колектори за подгриване на вода за бита и сектора на услугите е леснодостъпно. С нарастване на цените на конвенционалните енергийни източници, слънчевата енергия се превръща във все по-изгодна алтернатива. Във връзка с изискванията на Директива 2009/28/ЕО за въвеждане в националните законодателства на минимални изисквания за използване на енергия от ВИ след 2012 г., слънчевите колектори са една от най-подходящите алтернативи за постигането на целта.

Производството на топлоенергия от геотермални източници се характеризира с регионална концентрация на източниците и с малки възможности за пренос на първичния топлоносител на големи разстояния. Това я прави особено подходяща за задоволяване на локални енергийни нужди.

Таблица 12 представя приноса на отделните технологии за постигане на целта за енергия от ВИ в транспортния сектор. Посочени са данни за биоетанол, биодизел, за биогоривата от отпадъци и остатъци, за биогоривата от нехранителни целулозни материали или от лигноцелулозни материали, за биогаза, за електроенергията от ВИ и за водорода, произведен на базата на ВИ. Прогнозата е съобразена с необходимостта всички потребявани биогорива да отговарят на критериите за устойчивост, поради което би могло да се очаква в края на периода да се наложи внасяне на биогорива, предвид увеличаващите се изисквания към тях.

Таблица 10а: Оценка на прогнозния общ принос (изразен като инсталирана мощност и брутно електропроизводство) на всяка една технология за електропроизводство от ВИ в България за постигане на целите за 2020 г. и на индикативната крива за дяловете на енергията от ВИ в електроенергията през периода 2010–2014 г.

	2005		2010		2011		2012		2013		2014	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
ВЕЦ:	2 915	3 068	2 979	3 223	3 055	3 322	3 065	3 347	3 076	3 374	3 086	3 398
< 1MW	29	75	49	127	35	91	39	101	43	112	46	120
1 MW - 10 MW	170	400	214	503	224	526	230	541	237	557	244	573
> 10 MW	1 852	2 593	1 852	2 593	1 932	2 705	1 932	2 705	1 932	2 705	1 932	2 705
включително ПАВЕЦ	864		864		864		864		864		864	
Геотермални електроцентрали	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Слънчеви електроцентрали:	0	0	9	12	38	50	75	91	130	174	186	246
фотоелектрични	0	0	9	12	38	50	75	91	130	174	186	246
с концентриране на светлина	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Централи, използващи енергията на приливите и отливите, енергията на вълните и океанската енергия	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вятърни инсталации:	8	5	336	605	560	1 008	772	1 390	980	1 764	1 115	2 007
Разположени на сушата	8	5	336	605	560	1 008	772	1 390	980	1 764	1 115	2 007

Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

	2005		2010		2011		2012		2013		2014	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
Разположени в морето	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Електроцентрали на база биомаса:	0	0	0	0	10	55	22	120	46	251	94	513
Твърда биомаса	0	0	0	0	9	50	16	88	29	160	54	297
Биогаз	0	0	0	0	1	5	6	32	17	92	40	216
Течни горива от биомаса	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо	2 923	3 073	3 324	3 840	3 663	4 435	3 934	4 948	4 232	5 563	4 481	6 164
От които когенерационни централи (CHP)	0	0	0	0	10	55	22	120	46	251	94	513

Таблица 106: Оценка на прогнозния общ принос (изразен като инсталирана мощност и брутно електропроизводство) на всяка една технология за електропроизводство от ВИ в България за постигане на целите за 2020 г. и на индикативната крива за дяловете на енергията от ВИ в електроенергията през периода 2015–2020 г.

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
ВЕЦ:	3 094	3 417	3 100	3 431	3 275	3 681	3 281	3 696	3 285	3 705	3 288	3 712
< 1MW	48	125	49	127	49	127	50	130	50	130	50	130
1 MW - 10 MW	250	588	255	599	260	611	265	623	269	632	272	639
> 10 MW	1 932	2 705	1 932	2 705	2 102	2 943	2 102	2 943	2 102	2 943	2 102	2 943
включително ПАВЕЦ	864		864		864		864		864		864	
Геотермални електроцентрали	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Слънчеви електроцентрали:	251	343	265	364	275	383	285	402	287	416	303	435
фотоелектрични	251	343	265	364	275	383	285	402	293	416	303	435
с концентриране на светлина	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Централи, използващи енергията на приливите и отливите, енергията на вълните и океанската енергия	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вятърни инсталации:	1 274	2 293	1 315	2 367	1 370	2 466	1 398	2 516	1 420	2 556	1 440	2 592
Разположени на сушата	1 274	2 293	1 315	2 367	1 370	2 466	1 398	2 516	1 420	2 556	1 440	2 592

Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
Разположени в морето	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Електроцентрали на база биомаса:	147	803	152	830	153	835	155	846	156	852	158	865
Твърда биомаса	89	490	91	501	91	501	92	506	92	506	93	514
Биогаз	58	313	61	329	62	335	63	340	64	346	65	351
Течни горива от биомаса	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо	4 766	6 856	4 832	6 992	5 049	7 366	5 119	7 460	5 148	7 529	5 189	7 604
От които когенерационни централи (CHP)	147	803	152	830	153	835	155	846	156	852	158	865

Таблица 11: Оценка на прогнозния общ принос (в крайното енергопотребление) на всяка една технология за производство на енергия от ВИ в България за постигане на обвързващите цели за 2020 г. и на индикативната крива за дяловете на енергията от ВИ в енергията за топлинни и охладителни цели през периода 2010–2020 г., (ktoe)

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Геотермална енергия (с изключение на нискотемпературната геотермална топлина, използвана в термопомпени инсталации)		1,0	2,0	2,4	2,4	3,0	3,0	6,0	6,0	7,0	8,0	9,0
Слънчева енергия		6,0	6,4	6,7	7,5	8,5	10,9	14,3	16,8	18,3	19,0	21,0
Биомаса:	724	734	756	790	823	888	929	963	980	1003	1038	1073
Твърда биомаса	724	734	756	789	819	880	916	945	962	983	1018	1053
Биогаз	0	0	0	1	4	8	13	18	18	20	20	20
Течни горива от биомаса	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Възобновяема енергия от термопомпи: вкл. въздушно свързани; вкл. земносвързани, вкл. водносвързани	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо	724	741	765	799	833	900	943	983	1003	1028	1065	1103
От която за топлофикационни системи	0	5	9	14	18	25	33	40	49	65	82	91
От която биомаса, използвана в домакинствата	724	736	756	785	815	875	910	943	954	963	983	1012

Таблица 12: Оценка на прогнозния общ принос на всяка една технология за производство на енергия от ВИ в България за постигане на обвързващите цели за 2020 г. и на индикативната крива за дяловете на енергията от ВИ в транспортния сектор през периода 2010–2020 г.,(ktoe)

	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Биоетанол/био етил терт-бутил етер (bio-ETBE)	0	0	1	3	5	15	19	22	37	38	53	60
От които биогорива съгласно член 21, параграф 2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
От които вносни	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5	10
Биодизел	0	33	46	64	85	110	140	172	190	210	213	220
От който биогорива съгласно член 21, параграф	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
От който вносен	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Водород, произведен на базата на ВИ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Електроенергия от ВИ	3	3	4	4	5	5	7	8	10	13	13	15
Вкл. използвана в автомобилния транспорт	0	0	0	0	0	0	1	2	3	6	6	8
Вкл. използвана в неавтомобилния транспорт	3	3	4	4	5	5	6	6	7	7	7	7
Други (като биогаз, студено-пресовано олио и т.н.) – моля, посочете видовете	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	5	7
От които биогорива съгласно член 21, параграф 2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	4
Общо	3	36	51	71	95	130	166	202	239	265	284	302

5.2. Общ очакван принос на мерките за енергийна ефективност и енергоспестяване с оглед постигане на обвързващите цели за 2020 г. и на индикативната крива за дела на енергията от ВИ в производството на електроенергия, на енергия за топлинни и охладителни цели и на енергия в транспорта.

Отговорът по това изискване следва да бъде включен в таблица 1 в глава 2.

Важен принос за постигане на 16 % цел на страната заемат допълнителните мерките по енергийната ефективност и енергийни спестявания, които са разгледани в Раздел 2 и представени в Таблица 1. от, която представя влиянието на допълнителните мерки за енергийна ефективност заедно с референтния план,. Като цяло това влияние на енергийната ефективност се равнява приблизително на 20% намаление на крайното енергийно потребление през 2020 г. /с увеличение от 4% през 2010 г./

Въздействието върху ефективността не е еднаква за всички сектори. Най-голямата възможност за намаляване на потреблението на енергия е установено в сектора за отоплителни и охладителни цели. По-специално, то се дължи на значителния потенциал за подобряване използването на биомасата поради масовото използване на нестандартни, неефективни уреди, които при приложение на целенасочени програми за подкрепа би могло да бъдат заменени с високоефективни котли и камини. Заедно с това, не по-малко значение имат перспективите за значително подобряване на енергийните характеристики на сградите. Цялостният принос за намаляване на енергийното потребление е с 25% до 2020 г.

В електроенергийния сектор има възможности за повишаване ефективността на преобразуването, преноса и разпределението на енергията, но мерките в този сектор, като значително по-консервативен, ще дадат резултати постепенно и по-късно. Очакваното снижение на загубите в сектора може експертно да се оценят на около 12,5% през 2020 г.

Транспортът по подобен начин има значителна възможност за по-ефективно потребление на гориво чрез постепенно въвеждане на по-икономични двигатели и превозни средства. Отчасти това се очаква да стане чрез работата на производителите по целия свят в отговор на постоянно увеличаващата се цена на горивото. От друга страна

Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

има значителни възможности за намаляване на загубите на гориво чрез подобряване на пътната инфраструктура и контрола върху движението. Ограничаваща тези възможности е ниската покупателна способност на населението и очакваната забавена подмяна на автомобилния парк. По експертна оценка спестяването на енергия транспорта може да се оцени на малко над 20% за 2020 г. спрямо изходните данни за 2005 г.

5.3. Оценка на въздействията (попълва се по желание)

Таблица 13: Прогнозни разходи и ползи от мерките за подпомагане на политиката за енергия от ВИ

Мярка	Очаквано ползване на енергия от ВИ (хил.т н.е.)	Очаквани разходи в евро – посочете времеви график	Очаквано намаление на емисиите на парникови газове, разпределено по видове газове (т/годишно)	Очаквано създаване на работни места

5.4. Подготовка на национален план за действие в областта на енергията от ВИ и проследяване на неговото прилагане

а) Как са участвали областните и/или местните власти и/или градовете в подготовката на този план за действие? Участвали ли са други заинтересовани страни?

Министерството на икономиката, енергетиката и туризма подготви и изпрати въпросници за коментари, становища и данни от заинтересованите министерства, общински власти, институции, промишлеността и различни организации. Бяха организирани последователно срещи с представители на заинтересованите страни.

Отговорите на въпросниците бяха разгледани и обобщени с цел създаване на ясна картина за съществуващата среда за развитие на възобновяемите енергийни източници в България, както и предложения за укрепване на законодателството и други мерки, чрез които се очаква да се създаде ефективна рамка за реализиране на целите до 2020 г.

б) Планира ли се разработването на областни/местни стратегии за енергия от ВИ? Ако отговорът е положителен, бихте ли дали допълнителни

разяснения? В случай на делегиране на съответни правомощия на областно/местно равнище, чрез какъв механизъм ще се осигури изпълнението на националната цел?

Според закона за ВИ общините са задължени да разработват програми за насърчаване развитието на ВИ и биогорива.

Предвижда се създаване на Агенцията по устойчиво енергийно развитие (АУЕР). Това е ключов момент в изпълнението на Плана за действие в областта на енергията от ВИ и изпълнение на задълженията на България по ВИ до 2020 г.

АУЕР ще има регионални структури, които ще подпомагат работата на регионалните и общинските администрации за провеждане на политика за разгръщане използването на ВИ.

Агенцията ще работи с другите заинтересовани страни за създаване на регионални карти за оценка на потенциала, по-ефективно териториално планиране на развитието на ВИ и по-ефективно съчетаване на производството и потреблението на енергията от ВИ.

в) Моля, опишете общественото обсъждане, проведено при подготовката на настоящия план за действие.

По време на подготовката на плана се направиха консултации със заинтересованите страни и също - известна информация по въпроса за подготовката, бъдещата роля и съдържанието на плана беше предоставена на средствата за информация. Предвидено е кампаниите за обществена информация да заемат важна част от мерките за реализиране на национални задължения за възобновяеми енергийни източници.

г) Моля, посочете вашия национален пункт за контакт/национална институция или орган, носещ отговорност за проследяване на прилагането на Плана за действие в областта на енергията от ВИ.

Националната институция отговорна за подготовката, изграждането на законовата рамка и прилагането на плана е Министерството на икономиката, енергетиката и туризма.

д) Разполагате ли със система за мониторинг, включваща показатели за индивидуалните мерки и инструменти, чрез която да се проследява прилагането

на Националния план за действие в областта на енергията от ВИ? Ако отговорът е положителен, моля, дайте подробна информация за нея.

Система за мониторинг все още не съществува официално. Министерството на икономиката, енергетиката и туризма, чрез АУЕР ще създаде платформа за информация и наблюдение изпълнението на Плана за действие в областта на енергията от ВИ и редовно ще предоставя информация за съществуващите и планирани мерки, промени в законодателната среда, и напредъка към постигане целите на възобновяемите енергийни източници, съществуващите пречки и възможностите за усъвършенстване на системата.

ОПРЕДЕЛЕНИЯ:

„Аеротермална енергия“ означава енергия, съхранявана под формата на топлина в атмосферния въздух;

„Алтернативни енергийни източници“ са водород, отпадни продукти от технологични процеси и други.

„Биогорива“ означава течни или газообразни горива в транспорта, произведени от биомаса;

„Биомаса“ означава биоразградимата част на продукти, отпадъци и остатъци от биологичен произход от селското стопанство (включително растителни и животински вещества), горското стопанство и свързаните с тях промишлености, включително рибно стопанство и аквакултури, както и биоразградимата част на промишлени и битови отпадъци;

„Брутно крайно потребление на енергия“ означава енергийните продукти, доставяни за енергийни цели на промишлеността, транспорта, домакинствата, услугите, включително обществените услуги, селското стопанство, горското стопанство и рибното стопанство, включително потреблението на електроенергия и топлинна енергия от енергийния сектор за целите на производството на електроенергия и топлинна енергия и включително загубите при разпределението и преноса на електроенергия и топлинна енергия;

„Възобновяеми енергийни източници“ са възобновяеми неизкопаеми източници, а именно вятърна, слънчева, аеротермална, геотермална, хидротермална и океанска енергия, водноелектрическа енергия, биомаса, сметищен газ, газ от пречиствателни инсталации за отпадни води и биогазове;

„Гаранция за произход“ ("Сертификат за произход") означава електронен документ, който служи единствено като доказателство пред краен потребител, че определен дял или количество енергия е произведено от ВИ съгласно изискванията на член 3, параграф 6 от Директива 2003/54/ЕО;

„Геотермална енергия“ означава енергия, съхранявана под формата на топлина под повърхността на твърдата почва;

„Електрическа енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници“ е електрическата енергия, произведена от съоръжения, използващи само възобновяеми

енергийни източници, както и частта от електрическата енергия, произведена от възобновяеми енергийни източници в хибридни системи, използващи също и конвенционални енергийни източници и включващи възобновяемо електричество за пълнене на складови системи и изключващо електричество, произведено в резултат на складови системи.

„Задължение за енергия от ВИ” означава национална схема за подпомагане, изискваща от производителите на енергия да включат определен дял енергия от ВИ в своето производство, изискваща от доставчиците на енергия да включат в своите доставки определен дял енергия от ВИ или изискваща от потребителите на енергия да включат определен дял енергия от ВИ в своето потребление. Това включва схеми, съгласно които такива изисквания могат да бъдат изпълнени чрез използване на зелени сертификати;

„Зелен сертификат” е документ с определен срок на действие, удостоверяващ производството на определено количество електрическа или топлинна енергия от възобновяеми енергийни източници или по комбиниран способ, посочващ датата и мястото на производство, производствената мощност и нейния собственик, прехвърлим отделно от физическата електрическа или топлинна енергия, чието производство удостоверява.

„Комбинирано изгаряне” е изгаряне на възобновяеми енергийни източници и невъзобновяеми енергийни източници, при което поне 20 на сто от използваното гориво за производството на електрическа или топлинна енергия е възобновяеми енергийни източници.

„Комбинирано производство“ означава едновременно производство в рамките на един процес на топлинна енергия и електрическа и/или механична енергия

„Минимална схема на присъединяване” е най-икономичната съвкупност от електрически уредби и електропроводни линии за присъединяването на даден обект, определена в съответствие с изискванията на действащата нормативна уредба за устройство на територията, за устройство, безопасност и експлоатация на електрическите мрежи, техническите спецификации и използваните от преносното, съответно разпределителното предприятие съоръжения и технологии за изграждане и за ремонтно-експлоатационно обслужване на мрежовата инфраструктура.

„Потребител на електрическа и/или топлинна енергия за битови нужди” е физическо лице - собственик или ползвател на имот, което ползва електрическа и/или топлинна енергия за домакинството си.

„Приета стойност“ означава стойност, получена от типична стойност чрез прилагане на предварително определени коефициенти, която при определените в настоящата директива обстоятелства може да бъде използвана вместо действителната стойност.

„Схема за подпомагане“ означава всеки инструмент, схема или механизъм, прилагани от държава- членка или група държави- членки, които насърчават използването на енергия от ВИ чрез намаляване на себестойността на тази енергия, увеличаване на цената, на която може да бъде продадена, или увеличаване, посредством задължение за енергия от ВИ или по друг начин, на обема на покупките на такава енергия. Това включва, но не се ограничава до инвестиционни помощи, данъчни облекчения или намаления, връщане на платени данъци, схеми за подпомагане на задължението за използване на ВИ на енергия, включително тези, при които се използват зелени сертификати, и схеми за пряко ценово подпомагане, включително преференциални тарифи и премийни плащания;

„Течни горива от биомаса“ означава течни горива за енергийни цели, различни от тези за транспорт, включително за електроенергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане, произведени от биомаса;

„Топлинна и/или енергия за охлаждане от възобновяеми енергийни източници” е енергията, получена чрез използване на слънчевата радиация, геотермалните води, изгарянето на биомаса, алтернативните източници и отпадната топлина при производствените и енергийните процеси.

„Топлофикационни и мрежови охладителни системи“ означава разпределението на термоенергия под формата на пара, гореща вода или охладени течности от централен източник за производството им, по мрежа до множество сгради или обекти, за използване за отопление, технологична топлина или охлаждане;

„Хидротермална енергия“ означава енергия, съхранявана под формата на топлина в повърхностните води;

ЛИТЕРАТУРА:

1. Директива 2001/77/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 септември 2001 година относно насърчаване на производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар
2. Директива 2002/91/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2002 година относно енергийните характеристики на сградите
3. Директива 2003/30/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 май 2003 година относно насърчаването на използването на биогорива и други възобновяеми горива за транспорт
4. Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 година относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО на Съвета
5. Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици
6. Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от ВИ и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО
7. Директива на Съвета 92/43/ЕИО от 21.05.1992 за запазването на природните местообитания и на дивата флора и фауна
8. Закон за акцизите и данъчните складове, обн. ДВ. бр.91 от 15 Ноември 2005г., посл. изм. ДВ. бр.95 от 1 Декември 2009г.
9. Закон за биологичното разнообразие, обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г., посл. изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г.
10. Закон за водите, обн. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., посл. изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г.
11. Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата, обн. ДВ. бр.49 от 19 Юни 2007г., посл. изм. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2009г.
12. Закон за горите, обн. ДВ. бр.125 от 29 Декември 1997г., посл. изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г.

13. Закон за достъп до обществена информация, обн. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2000г., посл. изм. ДВ. бр.104 от 5 Декември 2008г.
14. Закон за държавната собственост, обн. ДВ. бр.44 от 21 Май 1996г., посл. изм. ДВ. бр.18 от 5 Март 2010г.
15. Закон за енергетиката, обн. ДВ. бр.107 от 9 Декември 2003г., посл. изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г.
16. Закон за енергийната ефективност, обн. ДВ. бр.98 от 14 Ноември 2008г., посл. изм. ДВ. бр.15 от 23 Февруари 2010г.
17. Закон за защита на растенията, обн. ДВ. бр.91 от 10 Октомври 1997г., посл. изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г.
18. Закон за защитените територии, обн. ДВ. бр.133 от 11 Ноември 1998г., посл. изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г.
19. Закон за лова и опазване на дивеча, обн. ДВ. бр.78 от 26 Септември 2000г., посл. изм. ДВ. бр.92 от 20 Ноември 2009г.
20. Закон за местните данъци и такси, обн. ДВ. бр.117 от 10 Декември 1997г., посл. изм. ДВ. бр.95 от 1 Декември 2009г.
21. Закон за насърчаване на инвестициите, обн. ДВ. бр.97 от 24 Октомври 1997г., посл. изм. ДВ. бр.18 от 5 Март 2010г.
22. Закон за опазване на земеделските земи, обн. ДВ. бр.35 от 24 Април 1996г., посл. изм. ДВ. бр.103 от 29 Декември 2009г.
23. Закон за опазване на околната среда, обн. ДВ. бр.91 от 25 Септември 2002г., посл. изм. ДВ. бр.46 от 18 Юни 2010г.
24. Закон за подпомагане на земеделските производители, обн. ДВ. бр.58 от 22 Май 1998г., посл. изм. ДВ. бр.85 от 27 Октомври 2009г.
25. Закон за почвите, обн. ДВ. бр.89 от 6 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.80 от 9 Октомври 2009г.
26. Закон за рибарството и аквакултурите, обн. ДВ. бр.41 от 24 Април 2001г., посл. изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009г.

27. Закон за устройство на територията, обн. ДВ. бр.1 от 2 Януари 2001г., посл. изм. ДВ. бр.41 от 1 Юни 2010г.

28. Закон за чистотата на атмосферния въздух, обн. ДВ. бр.45 от 28 Май 1996г., посл. изм. ДВ. бр.41 от 1 Юни 2010г.

29. Наредба № 1 от 30 юли 2003 г. за номенклатурата на видовете строежи, Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, обн. ДВ, бр.72 от 15 август 2003 г.

30. Наредба № 14 от 15 юни 2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия. Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на енергетиката и енергийните ресурси, обн. ДВ. бр.53 от 28 Юни 2005г., изм. ДВ. бр.73 от 5 Септември 2006г.

31. Наредба № 15 от 28 юли 2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на топлинна енергия. Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на енергетиката и енергийните ресурси, обн., ДВ, бр. 68 от 19.08.2005 г.

32. Наредба № 16-334 от 6.04.2007 г. за топлоснабдяването. Издадена от Министерството на икономиката и енергетиката, обн. ДВ. бр.34 от 24 Април 2007г., посл. изм. ДВ. бр.45 от 16 Юни 2009г.

33. Наредба № 2 от 31 юли 2003 г. за въвеждане в експлоатация на строежите в Република България и минимални гаранционни срокове за изпълнени строителни и монтажни работи, съоръжения и строителни обекти. Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, обн. ДВ. бр.72 от 15 Август 2003г.

34. Наредба № 25 на Министерството на земеделието и храните от 29 юли 2008 г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони” от Програмата за развитие на селските райони за периода 2007 - 2013 г. Обнародвана ДВ, бр. 72 от 15 август 2008 г.

35. Наредба № 3 за устройството на електрическите уредби и електропроводни линии, Издадена от Министерство на енергетиката и енергийните ресурси, обн. ДВ, бр. 90 от 13.10.2004 г.

36. Наредба № 3 от 31 юли 2003 г. за съставяне на актове и протоколи по време на строителството. Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, обн. ДВ. бр.72 от 15 Август 2003г.

37. Наредба № 4 от 14 август 2003 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на електрически уредби в сгради; Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Министерството на енергетиката и енергийните ресурси, обн. ДВ. бр.76 от 29 Август 2003г.

38. Наредба № 5 от 28 декември 2006 г. за техническите паспорти на строежите. Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, обн. ДВ. бр.7 от 23 Януари 2007г.

39. Наредба № 6 от 9 юни 2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителните електрически мрежи. Издадена от Министерство на енергетиката и енергийните ресурси, обн. ДВ. бр.74 от 24 Август 2004г., посл. изм. ДВ. бр.25 от 5 Март 2008г.

40. Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради. Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, обн. ДВ, бр. 5 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 85 от 2009 г.

41. Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони. Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, обн. ДВ. бр.3 от 13 Януари 2004г.

42. Наредба № 8 от 14 юни 2001 г. за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове. Издадена от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, обн., ДВ, бр. 57 от 2001 г.

43. Наредба № 8 от 9 юни 2004 г. за условията и реда, при които се осъществява дейността на операторите на електроенергийната система и на разпределителните мрежи, както и на оперативния дежурен персонал от електроенергийните обекти. Издадена от Министерство на енергетиката и енергийните ресурси, обн., ДВ, бр.79 от 10 септември 2004 г.

44. Наредба № 9 от 9 юни 2004 г. за техническата експлоатация на електрически централи и мрежи. Издадена от Министерството на икономиката и енергетиката, обн., ДВ, бр. 72 от 17 август 2004 г.

45. Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, В сила от 11.09.2007 г., приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г, Обн. ДВ. бр. 73 от 11 Септември 2007г

46. Наредба за лицензиране на дейностите в енергетиката. Приета с ПМС № 124 от 10.06.2004 г. посл. изм. ДВ. бр. 93 от 24 Ноември 2009г.

47. Наредба за регулиране на цените на електрическата енергия. Приета с ПМС № 35 от 20 февруари 2004 г., обн. ДВ бр. 17 от 2 Март 2004г., изм. ДВ бр. 62 от 31 Юли 2007г.

48. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Приета с ПМС № 139 от 24.06.2004 г., обн. ДВ № 3 от 2006 г.

49. Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда. Приета с ПМС № 59 от 7.03.2003 г., обн. ДВ. бр. 25 от 18 Март 2003г.

50. Националната дългосрочна програма за насърчаване използването на биомасата за периода 2008-2020 г. Приета с Решение на Министерския съвет № 388 от 20.06.2008 г. за издаване на комплексни разрешения. Приета с ПМС № 62 от 12.03.2003 г., обн., ДВ, бр. 26 от 21.03.2003 г.

51. Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници 2005-2015 година, декември 2005 г., изготвена в изпълнение на заповед № РД 14/415 от 11.10 2004 г. на Министъра на енергетиката и енергийните ресурси за възлагане на Изпълнителния директор на АЕЕ оперативното ръководство по разработването на НДПВИ въз основа на чл. 4, ал. 2, т. 9 от Закона за енергетиката

52. Национална дългосрочна програма за насърчаване на потреблението на биогорива в транспортния сектор 2008-2020 г. Приета с Решение по точка №2 от протокол №43 от заседание на Министерския съвет, проведено на 15 ноември 2007 г.

53. Националната дългосрочна програма за насърчаване използването на биомасата за периода 2008-2020 г. Приета с Решение на Министерския съвет № 388 от 20.06.2008 г.

54. Национална програма за обновяване на жилищните сгради в Република България, приета с Решение на Министерския съвет от 20 януари 2005 г.

55. Правила за управление на електроенергийната система. Издадени от ДКЕВР, обн. ДВ. бр.67 от 2 Август 2004 г.

56. Правила за управление на електроразпределителните мрежи, приети с решение на ДКЕВР от 18.06.2007 г., ДВ бр. 66 от 2007 г.

57. Правила за условията и реда за достъп до електропреносната и електроразпределителните мрежи. ДКЕВР. Обн. ДВ. бр.67 от 2 Август 2004 г.

58. Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008 - 2010 г., приет с Решение на МС от 4 октомври 2007 г.

59. Разработване на прогноза до 2020 година за оползотворяване на потенциала от възобновяеми енергийни източници в България, Доклад 2009 г., МИЕТ

60. Решение на комисията от 30 юни 2009 година за определяне на модел за националните планове за действие в областта на енергията от ВИ съгласно посоченото в Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (нотифицирано под номер С(2009) 5174) (текст от значение за ЕИП) (2009/548/ЕО)

61. Решение на ДКЕВР № Ц-018 от 31.03. 2010 г. за определяне на преференциална цена за продажба на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW

62. Стратегия за финансиране на изолацията на сгради за постигане на енергийна ефективност и план-програма за изпълнението ѝ, приета с Решение на МС от 14 юли 2005.

63. Наредба № 9 от 2.05.2007 г. за условията и реда за подпомагане на производителите на енергийни култури, обн., ДВ, бр. 37 от 8.05.2007 г., изм. и доп., бр. 4 от 15.01.2008 г.

64. Тарифа за таксите, които се събират в системата на Министерството на околната среда и водите в сила от 16.10.2004 г. приета с ПМС № 253 от 20.09.2004 г. обн. дв. бр.86 от 1 октомври 2004г., изм. дв. бр.22 от 14 март 2006г., изм. дв. бр.20 от 6 март 2007г., изм. дв. бр.39 от 15 май 2007г., изм. дв. бр.79 от 2 октомври 2007г., изм. дв. бр.53 от 10 юни 2008г., изм. дв. бр.6 от 23 януари 2009г., попр. дв. бр.9 от 3 февруари 2009 г.

65. Тарифа за таксите, които се заплащат при промяна на предназначението на земеделските земи (Приета с ПМС № 112 от 31.05.2002 г.Обн. ДВ. бр.56 от 7 Юни 2002 г., изм. ДВ. бр.10 от 6 февруари 2004г., изм. ДВ. бр.75 от 12 Септември 2006 г., изм. ДВ. бр.95 от 4 Ноември 2008г.)